

Evaluering af Helhedsplanen

Maj 2022

Indhold

Forord	3	Ledere og medarbejdere på skoleområdet	13
Præambel	4	Ledere og medarbejdere på det specialiserede børne- og ungeområde	14
Indledning	5	Implementeringsindsats	15
Evalueringens hovedpointer	5	Anbefaling 1: 'Øget drengepædagogik'	16
Implementeringsoverblik	7	Anbefaling 2: Pædagogen tilbage til børnene	21
Organisering	8	Anbefaling 3: Fokus på mellemtrinnet	26
Tidsplan	8	Anbefaling 4: Volumen i udskolingen	31
State of the art	9	Anbefaling 5: Madordninger afprøves	35
Dagtilbud	9	Anbefaling 6: En lærer og en pædagog i 1. – 3. klasse	38
Skole	10	Anbefaling 7: Forældreinvolvering	43
Anvendte metoder	11	Anbefaling 8: Pladsanvisning – digital booking	49
Evalueringsdesign	11	Anbefaling 9: Distriktsinddeling med forpligtende samarbejdsaftale	51
Respondenter	12	Anbefaling 10: Overgang til skole/SFO	55
Forældre	12	Anbefaling 11: Gæstepleje i daginstitution	61
Ledere og medarbejdere i dagtilbud	12	Anbefaling 12: Datainformeret ledelse	65
		Anbefaling 13: Virksomhedssamarbejde og øget vejledning i de unges uddannelsesvalg	69
		Anbefaling 14: Uddannet personale i dagtilbud og skole	75
		Anbefaling 15: Specialviden er vigtigere end specialinstitution	80

Effektmål	87
Øvrige data	95
Dagtilbud	95
Skole	99
Implementeringsoverblik	103
Konklusion	104

Forord

I Sønderborg Kommune har vi store ambitioner for børn og unge. Realiseringen af disse ambitioner fordrer, at vi skaber gode rammer, så vores børn og unge får de bedste muligheder for et godt liv. Dette var afsættet til det store kvalitetsarbejde i Børn og Uddannelse i 2016, som mandede ud i 'Kvalitet i dagtilbud og skole: En helhedsplan for Børn og Uddannelse' (Helhedsplanen), godkendt af Byrådet den 3. maj 2017.

Formålet med Helhedsplanen var at øge kvaliteten i dagtilbud og skoler samt at skabe samarbejde og sammenhæng på tværs af instanser, så udsatte børn og unge hurtigt får den nødvendige hjælp rettidigt. Intentionen var at udarbejde en plan, hvor investeringen starter hos de yngste og hvor investeringen i den tidlige indsats sker ude i områderne i praksis, hvor handlingerne giver størst afkast; menneskeligt som økonomisk.

Med venlig hilsen

Jesper Smaling

Udvalgsformand, Børne- og Uddannelsesudvalget

Nærværende evaluering af Helhedsplanen vil via inddragelse af forældre samt ledere, medarbejdere, børn og elever i dagtilbud og skoler samt det specialiserede børne- og ungeområde give et indblik i, hvordan Helhedsplanens 15 anbefalinger fungerer lokalt. På baggrund heraf vurderes, hvilke anbefalinger der er implementerede i praksis samt hvilke anbefalinger, der på nuværende tidspunkt er blevet en fast del af driften og hvilke, der fortsat kræver et særligt fokus for at opnå fuld implementering.

Jeg vil gerne takke alle, der har været en del af evalueringsarbejdet: forældrerepræsentanter, børn, elever, medarbejdere og ledere i dagtilbud og skoler samt på det specialiserede børne- og ungeområde, repræsentanter fra ungdomsuddannelserne samt følgegruppen.

Præambel

Primo 2016 igangsatte Børne- og Uddannelsesforvaltningen et kvalitetsarbejde med formålet at imødegå udfordringer såsom faldende børnetal, og sikre sammenhæng i tilbuddene inden for dagtilbud og skole (jf. Budgetudmøntningsplanen 2016-2019). Kvalitetsarbejdet blev gennemført ud fra en involveringstankegang, hvor interessenter var bredt repræsenteret og deltog i frembringelsen af viden. Der blev nedsat administrative og politiske styregrupper, analysegrupper, et sekretariat samt arbejdsgrupper som bestod af ledere, pædagogisk personale i dagtilbud, skoler og det specialiserede børne- og ungeområde, forældrerepræsentanter, elever, repræsentanter fra erhvervslivet, ungdomsuddannelser m.fl.

Med afsæt i arbejdet på forskellige niveauer i de respektive grupper, erfaringer fra studieture til bl.a. London, Amsterdam, Espoo og Oslo samt fra det eksisterende strategiske og praktiske arbejde i Børn og Uddannelse blev kvalitetsarbejdet gennemført via kortlægninger, analyser og vurderinger. Som resultat blev der i den endelige Helhedsplan formuleret 15 anbefalinger på tværs af dagtilbud, skole og det specialiserede børne- og ungeområde.

Den 3. maj 2017 blev 'Kvalitet i dagtilbud og skoler – En helhedsplan for Børn og Uddannelse' (Helhedsplanen) vedtaget i Byrådet. Implementeringen af Helhedsplanens målsætninger udgør en central hjørnesteen i Byrådets Vision og Planstrategi i forhold til at sikre kvalitet i de pædagogiske tilbud til børn og unge i Sønderborg Kommune.

Den 4. marts 2020 blev Børne- og Uddannelsesudvalget orienteret om 'Status på Kvalitet i dagtilbud og skoler – En helhedsplan for Børn og Uddannelse'. Rapporten gav et overblik over daværende resultater af de

fastsatte effektmål samt praksiseksempler for arbejdet med implementeringen af Helhedsplanen i dagtilbud og skoler.

Helhedsplanen har nu levet gennem tre valgperioder, hvor udvalget ved hver udvalgmøde er blevet orienteret om implementeringen og løbende justeringer. I forlængelse heraf er der et politisk ønske om at stoppe op og evaluere Helhedsplanen for perioden 2017-2022 for at sikre dens fortsatte relevans i praksis.

Indledning

Denne evaluering af Helhedsplanen skal dels give et overordnet billede af Helhedsplanens betydning for børn og unge i Sønderborg Kommune de sidste fem år. Derudover skal den give et indblik i, hvordan anbefalingerne aktuelt fungerer og er implementeret i praksis samt pege på, hvilke anbefalinger, der med fordel kan fortsætte, og hvilke der skal afsluttes eller blot justeres.

Formålet med Helhedsplanen var og er at øge kvaliteten i dagtilbud og skoler til fordel for børn og unge i Sønderborg Kommune samt at skabe samarbejde og sammenhæng på tværs af instanser, så udsatte børn og unge hurtigt får den hjælp, de har brug for.

Formålet læner sig op ad og understøttes af Sønderborg Kommunes forpligtelse som UNESCO Learning City, hvor sigtet grundlæggende er at skabe gode livsbetingelser for alle borgere i en bæredygtig nutid og fremtid. De gode livsbetingelser starter tidligt: dels ved at dygtige fagfolk sætter tidligt ind, så børn og unge får den hjælp, de har brug; dels ved at børn og unge bliver mødt i øjenhøjde af dygtige pædagoger og lærere i dagtilbud og skoler, så de kan udfolde deres individuelle sociale og faglige udviklingspotentiale (jf. Den sammenhængende børne- og ungepolitik). Alt dette med målet om, at børn og unge, uanset den enkeltes livsvilkår, understøttes optimalt, så de kan klare sig selv i voksenlivet.

Målet er således at skabe hele mennesker, der er medskabere og medborgere i et socialt, økonomisk, kulturelt og miljømæssigt bæredygtigt samfund. Derfor anskues børn og unge ud fra en holistisk MILD-tilgang, hvor der er fokus på Mestring, Involvering, Læring og Dannelse i børn og unges opvækst fra 0 til 18 år. MILD-tilgangen er bredt implementeret og fungerer

som en underliggende del af den pædagogiske praksis i dagtilbud og skoler samt i arbejdet på det specialiserede område. Dette med henblik på at skabe robuste unge, der fungerer i og bidrager til sociale fællesskaber.

Den primære målgruppe for helhedsplanen er børn og unge i Sønderborg Kommune. Men for at helhedsplanen kan komme børn og unge til gode, har det været centralt, at alle aktører er med ombord, således at alles viden og kompetencer kommer i spil. Dette er i høj grad lykkedes. Ledere og medarbejdere er gået ind i implementeringsarbejdet med stort engagement og spiller en central rolle i forhold til, at flere af anbefalingerne anses som afsluttede og er overgået til nye praksisser.

Evalueringen udgør i sin helhed et afsæt til at udarbejde en Helhedsplan 2.0, som skal overgå til et politisk dokument, hvorunder der tilknyttes handleplaner. Helhedsplanen 2.0 skal udgøre en politisk ramme for arbejdet i Børn og Uddannelse i perioden 2023-2026.

Evalueringens hovedpointer

- 'Kvalitet i dagtilbud og skoler – En helhedsplan for Børn og Uddannelse' har fungeret som et fælles grundlag for det pædagogiske og specialiserede arbejde i dagtilbud og skoler i perioden 2017-2022.
- De 15 anbefalinger er implementeret i forskellig grad og på forskellig vis.
- Der tegner sig et billede af, at anbefalinger på dagtilbudsområdet har en mere gennemgående implementering, hvor der ved anbefalinger på skoleområdet ses en større variation skolerne imellem.

- Dagtilbud, som er organiseret i tre geografiske områder samt et tysk område, har arbejdet med implementeringen områdevis, hvilket leder til en større ensartethed i implementeringen af anbefalingerne.
 - Skoleområdet, som er opdelt i 17 folkeskoler, har haft en større differentiering i tiltag og dermed også i implementeringsgraden.
- Der opleves flere forhindringer i implementeringen af anbefalingerne hos ledere og medarbejdere på skoleområdet, end hos ledere og medarbejdere på dagtilbudsområdet. Forhindringerne opleves ofte som ressourcer, tydelighed i opgaven og ejerskab for implementeringen.
- Det har været vanskeligt for det specialiserede børne- og ungeområde at arbejde direkte ind i flere af anbefalingerne, da de primært omhandler praksis i dagtilbud og skole. Dette område bør tænkes mere eksplicit ind i opgaveløsningen i Helhedsplanen 2.0.
- Alle anbefalinger, som blev defineret i 2017, er stadig relevante for ledere og medarbejdere i dagtilbud og skole samt forældre i 2022.
- De 11 effektmål er fulgt gennem en femårig periode. I de fleste effektmål ses en positiv udvikling i perioden, men de ambitiøse effektmål er ikke nået.
- I Sønderborg Kommune er gennemsnittet for afgangskaraktererne steget fra 7,2 i 2017 til 7,8 i 2021. Sønderborg Kommunes karaktergennemsnit ligger højere end de andre Sønderjyske kommuner.
- Sønderborg Kommune har igennem en årrække ligget stabilt i trivselsmålingen og ligger i 2020/21 på 92% og dermed lidt over landsgennemsnittet. Landsgennemsnittet har været faldende siden 2017 og ligger i 2020/21 på 90,9%.
- I 2021 er 86% af alle elever i 8., 9. og 10. klasse i Sønderborg Kommunes folkeskoler vurderet uddannelsesparate.
- I det obligatoriske pædagogiske tilsyn anvendes KIDS-observationer. Der observeres ud fra de tre overordnede tematikker: fysiske omgivelser, relationer samt leg og aktivitet. Der er en stigning i alle tre parametre fra 2018 til 2020.
- Andelen af unge som søger ind på en erhvervsuddannelse er steget fra 19,2 i 2021 til 22,7% i 2022.

Implementeringsoverblik

Med afsæt i data er alle anbefalingernes aktuelle implementeringsstatus blevet vurderet ud fra følgende fire kriterier:

- Anbefalingen er implementeret
- Anbefalingen er ikke implementeret
- Der er behov for særligt fokus (udvikling)
- Den overgår til et generelt fokus (drift)

Eksempel:

Når A1: 'Øget drengepædagogik' placeres i højre øverste hjørne betyder det, at anbefalingen er implementeret som en fast del af praksis samt at den overgår til et generelt fokus. Anbefalingen behøver ikke videre tiltag m.m., men skal stadig være et fokus i praksis.

Eksempel:

Når A3: Fokus på mellemtrinnet placeres i venstre nederste hjørne betyder det, at anbefalingen ikke er implementeret på alle skoler og derved ikke fuldt implementeret på skoleområdet i Sønderborg Kommune. Anbefalingen er placeret med et behov for særligt fokus, hvor der med fordel kan tænkes nye tiltag m.m.

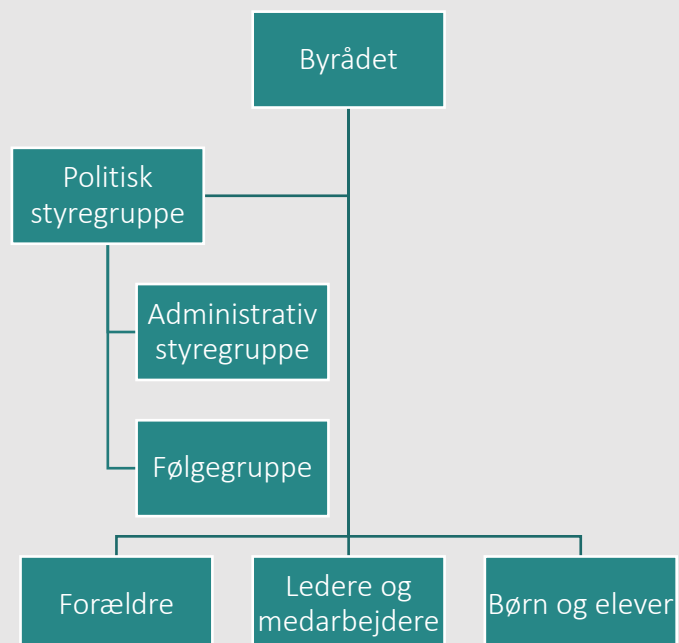
Anbefalingernes implementeringsstatus uddybes yderligere under de enkelte anbefalingsafsnit.

Anbefalingen er implementeret			
Behov for særligt fokus (udvikling)	A5: Madordninger afprøves A6: En lærer og en pædagog i 1.3. klasse A7: Forældreinvolvering	A1: Øget drengepædagogik i børnehaverne A2: Pædagogen tilbage til børnene A8: Pladsanvisning – digital booking A10: Overgang til skole/SFO A12: Datainformeret ledelse A13: Virksomhedssamarbejde og øget vejledning I de unges uddannelsesvalg A14: Uddannet personale	Overgår til et generelt fokus (drift)
	A3: Fokus på mellemtrinnet A4: Volumen i udskoling A9: Distriktsinddeling med forpligtende samarbejdsaftale A11:Gæstepleje i daginstitution A15: Specialviden er vigtigere end specialinstitution		

Anbefalingen er ikke implementeret

Organisering

Evalueringsprocessen har taget udgangspunkt i følgende organisering:

Tidsplan

Evalueringsperioden er fra februar til august 2022.

Opgave	Tidsperiode	Ansvarlig
Udarbejdelse af evalueringsdesign	Februar 2022	Analyseteam
Godkendelse af evalueringsdesign	Februar 2022	Chefgruppe
Godkendelse af evalueringsdesign	3. marts 2022	BUU
Orientering om evalueringsdesign	15. marts 2022	CMU
Nedsættelse af følgegruppe	Marts 2022	Dagtilbuds- og læringschef
Dataindsamling i dagtilbud og skoler	Marts 2022	Analyseteam
Bearbejdning af data	April 2022	Analyseteam
Skriveproces	April - maj 2022	Analyseteam
Orientering og drøftelse	2. juni 2022	BUU
Drøftelse og behandling	14. juni 2022	Byrådet - temamøde
Endelig godkendelse	11. august 2022	BUU

State of the art

Helhedsplanen bygger på forskning af blandt andet Brenda Taggarts EPPSE studie og David Woods studie, The London Challenge. De to forskere har lagt grundlaget for Helhedsplanen.

Der blev i september 2018 afholdt et ledelsesseminar samt inspirationsoplæg for alle medarbejdere i Børn, Uddannelse og Sundhed, hvor der blandt andet var oplæg af David Woods og Brenda Taggart.

Dagtilbud

EPPSE studiet (The Effective Pre-school, Primary and Secondary Education project) er anvendt på grund af omfattende datamateriale og grundige casestudier. Der er fulgt over 3000 børn fra dagtilbudsalderen og op gennem uddannelsessystemet gennem en periode på 17 år. Forskningen er ledet af Brenda Taggart og påpeger, at *"dagtilbud er ekstremt magtfulde. De ændrer børnenes livsgang. Men kun i en positiv retning, hvis de er af høj kvalitet"* (EPPSE 2017; EVA 2017).

Forskningsprojektet konkluderer blandt andet, at børn, der har gået i et dagtilbud af høj kvalitet, klarer sig bedre i skolen, har færre adfærdsproblemer og generelt trives bedre. Effekten er især stor hos udsatte børn. Derudover konkluderes det, at barnets læring er afhængig af et godt samspil mellem forældre og institution (Sylva et al. 2010).

Hovedkonklusionerne i forskningen er, at der skabes kvalitet i dagtilbud, når:

- Personalet er reflekterende.
- Personalet er veluddannet (bachelorniveau) i småbørnspædagogik.
- Personalet udfordrer børnene i interaktion med vedvarende fællestænkning – samtaler og samarbejder om at løse en problemstilling.
- Personalet ved, hvordan børn lærer.
- Personalet ved, hvordan de skal støtte børn i sproglig og social udvikling.
- Personalet skal være omsorgsgivende – sensitivt, intuitivt og empatisk.
- Personalet involverer forældre.
- Personalet hjælper forældre til at understøtte deres barns læring hjemme.
- Der er et lavt antal børn pr. voksen.
- Der kun er lille udskiftning i personale.
- Der er gode fysiske rammer.
- Der er mandligt personale.

Skole

The London Challenge er et forskningsprojekt, som David Woods stod i spidsen for (Woods & Brighthouse 2017). Baggrunden for projektet var, at elever i London forlod skolen med meget dårligere karakterer og et meget lavere fagligt udbytte end elever fra Storbritanniens øvrige skoler. Målet med projektet var derfor at alle Londons skoler – både de dårligst præsterende og dem, der i forvejen præsterede godt – skulle blive bedre.

Programmet, The London Challenge har ifølge David Woods betydet, at den første generation af elever fra traditionelt dårlige skoler i dag står med kandidatbeviser fra universiteter i hånden.

Med skolereformen sættes der øget fokus på den enkelte elevs læringsudbytte og faglige progression. Nogle af vejene til dette er tydelige forventninger til eleverne, synlige mål og løbende opfølgning og feedback. Mange internationale forskere har påvist, at elever, som kender til målene for deres skolegang, bliver mere motiverede og mere læringsparate. Der er fastsat nye Forenklede Fælles Mål for, hvad eleverne skal lære i løbet af skoletiden. Fælles Mål består af mål for, hvad eleverne skal lære, opdelt på fag og klassetrin. Alle børn skal blive så dygtige, som de kan, lyder et af de erklærede mål med skolereformen.

I dag eksisterer der en relativ omfattende international forskning, som giver svar på, hvordan eleverne kan få et bedre fagligt og socialt udbytte af undervisningen. Fra forskningen ved vi en del om, hvad det er for nogle kvaliteter i undervisningen, der får eleverne til at lære. Hvad skal der til, for at vores børn bliver motiverede og lærer mest muligt? Forskernes svar er entydige. Det er læreren, som har den stærkeste indflydelse på, hvor meget eleverne lærer. Lærere, som er dygtige ledere i klasserummet, har en god relation til sine elever, har struktur på undervisningen og gode fagdidaktiske

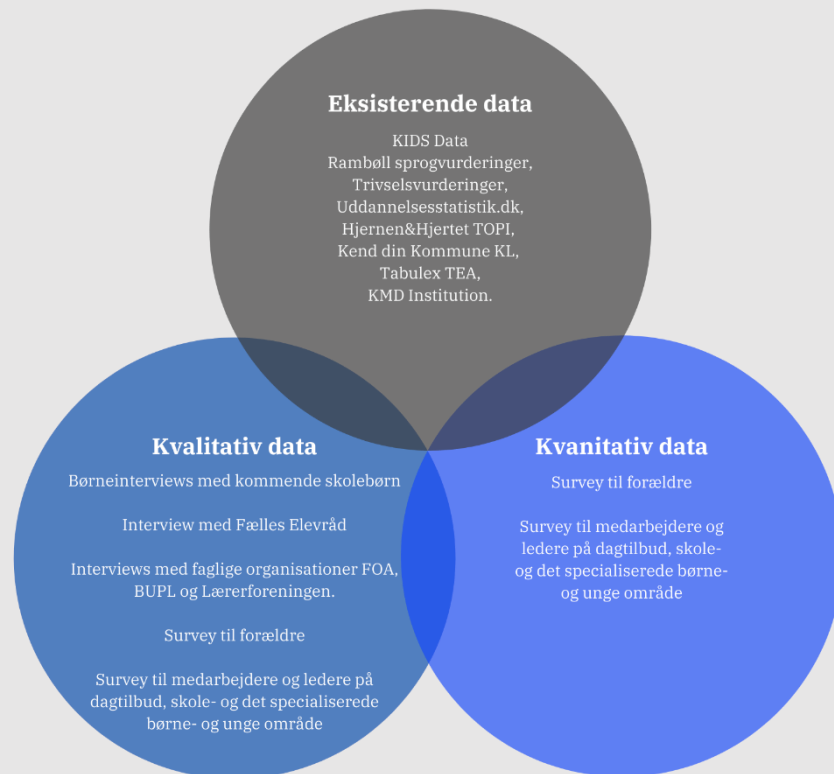
kundskaber, skaber de bedste resultater. Disse lærere fremstår som både faglige og personlige autoriteter for eleverne.

Mange af vores skoler lykkes med at etablere sådanne skolekulturer i et godt samarbejde med hjemmet. Lærerens klasserumsledelse har afgørende betydning for, at eleverne gennemsnitligt opnår de bedste faglige resultater. Alle elever har gavn af god klasserumsledelse, men især de fagligt svage elever med svagere socioøkonomisk baggrund profiterer af det (Hattie 2009).

Ifølge forskningen, er følgende fem elementer vigtige i arbejdet med at skabe en god og motiverende undervisning, der styrker elevernes læring (EVA 2014):

1. Arbejdet med mål for elevernes læring.
2. Evaluering og feedback i undervisningen.
3. Et trygt og positivt læringsmiljø.
4. Inddragelse af eleverne.
5. Struktur og variation i undervisningen.

Anvendte metoder

Evalueringsdesign

Evalueringen af Helhedsplanen udføres via multiple metoder (Mixed Methods). I kraft af at anbefalingerne har forskellig karakter alt efter, om de forholder sig til struktur, proces eller begge dele, er der blevet anvendt forskellige metoder i dataindsamlingen såsom interviews, spørgeskemaundersøgelser, mv.

I evalueringsdesignet og i dataindsamlingen tages der udgangspunkt i målsætningerne for de enkelte anbefalinger.

Data for evalueringen er indsamlet i perioden marts til april 2022. Evalueringen er baseret på en kombination af kvantitative og kvalitative data, hvor ledere, medarbejdere, elever og børn er blevet inddraget i processen med henblik på at give deres perspektiver på, hvordan anbefalingerne fungerer i praksis.

De kvantitative data består dels af benchlines, statistikker, kvalitetsrapporter, trivselsmålinger, prognoser, TOPI, KIDS, sprog vurderinger, samt dele af spørgeskemaundersøgelsen med følgende respondenter:

- Forældre til børn i dagtilbud og skole.
- Medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede børne- og unge område.
- Ledere i dagtilbud, skole og det specialiserede børne- og unge område.

De kvalitative data er indsamlet via workshop på Fælles Elevrådsmøde, debat på FRO-møde, stormøde med dagplejerne og FOA, dele af spørgeskemaundersøgelsen samt interviews med følgende interessenter:

- De ældste børnehavebørn.
- Repræsentanter fra de faglige organisationer: FOA, BUPL og Danmarks Lærerforening.
- Pladsanvisningen.

Respondenter

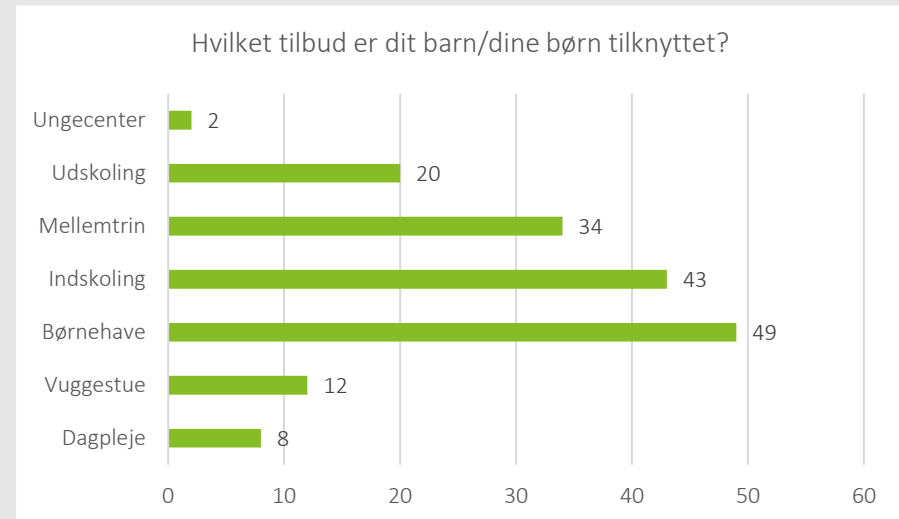
Respondenterne på spørgeskemaundersøgelsen dækker over forældre samt ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede børne- og ungeområde.

Forældre

Forældre til børn i dagtilbud og skole er dels repræsenteret via bestyrelses- og forældrerådsmedlemmer. Derudover er der udpeget i alt 30 forældre til børn i dagplejen (10 pr. område).

I alt er 114 forældre blevet tilbudt at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Heraf har 65 forældre besvaret; dvs. 57 procent.

Forældre, der har besvaret spørgeskemaet, er bredt repræsenteret geografisk i kommunen og har børn fra dagpleje og vuggestue til børnehave og ungecenter.

Som grafen illustrerer har næsten halvdelen af forældrene børn i børnehave (49 procent), indskoling (43 procent) og/eller mellemtrin (34 procent), mens det kun er enkelte forældre, der har børn i dagpleje og ungecenter. Forældrene kan godt have børn i forskellige tilbud.

Ledere og medarbejdere i dagtilbud

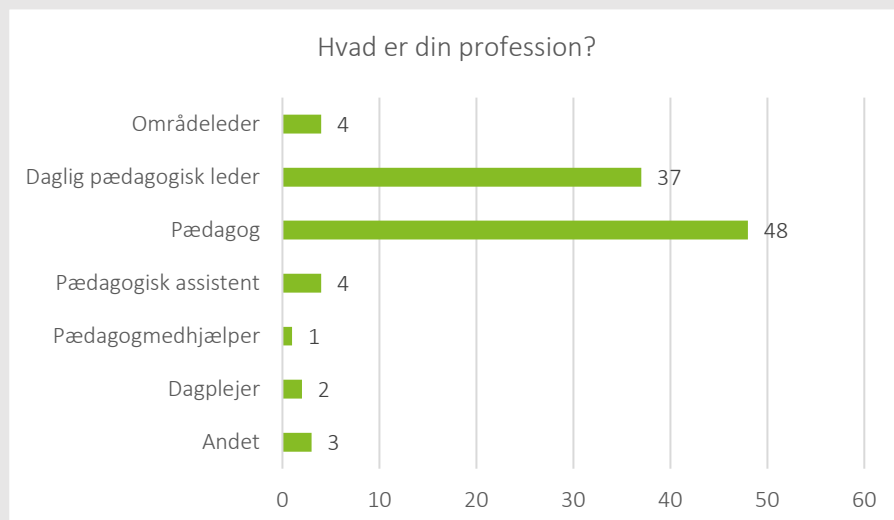
Ledere og medarbejdere i dagtilbud er bredt repræsenteret i kommunen både geografisk og i forhold til profession. Dog kunne en større andel dagplejere, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter have været ønskværdigt.

Et kriterie var, at ledere og medarbejdere har arbejdet i kommunen i min. tre år, så de har kendskab til arbejdet med Helhedsplanen.

Alle daglige pædagogiske ledere har skulle indsende en liste med 2 medarbejderrepræsentanter samt 1 forældrerepræsentant.

I alt er 132 ledere og medarbejdere i dagtilbud blevet tilbudt at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Heraf har 87 besvaret; dvs. 66 procent.

Procentmæssigt fordeler respondenterne sig således:

Som grafen illustrerer er størstedelen af respondenterne på dagtilbudsområdet daglige pædagogiske ledere (37 procent) samt pædagoger (48 procent).

Ledere og medarbejdere på skoleområdet

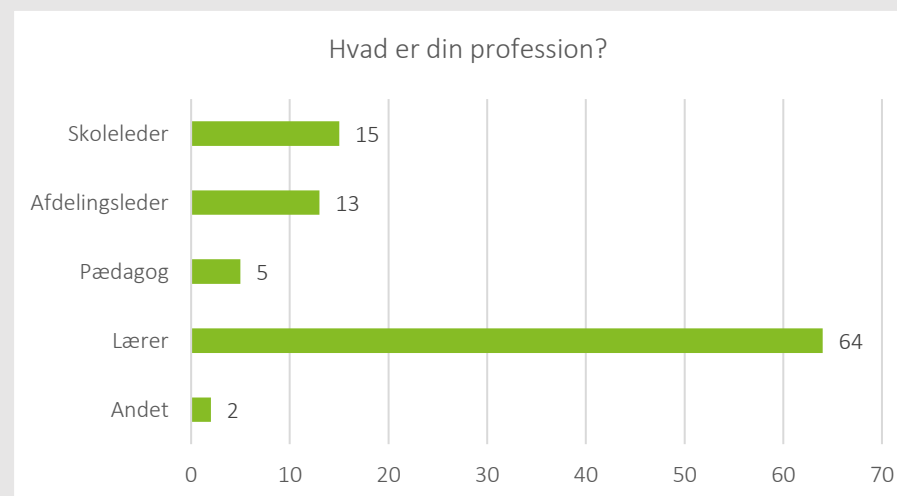
Ledere og medarbejdere på skoleområdet er bredt repræsenteret i kommunen både geografisk og i forhold til profession. Dog kunne en større andel skolepædagoger have været ønskværdigt.

Et kriterie var, at ledere og medarbejdere har arbejdet i kommunen i min. tre år, så de har kendskab til arbejdet med Helhedsplanen.

Alle skoleledere har skulle indsende en liste med 1-2 ledelsesrepræsentanter, 3-6 medarbejderrepræsentanter (2 repræsentanter pr. indskoling, mellemtrin og udskoling) samt 2 repræsentanter fra skolebestyrelsen.

I alt er 127 ledere og medarbejdere på skoleområdet blevet tilbudt at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Heraf har 84 besvaret; dvs. 66 procent.

Procentmæssigt fordeler respondenterne sig således:

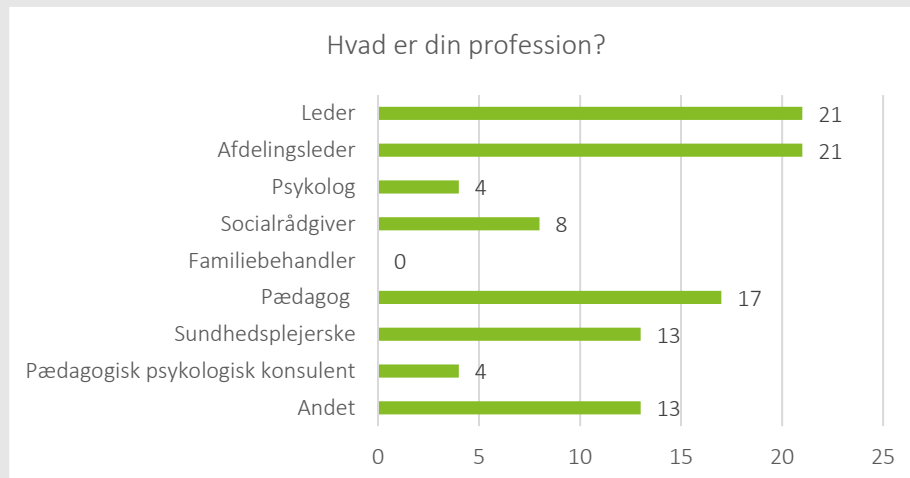
Som grafen illustrerer er størstedelen af respondenterne på skoleområdet lærere (64 procent), skoleledere (15 procent) eller afdelingsledere (13 procent).

Ledere og medarbejdere på det specialiserede børne- og ungeområde

Ledere og medarbejdere på det specialiserede børne- og ungeområde er bredt repræsenteret i kommunen både geografisk og i forhold til profession. Et kriterie var, at ledere og medarbejdere har arbejdet i kommunen i min. tre år, så de har kendskab til arbejdet med Helhedsplanen.

I alt er 31 ledere og medarbejdere på det specialiserede børne- og ungeområde blevet tilbudt at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Heraf har 24 besvaret; dvs. 77 procent.

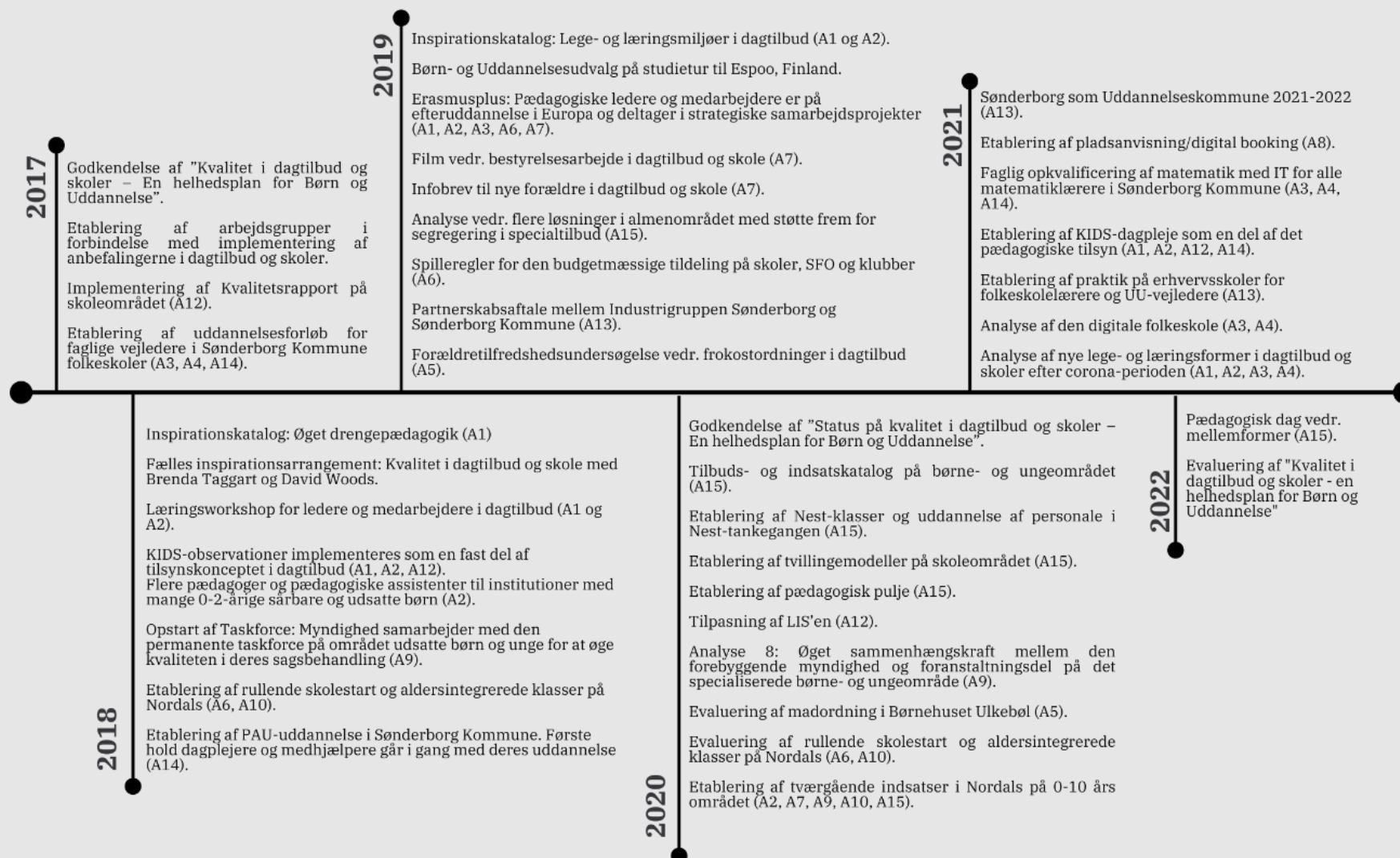
Procentmæssigt fordeler respondenterne sig således:

Som grafen illustrerer er respondenterne jævnt fordelt med en primær deltagelse af ledere (21 procent) og afdelingsledere (21 procent) på området efterfulgt af pædagoger (17 procent).

Implementeringsindsats

Anbefaling 1: 'Øget drengepædagogik'

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune ønskes det, at alle børn bliver tilgodeset og understøttet på en sådan måde, at de trives, opnår nye kompetencer og tror på egne evner. Det ønskes at sikre, at alle børn har mulighed for at deltage i meningsfulde fællesskaber, hvor de - uanset køn - har adgang til og ser alle aktiviteter som en reel mulighed.

Anbefalingen henvender sig primært til børn i dagtilbud.

Målsætninger:

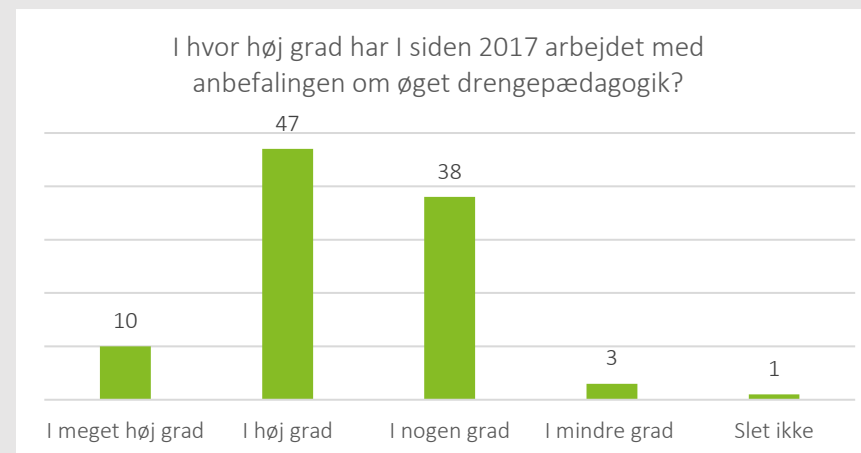
- Der skal skabes pædagogiske læringsmiljøer, som inddrager børnenes perspektiver, så alle børn får en oplevelse af at høre til og være ligeværdige deltagere.
- Alle typer fællesskaber omkring institutionens aktivitetstilbud er en reel mulighed for alle børn – uanset køn.
- Der stilles fra pædagogisk side krav til alle børn, som stemmer overens med deres formåen, således at de oplever sig selv som kompetente.
- Et mangfoldigt kvalificeret personale skal understøtte ovenstående.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud:

57 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i meget høj grad eller i høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. øget drengepædagogik. 38 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 3 procent svarer i mindre grad og 1 procent slet ikke.

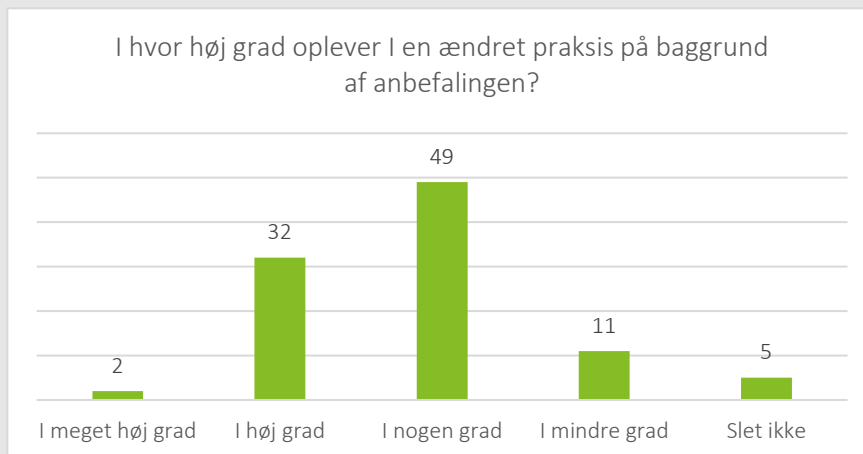

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

- Fokus på forskellige former for gruppeinddeling og sammensætning i mindre grupper alt efter aktivitet eller formål.

- Fokus på at tilbyde og invitere alle børn ind i både de vilde lege og mere stille lege.
- Fokus på at reflektere internt og sammen med børnene, når man møder kønsstereotyper i hverdagen.
- Fokus på at inddrage børnenes perspektiver og fange deres interessefelt.
- Fokus på at tilbyde varierede aktiviteter inde og ude, som appellerer til alle børn.
- Fokus på at skabe spændende fysiske læringsrum, som danner ramme om gode lege og aktiviteter.
- Fokus på at skabe en mangfoldig personalesammensætning ved nye ansættelser.

49 procent af respondenterne, som har arbejdet med øget drengepædagogik, mener, at arbejdet i nogen grad har medført en ændret praksis. 32 procent mener, at det i høj eller meget høj grad har ledt til en ændret praksis, mens 11 procent svarer i mindre grad og 5 procent slet ikke.

Oplevede effekter hos børnene:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud oplever forskellige effekter hos børnene. I de dagtilbud, hvor der er arbejdet meget med anbefalingen, ses en positiv effekt hos børnene. Herunder ses et overordnet udsnit af ledere og medarbejders oplevede effekter hos børnene:

- Deltagelsesmulighederne for at være en del af fællesskabet er blevet større.
- Øget trivsel.
- Færre konflikter.
- Børnene føler sig friere, hviler i sig selv og er blevet bedre til selvregulering.
- Børnene er blevet bedre til at sige til og fra over for hinanden og respektere hinandens grænser.
- Børnene ser mulighed for deltagelse i alle aktiviteter; også de mere kønsstereotype.
- Børnene danner relationer på kryds og tværs.
- Børnene har blik for og accepterer hinandens forskelligheder.

- Derudover er personalet flere steder blevet mere bevidste omkring deres pædagogiske praksis.

Der er i forbindelse med evalueringen af Helhedsplanen udført børneinterviews.

De ældste børnehavebørn udtrykker glæde ved at gå i deres dagtilbud og omtaler daginstitutionen positivt. De beskriver, at det bedste ved at være der, er "at lege med sine venner".

Når der spørges ind til anbefaling 1, har de fleste børn en forestilling om hvad der udgør "dreng- og pigelege", men der er forskel på hvorvidt de ser det som en barriere for deres legemuligheder med det modsatte køn.

"Pigerne vil helst lege med piger, og drenge kan bedst lide at lege med drengene. For nogle gange angriber drengene pigerne. De vil mest lege drage og kæmpe. Pigerne vil mest gynge og lege sandkager og den store bagedyst" (Børneinterview 2).

Som citatet viser er børnene bevidste om de typiske kønsrolle mønstre i legen, men lægger også vægt på det interessante i, når polerne krydses.

Oplevede forhindringer i praksis:

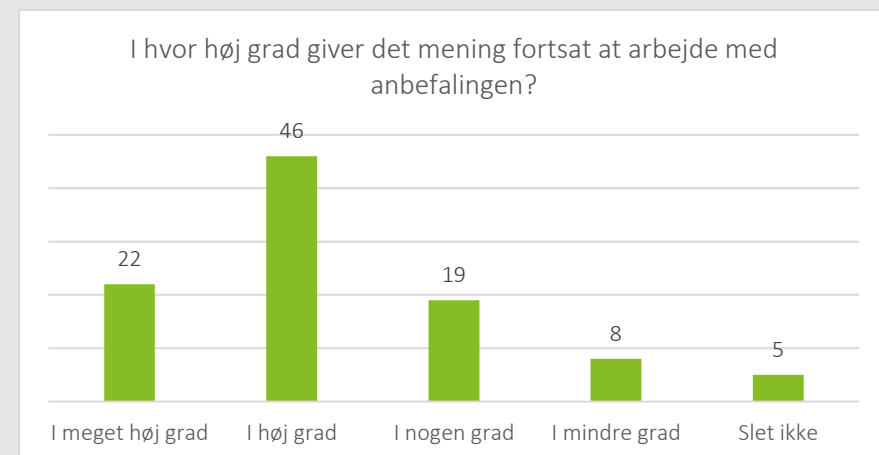
I nogle dagtilbud har ledere og medarbejdere ikke oplevet nogen deciderede forhindringer for implementering af anbefalingen i praksis. I andre dagtilbud har de oplevet følgende:

- Personalet er blevet udfordret i deres forståelse af kerneopgaven.
- Det kan være svært at give hinanden konstruktiv feedback på fagligheden.

- Titlen på anbefalingen er misvisende, kønsstereotyp og hæmmende for børnenes udvikling.
- Der kan være en undring hos forældrene, når børnene indgår i de mere kønsstereotype lege.
- Hvis der er stor udskiftning i personalegruppen eller mangel på personale kan den brede implementering været svær.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud:

68 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud mener, at det i høj grad eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 19 procent svarer, at det i nogen grad giver mening at fortsætte anbefalingen, mens 13 procent svarer i mindre grad eller slet ikke.

I det fortsatte arbejde i dagtilbud med anbefalingen ønskes overordnet at sætte fokus på:

- Inddragelse af børneperspektivet, fx via brug af børneinterviews.
- At invitere alle børn ind i varierede lege og aktiviteter.
- Ansættelse af en mangfoldig personalegruppe.
- Skabelsen af spændende og varierede læringsmiljøer, som tilgodeser alle børn.
- Være nysgerrige på børnenes deltagelsesmuligheder i lege.

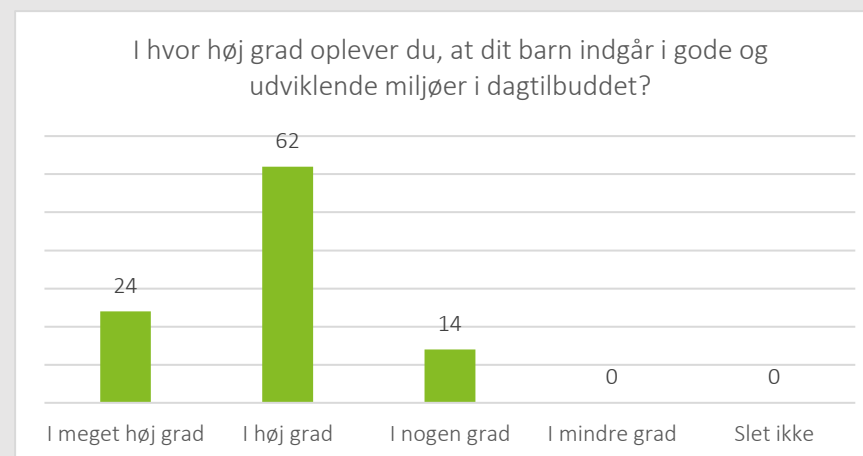
Blandt besvarelserne hos ledere og medarbejdere på det specialiserede børne- og ungeområde, er der nogle aktører, som i perioder har deres daglige gang i en eller flere daginstitutioner, der har oplevet, at anbefalingen i praksis har en positiv effekt for mange drenge i særdeleshed og børnegruppen generelt. Nogle respondenter påpeger også, at corona-perioden har været medvirkende til, at man i mange dagtilbud har fået øjnene op for uderummets potentiale¹. Andre aktører har ikke oplevet de store ændringer i praksis.

Ifølge BUPL har der længe været fokus på drengene på det pædagogiske område, men anbefalingen har understøttet en proces, hvor man har kunnet undersøge, hvilke tilgange der er god til drengene; både de vilde og de stille. Her spiller uderummet ofte en vigtig rolle.

¹ Jf. analysen: Nye lege- og læringsformer (2021).

Forældrenes perspektiver:

86 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever, at deres barn/børn i dagtilbud indgår i gode og udviklende miljøer. 14 procent af forældrene svarer, at de oplever det i nogen grad.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

- Børnene tilbydes og inddrages i spændende aktiviteter, som appellerer til både drenge og piger.
- Børnene tilbydes og inddrages i mange forskellige lege.

- Personalet er opmærksomme på det enkelte barns behov og hvilke rammer, der tilbydes.
- Der er en høj faglighed og et fast, stabilt personale, som sikrer en udviklende praksis.
- Personalet udfordrer børnene på en måde, der ligger inde for deres formåen, så de føler succes, men også som ligger lidt udenfor, så de udvikler sig.

Status på implementering:

I mange dagtilbud er anbefalingen blevet implementeret i praksis og er et fast fokuspunkt for refleksion. Flere ledere og medarbejdere ser en fordel i at fortsætte arbejdet med anbefalingen enten som en fast del af praksis. Andre ønsker blot at have 'drengepædagogikken' for øje i planlægningen af aktiviteter, anerkendelsen af de mere vilde lege, samt i tolkningen og forståelsen af data i TOPI, sprogvurdering og lignende.

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen er implementeret i praksis og nu kan overgå til et generelt fokus i den pædagogiske praksis.

Dog lægger flere respondenter op til, at anbefalingens titel med fordel kan tænkes bredere, så den står mål med formålet; nemlig at inddrage, udfordre og tilgodese alle børn uanset køn.

Anbefalingen er implementeret			
Behov for særligt fokus (udvikling)		X	Overgår til et generelt fokus (drift)
Anbefalingen er ikke implementeret			

Anbefaling 2: Pædagogen tilbage til børnene

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi have fremragende daginstitutioner med et deltagende personale, der kontinuerligt reflekterer over egen rolle i forhold til det enkelte barns trivsel, udvikling og læring. Det pædagogiske personale, som består af 80 procent pædagoger, 10 procent pædagogiske assistenter og 10 procent pædagogmedhjælpere, er opmærksomme på vigtigheden i at være sammen med børnene uden for mange afbrydelser, sådan at børnene oplever nærværende voksne og få skift i hverdagen.

Målsætninger:

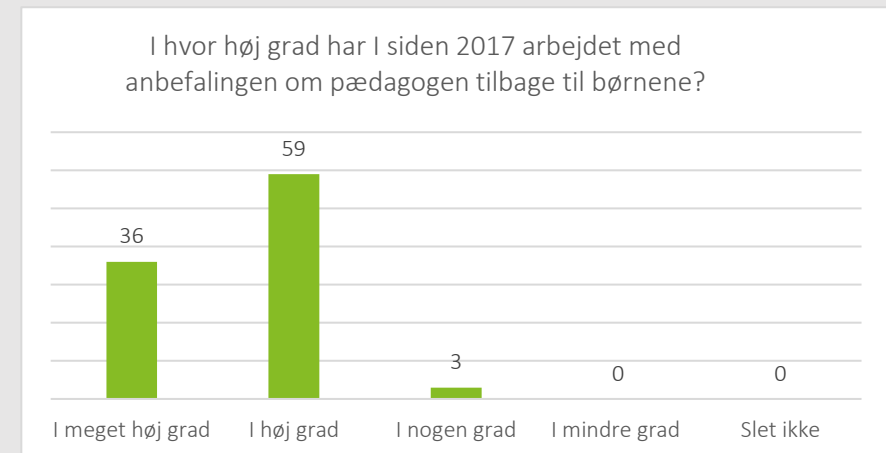
- Børnene skal have en god dag i et udviklende miljø.
- Der skal være et tilstedeværende fagligt personale, som holder fokus på kerneopgaven: at være sammen med børnene kontinuerligt, således at samværet ikke kun bliver 'brandslukning' og korrigerende af uhensigtsmæssig adfærd.
- Personalet reflekterer over egen rolle i forhold til barnets læring.
- Der skal i pædagogisk praksis være en ligelig fordeling mellem
 - børns frie leg,
 - de vokseninitierede aktiviteter og
 - legen, hvor det faglige personale deltager og udvider den til læring.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været nogen ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud:

95 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj grad eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. pædagogen tilbage til børnene. 3 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad.

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

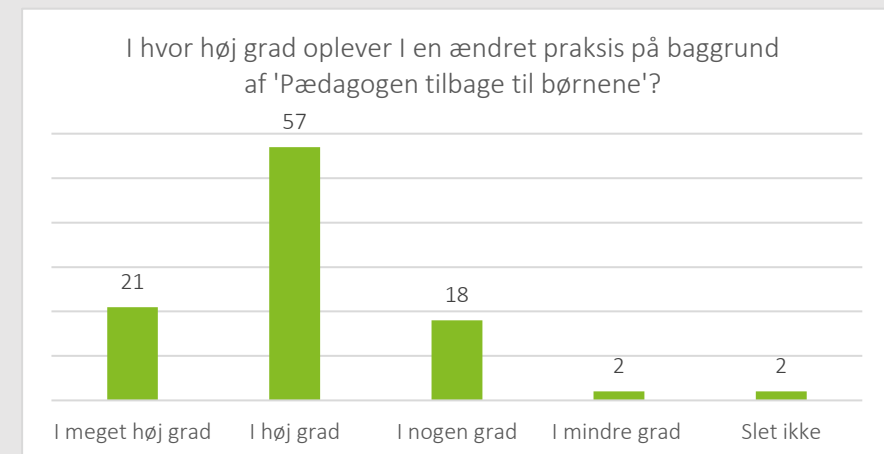
- Fokus på forskellige former for gruppeinddeling og sammensætning i mindre grupper alt efter aktivitet eller formål.

- Øget fokus på at personale dække med pædagoger i "primetime", så der er flest pædagoger på arbejde, når der er størst børnefremmøde.
- Fokus på at bruge legezoner og legegrupper, som en måde at strukturere en stor legeplads og sikre, at de voksne er, hvor børnene er, og understøtter den leg/aktivitet de er en del af.
- Fokus på dagens struktur og fordeling af personale i løbet af hele dagen, som tilgodeser at børn og voksne kan inddeles i mindre grupper.
- Fokus på at bruge forberedelsestid mere struktureret og hjælpe hinanden til at holde fokus på kerneopgaven. Herunder et fokus på hvilke adm. opgaver er en "skal" opgave, og hvilke kan afskaffes.
- Fokus på at skabe fordybelse på stuerne i løbet af formiddagen og fx lukke for telefonen i dette tidsrum.
- Øget fokus på børnenes lege og de voksnes rolle i det. Herunder er der i høj grad arbejdet med KIDS-resultaterne og forskningen bag den.

78 procent af respondenterne, som har arbejdet med anbefalingen, mener, at arbejdet i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 18 procent mener, arbejdet i nogen grad har ledt til en ændret praksis, mens 4 procent svarer i mindre grad eller slet ikke.

Fra 1. september 2022 er der i Sønderborg Kommune vedtaget en ny årsnormsaftale. I den nye aftale er pædagogernes arbejdstidsfordeling mere fleksibel og kan tilpasses de aktuelle opgaver i daginstitutionen.

Ifølge BUPL har den nuværende årsnorm nogle gange været en forhindring for implementering af anbefalingen i praksis på grund af dens mangel på fleksibilitet. Alle pædagoger skal være ved børnene og alle skal uddannes og have kompetenceudvikling. Ellers udvikler børnene sig ikke.

Effekter hos børn i dagtilbud:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud oplever mange forskellige effekter hos børnene. I de fleste dagtilbud er der arbejdet med anbefalingen og der ses en stor positiv effekt hos børnene i deres personlige udvikling. Der er en oplevelse af at det nærværende personale skaber en ro hos børnene og giver større mulighed for fordybelse.

Herunder ses et overordnet udsnit af ledere og medarbejders oplevede effekter hos børnene:

- Øget fordybelse for børn og pædagogisk personale-

- Deltagelsesmulighederne for at være en del af fællesskabet er blevet større.
- Øget trivsel.
- Færre konflikter.
- Børnene føler sig friere, hviler i sig selv og er blevet bedre til selvregulering.
- Øget mulighed for at se det enkelte barn og det enkelte barns trivsel og udvikling.

I børneinterviewene fortæller de adspurgte førskolebørn, at de oftest helst vil lege med de andre børn. Men de italesætter også, at:

"Når de voksne leger, er det sjovt. Fx leger de banke bøf, løvejagt, Lego, og nogen gange finder de på nogle stille lege og vi slapper også af indenfor med puder" (Børneinterview 3).

"Vi vil gerne lege med [navn på voksen]. Han er så sød. Han elsker at gøre sjove ting med os – og gynge os" (Børneinterview 1).

Oplevede forhindringer i praksis:

I de fleste dagtilbud har ledere og medarbejdere ikke oplevet nogen deciderede forhindringer for implementering af anbefalingen i praksis. I andre dagtilbud har de oplevet følgende:

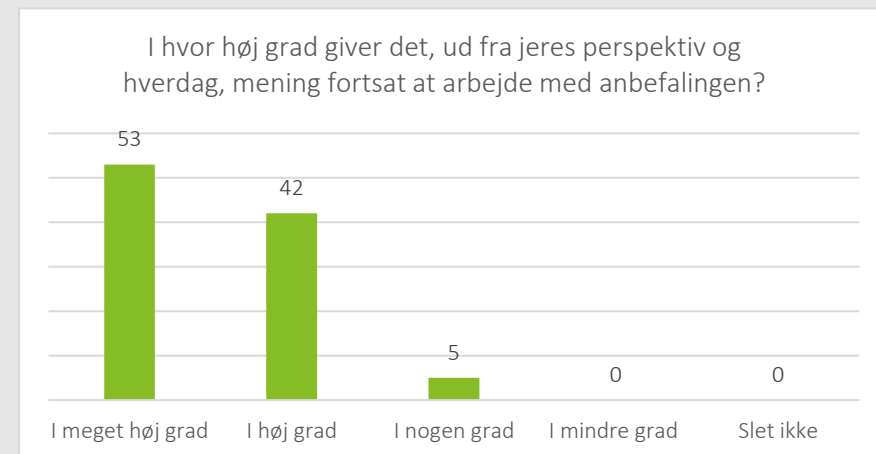
- Det har været en udfordring at ændre en kultur, om at man ikke går fra en børnegruppe på grund af praktisk arbejde.

- Det har været en udfordring at kunne fastholde tiltaget, da der har været højt sygefravær grundet covid-19.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud:

95 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud mener, at det i meget høj grad eller i høj grad giver mening, fortsat at arbejde med anbefalingen. 5 procent svarer at det i nogen grad giver mening.

Dagtilbuddene har arbejdet med anbefalingen på forskellig vis og ønsker fortsat, at det skal være et opmærksomhedspunkt for personalegrupperne.

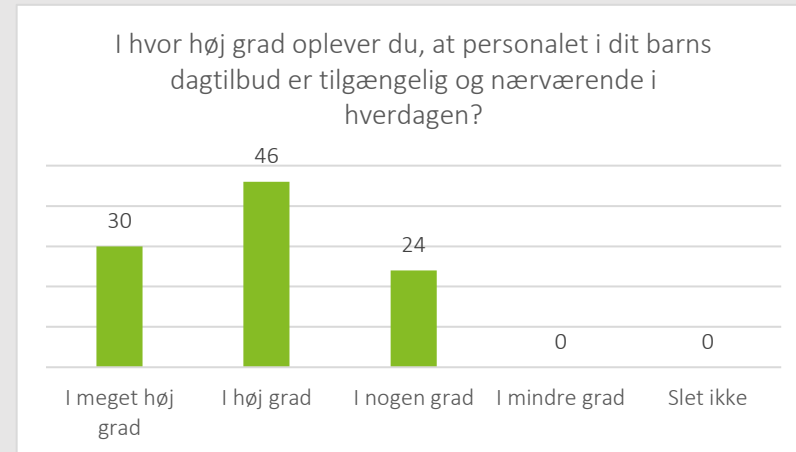

Ledere og medarbejder ønsker overordnet at sætte fokus på følgende i det fortsatte arbejde med anbefalingen:

- Fokus på primetime samtidig med at have et styrket forældresamarbejde for øje.
- Fokus på opdeling af børn i mindre grupper tilknyttet nærværende personale, så alle børn bliver set.
- At man tør undre sig over hinandens praksis og spørger konstruktivt ind.
- At møder planlægges uden for primetime.
- Fortsætte med børneinterviews og børneparlamentet.

Forældrenes perspektiver:

76 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever, at personalet i deres barns dagtilbud er tilgængeligt og nærværende i hverdagen. 24 procent af forældrene svarer, at de oplever det i nogen grad.

Forældrene er overordnet tilføjede med det pædagogiske personales tilgængelighed i hverdagen. Nogle forældre møder også udfordringer i hverdagen. De uddyber deres besvarelser med følgende:

- Personalet er fagligt dygtige og meget engagerede.
- Der er tydelige rammer for dagen, uger og måneder og der er både plads til aktiviteter, fri leg og leg med personale.
- Personalet kan i perioder være presset af sygdom og dårlige arbejdsforhold.
- Der er variation i forhold til de forskellige pædagogs tilgang til det enkelte barn.
- Der har nogle steder været stor udskiftning af personale.
- Der er ikke nok personale til at opfylde målet.
- I enkelte institutioner bruges skærmene for meget sidst på dagen.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen er implementeret i praksis og nu kan overgå til et generelt fokus i den pædagogiske praksis.

Normeringen i Sønderborg Kommune ligger over landsgennemsnit og minimumsnormeringerne er opfyldt.

		Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)			X
		Anbefalingen er ikke implementeret	
		Overgår til et generelt fokus (drift)	

Anbefaling 3: Fokus på mellemtrinnet

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi sætte fokus på mere anvendelsesorienteret og varieret læring for eleverne på mellemtrinnet. Der skal skabes læringsmiljøer, der tilgodeser elevernes forskellige læringsstile og sikrer et læringsudbytte for alle elever uanset deres faglige forudsætninger. Den anvendelsesorienterede undervisning skal suppleres og integreres i den almene undervisning. Det kræver en nytænkning af didaktikken, hvor kreativitet og nye udfoldelsesmuligheder for eleverne bliver helt centrale pejlemærker.

Målsætninger:

- Der skal være fokus på anvendelsesorienteret og varieret læring, hvor eleverne tager aktiv del i undervisningen ved at prøve sig frem, gennemføre eksperimenter, observere mv.
- Der skal være sammenhæng mellem formelle og uformelle læringsmiljøer; mellem boglige og praktiske aktiviteter.
- Der skal være fokus på karrierelæring, hvor eleverne lærer at træffe valg og tage beslutninger.

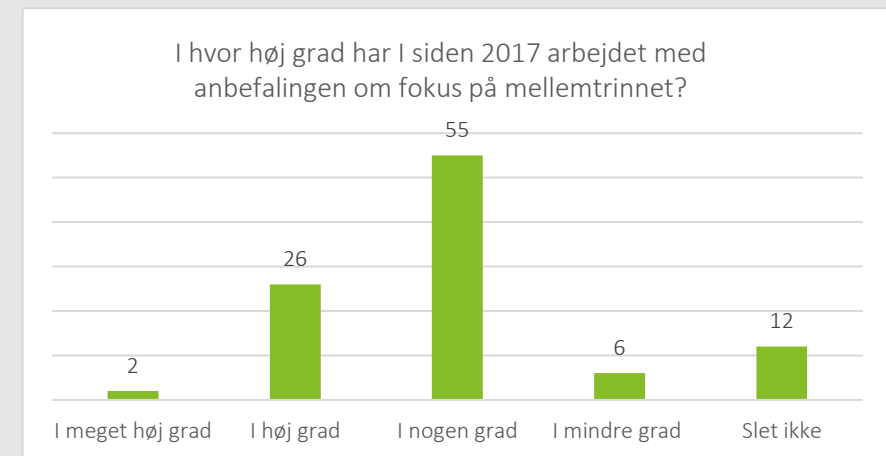
Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag på skolerne:

28 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. fokus på mellemtrinnet. 55 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad og 6 procent i mindre grad.

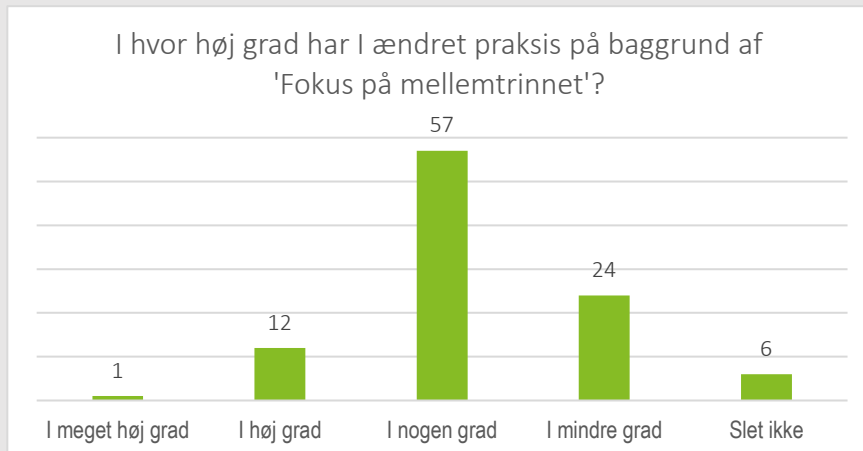
Andelen på 12 procent der svarer 'slet ikke', kan skyldes, at anbefalingen ikke er relevant for personalet i indskoling og udskoling.

På skoleområdet er der arbejdet med følgende tiltag:

- Fokus på opdeling af mellemtrinnet, så eleverne har færre skift undervejs.
- Fokus på at lade det pædagogiske personale være gennemgående og gøre brug af to-lærer ordning.

- Fokus på at inddrage anvendelsesorienteret undervisning som en fast del i undervisningen.
- Undervisningsforløbene Passage til Virkelighed og Haver til Maver m.fl. er fulgt. Herunder flere forløb som Vidensby Sønderborg har udbudt.
- Der er blevet brugt metoder som fx co-teaching til gavn for eleverne.
- Fokus på medinddragelse af eleverne i forhold til at skabe gode undervisningstimer, hvor de bliver hørt.
- Fokus på at skabe en god overgang mellem indskoling og mellemtrin.

57 procent af respondenterne, som har arbejdet med fokus på mellemtrinnet mener, at arbejdet i nogen grad har medført en ændring i praksis. Derudover mener 13 procent at arbejdet med anbefalingen i høj eller meget høj grad

har ledt til ændret praksis, mens 24 svarer at det i mindre grad har ledt til ændret praksis.

Effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere på skolerne oplever forskellige effekter hos eleverne. På halvdelen af skolerne ses der en positiv effekt hos eleverne efter igangsættelse af ovenstående tiltag. De andre skoler italesætter, at det er svært at vurdere om effekten kommer fra anbefalingen eller andet. Enkelte skoler italesætter, at de ikke ser nogen effekt.

Herunder ses et overordnet udsnit af ledere og medarbejders oplevede effekter af eleverne:

- Det giver større ro og tryghed blandt eleverne, da de kender de voksne som følger dem og deres udvikling.
- Generel øget trivsel blandt eleverne.
- Mere inddragelse af eleverne i undervisningen.
- Flere aktive og engagerede elever.

Der er i forbindelse med evalueringen af Helhedsplanen udført et fokusgruppeinterview med det fælles Elevråd i Sønderborg vedr. de enkelte anbefalinger. Der blev udarbejdet nogle spørgsmål, som mindre grupper skulle svare på og som blev drøftet i plenum.

Der er vedr. anbefaling 3, drøftet hvorvidt anvendelsesorienteret undervisning var en del af elevernes hverdag. Det er tydeligt, at der i denne sammenhæng ikke er mange elever, som kender til begrebet og der er stor forskel fra skole til skole, om eleverne oplever anderledes undervisning i

andet end deres "anderledes uger/stjerneuger".

Eleverne til det fælles elevråd beskriver, at de oplever, at de lærer mere, når der er en større kobling til hverdagen og fx erhvervslivet.

Eleverne ønsker, at "den anvendelsesorienterede undervisning fylder mere" (Elevråd fokusgruppeinterview).

"Man lærer også ved at være ude, end at vi hele tiden er i klasseværelset og læser i en bog" (Elevråd fokusgruppeinterview).

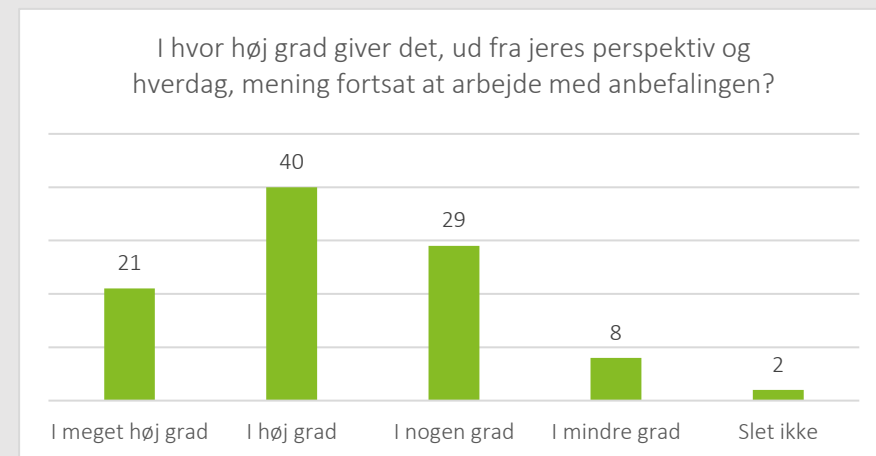
Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

På de fleste skoler har ledere og medarbejdere ikke oplevet nogen deciderede forhindringer for implementeringen af anbefalingen i praksis. På andre skoler har de oplevet følgende:

- Det kan være svært at finde tid til at planlægge sammen.
- Stor udskiftning af personale kan vanskeliggøre at vedligeholde tiltag.
- Det kan være en udfordring at etablere anderledes undervisning samtidig med at enkelte børn har brug for mere struktur, mindre skift mv.; især for elever med særlige behov.
- Der kan være en udfordring ift. den økonomiske ramme og klassestørrelserne, da et øget fokus på mellemtrinnet er nemmere at arbejde med i en mindre klassestørrelse.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

61 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i skolerne mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 29 procent svarer i nogen grad, hvor 8 procent svarer i mindre grad.

Flere ledere og medarbejdere ser det som en fordel at fortsætte arbejdet med anbefalingen som en fast del i praksis. Dette understøttes også i besvarelserne om, hvorvidt der er set en ændret praksis, hvor 57 procent svarer i nogen grad.

I det fortsatte arbejde med anbefalingen svarer de fleste skoler, at de ønsker at fortsætte med de etablerede tiltag. En del skoler italesætter også, at de har svært ved at finde på nye tiltag, som kan understøtte anbefalingens målsætninger.

Herunder italesætter flere følgende:

- Mere inddragelse af praksisnære aktiviteter og anvendelsesorienteret undervisning.
- Skabe mere viden om, hvad der virker bedst for elevernes udvikling og læring.
- Større fokus på, at mellemtrinnet er en vigtig fase i barnets skoleliv.
- Fortsat fokus på elevernes trivsel og lyst til at gå i skole.
- Fokus på, hvordan vi sikrer at alle børn får gavn af fx mere praksisnær undervisning. Her nævner flere specifikt børn med særlige behov.

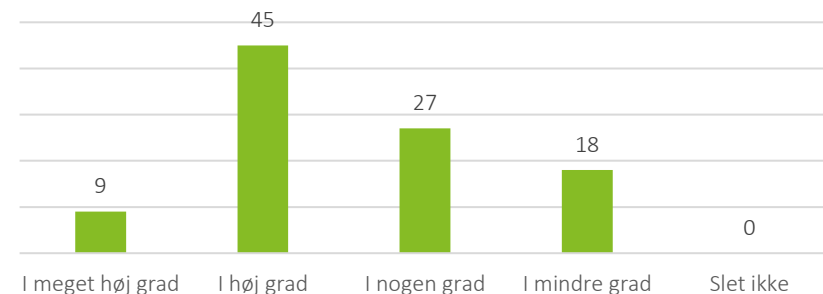
Forældrenes perspektiver:

54 procent af forældrene oplever, at deres barn/børn i høj eller meget høj grad har en varieret undervisning. 27 procent svarer i nogen grad og 18 procent i mindre grad.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

- At de oplever, at børnene lærer mere, når der laves anderledes og varierende undervisningsforløb.
- Det er meget lærerafhængigt og skoleafhængigt, hvorvidt der er en varieret undervisning.
- Der er plads til forbedring og mere fokus på variationen mellem det boglige og praktiske.

I hvor høj grad oplever du, at dit barn tilbydes en varieret undervisning med både boglige og praktiske aktiviteter, således at han/hun kan tage aktiv del i undervisningen?

I forældrenes besvarelser ses der en tydelig forskel i, hvorvidt de oplever at deres børn tilbydes en varieret undervisning. Flere forældre svarer, at de ønsker, at der arbejdes mere med denne anbefaling.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer, eksisterende data, effektmål samt de indkomne forældrebesvarelser, vurderes det, at anbefalingen fortsat er i implementeringsfasen. Via data ses en stor variation i implementeringen på tværs af klasser og skoler.

Trivselsmålingerne ligger på landsgennemsnit, men er ikke steget pr. år.

Andelen af elever, der får dårlige resultater i dansk og matematik stiger.

Der vurderes derfor et fortsat behov for fokus i forhold til den videre udvikling og gennemgående implementering af anbefalingen i praksis.

DLF håber, at de tildelte midler til en to-lærerordning på mellemtrinnet kan gøre en positiv forskel.

	Anbefalingen er implementeret		
Behov for særligt fokus (udvikling)			Overgår til et generelt fokus (drift)
	X		
	Anbefalingen er ikke implementeret		

Anbefaling 4: Volumen i udskolingen

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi skabe et forpligtende samarbejde omkring udskolingen på tværs af skolerne i de fem distrikter, så eleverne har flere muligheder for valgfag, linjefag og holddannelse.

Målsætninger:

- Der skal skabes et forpligtende samarbejde på tværs af overbygningsskoler i de fem distrikter.
- Eleverne skal have større mulighed for at vælge valgfag, de er interesserede i.
- Eleverne skal have flere muligheder for holddannelse på tværs.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

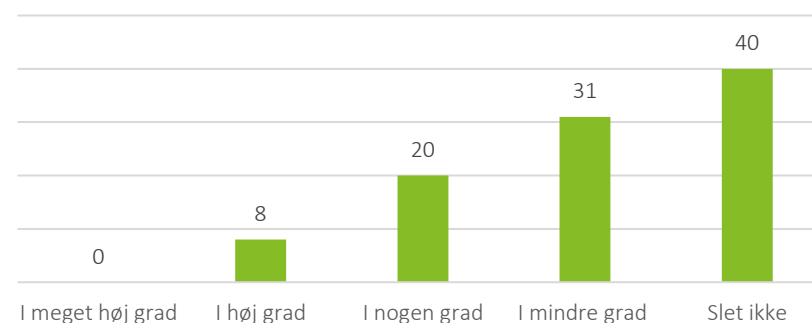
Tiltag i skoler:

8 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med

anbefalingen vedr. volumen i udskolingen. 20 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad og 31 procent i mindre grad.

Den høje andel på 40 procent, der slet ikke har arbejdet med anbefalingen, er højst sandsynligt medarbejdere i indskoling og mellemtrin, for hvem arbejdet med anbefalingen ikke har relevans.

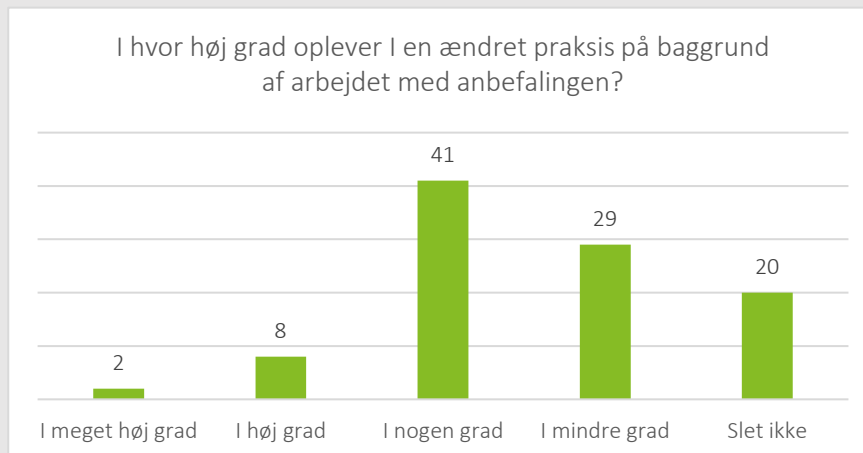
I hvor høj grad har I siden 2017 arbejdet med anbefalingen om volumen i udskolingen?

På skoleområdet er der arbejdet med følgende tiltag:

- Etablering af samarbejde til andre skoler, fx naboskolen.
- Tæt samarbejde med UU.
- Fokus på klasse størrelser på de forskellige årgange.
- To-lærerordning, co-teaching eller holddannelser.

Der er en stor andel af skolerne, som beskriver, at der ikke er igangsat særlige indsatser på deres skole. Der er flere heriblandt, som beskriver, at der er forsøgt at etablere et tættere samarbejde med naboskolen, men udfordringer som fx transport og tid har gjort, at dette ikke blev igangsat.

41 procent af respondenterne, som har arbejdet med volumen i udskoling, mener, at arbejdet i nogen grad har medført en ændring i praksis. Herunder er der 29 procent, som svarer i mindre grad. Der er 2 procent, der svarer i meget høj grad og 8 procent i høj grad.

Effekter hos eleverne:

En stor andel af medarbejdere og leder beskriver, at de ikke ser nogle synlige effekter hos eleverne. Derudover er der en lille gruppe, som beskriver de synlige effekter som:

- Mere ro på eleverne.
- Eleverne har fået en større forståelse for forskellige erhverv og fagområder.
- Eleverne bliver udfordret på deres faglige niveau, ved at være inddelt i mindre grupper.

Eleverne fortæller, at de som regel har et fint udbud af valgfag, linjefag m.m. Dog har covid-19 i en periode sat en stopper for den mulighed.

Eleverne beskriver, at det er spændende med de mange forskellige valgfag, men det, at der er eksamen og karakterer er en ulempe.

Flere elever er bange for at blive skoletrætte og at *"der bliver for meget fokus på præstation, end at få mere læring... og hygge sig"* (Elevråd fokusgruppeinterview).

"Det bliver meget performance [ved karakterer i valgfag] frem for læring" (Elevråd fokusgruppeinterview).

"Man skal huske på, at skolelivet også er en udvikling af sig selv [elevens egen personlige udvikling]" (Elevråd fokusgruppeinterview).

Oplevede forhindringer på skolerne:

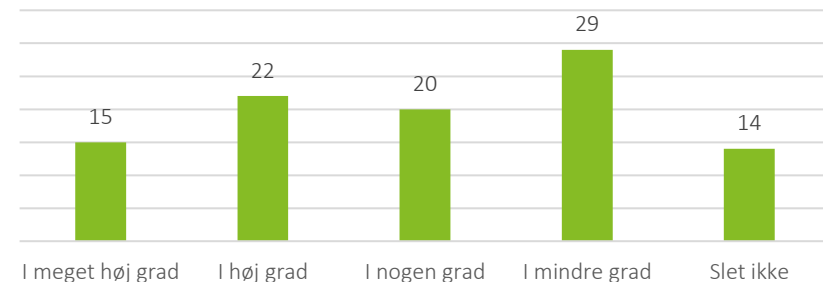
De fleste skoler beskriver, at afstanden til naboskolen gør det vanskeligt at etablere et godt samarbejde. Derudover oplever skolerne følgende udfordringer:

- Mangel på opbakning til etablerede indsatser. Ofte sættes noget i gang med fx samarbejde med anden skole, men det følges ikke til dørs (mangel på tilslutning til møder fx).
- Praktiske udfordringer såsom koordinering mellem skolerne, ejerskab, transport og tilsynspligt.
- Udfordringen i at flytte elevers, medarbejders og lederes mindset i forhold til de enkelte skoler. Skolerne ses som enkelte matrikler frem for et fælles skolevæsen (kulturændring).

Det fortsatte arbejde med anbefalingen på skolerne:

37 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i skole mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. Der er 20 procent, som svarer i nogen grad og 29 procent i mindre grad.

I hvor høj grad giver det, ud fra jeres perspektiv og hverdag, mening og værdi, fortsat at arbejde med anbefalingen?

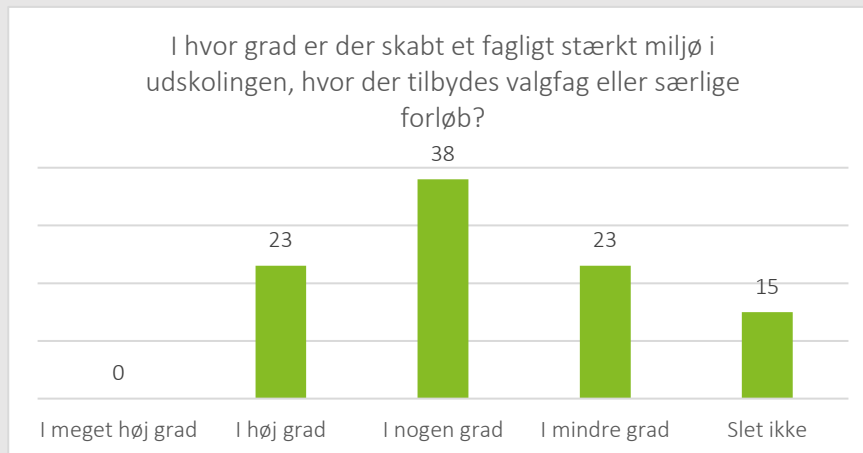
Der er en stor forskel blandt skolerne, hvorvidt der ses en værdi i at fortsætte arbejdet med anbefalingen. Flere italesætter, at der ikke ønskes et videre arbejde med anbefalingen, som den er nu. Andre ser en stor værdi i at fortsætte et øget fokus på anbefalingen, da anbefalingen ikke er implementeret i praksis.

Ledere og medarbejdere på de skoler, som ønsker at fortsætte arbejdet med anbefalingen, beskriver følgende:

- Det er vigtigt fortsat at kunne tilbyde eleverne relevant undervisning. Volumen er på nuværende ikke tilstrækkelig.
- Et ønske om flere ressourcer til opgaven, således at der kan være flere valg for de ældste elever.
- Forsat arbejde med holddeling og samarbejde med andre skoler.

Forældrenes perspektiver:

38 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i nogen grad oplever, at der er skabt et fagligt stærkt miljø i udskolingen. Der er 23 procent, som svarer i høj grad. Derudover er der 23 procent som svarer i mindre grad og 15 procent slet ikke.

En stor andel af forældrene uddyber, at de ikke har kendskab til et evt. samarbejde mellem skolerne eller et særligt forløb inden for valgfag mv.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

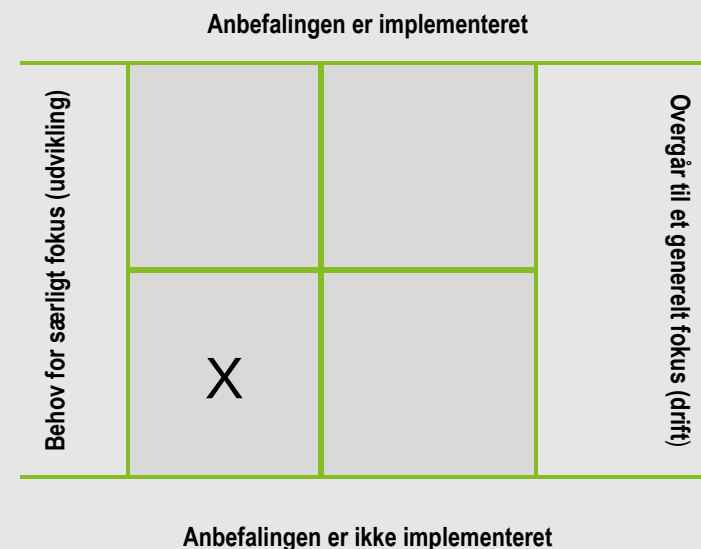
- Der er en oplevelse af, at eleverne har fået de ønskede valgfag.
- Der kunne godt være flere og spændende forløb og valgfag for eleverne samt mere erhvervsrettede forløb.

- Der opleves ikke et større samarbejde med andre skoler.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen ikke er implementeret i praksis på alle skoler. Det vurderes derfor, at der er behov for et særligt fokus i forhold til en mere gennemgående implementering. Anbefalingen kan med fordel nytænkes i forhold til formål, omfang og implementering.

DLF understøtter dette, idet anbefalingen ikke har fået den nødvendige opmærksomhed i forhold til implementering.

Anbefaling 5: Madordninger afprøves

Intentionen med anbefalingen:

Intentionen med anbefalingen var at udføre forskellige prøvehandlinger på madordninger i dagtilbud og skoler med henblik på at skabe bedre forudsætninger for læring hos alle børn og elever.

Politisk har der i perioden 2017-2022 været store ambitioner omkring børn og unges kost og sundhed.

I Sundhedspolitikken 2019-2022 er budskabet, at flere borgere – ikke mindst børn og unge – skal leve uden overvægt. 70 procent af de unge, som er overvægtige, er det også som voksne. I forlængelse heraf peger Sundhedsplanerne på vigtigheden af sunde måltider for børn og unge i 0-16 års alderen.

I Fødevarestrategien for 2019-2021 anskues børns vaner og adfærd omkring mad og sundhed også som vigtige, idet de vaner, der grundlægges i barndommen, ofte også har indvirkning på voksenlivet. Her anskues en bevidsthed omkring madlyst, madmod og maddannelse som en del af svaret på, hvordan der kan skabes sunde vaner for børn og unge, som de kan tage med ind i voksenlivet.

Målsætninger:

- Udsatte børn og unge tilbydes via madordninger et mere optimalt udgangspunkt for læring.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

I dagtilbud er der i alle kommunale vuggestuer og børnehaver en forældreafstemning om frokostordning hvert andet år jf. Dagtilbudsloven §16b.

Der har gennem i tidligere år været en tendens til, at forældre vælger frokostordningen fra. Derfor er der blevet udført en spørgeskemaundersøgelse om, hvad der ligger i bag. Forældrenes tilkendegivelser er medtaget i den videre proces og der er blandt andet blevet ansat fast køkkenpersonale i de dagtilbud, der har frokostordning.

Det har medført en stigning i antallet af vuggestuer og børnehaver med frokostordning fra 9 i 2019/20 til 29 i 2021/22.

Frokostordninger	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Børnhave	0	0	1	1	9	9
Vuggestue	7	7	8	8	20	20
I alt	7	7	9	9	29	29

I august 2022 udføres den næste forældreafstemning omkring frokostordning i vuggestuer og børnehaver.

Derudover har 10. klasse i Ungecenteret igangsat morgenmadsordninger.

Effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ifølge forskningen spiller madordninger i dagtilbud og skoler en særlig rolle, fordi børn får styrket deres sociale og motoriske kompetencer via måltiderne, og de børn, der ikke får ordentlige måltidstilbud med hjemmefra, sikres bedre både ernæringsmæssigt og socialt.

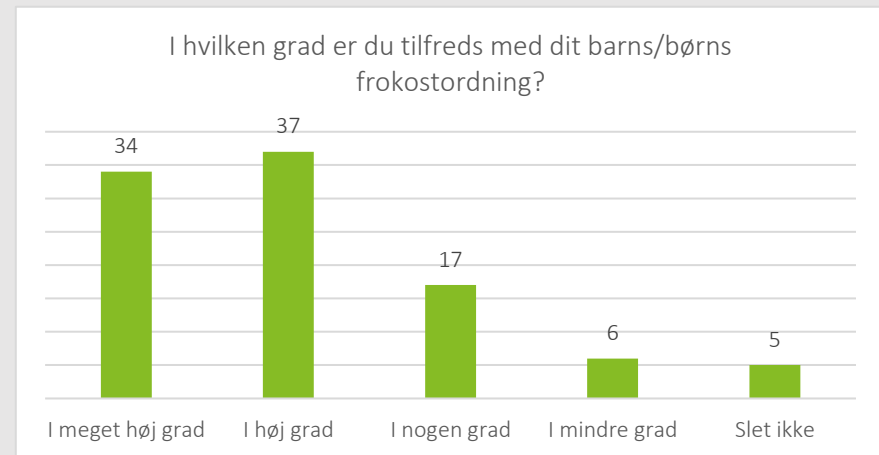
Forskningen viser at skolemad kan udjævne sociale forskelle.

Forældrenes perspektiver:

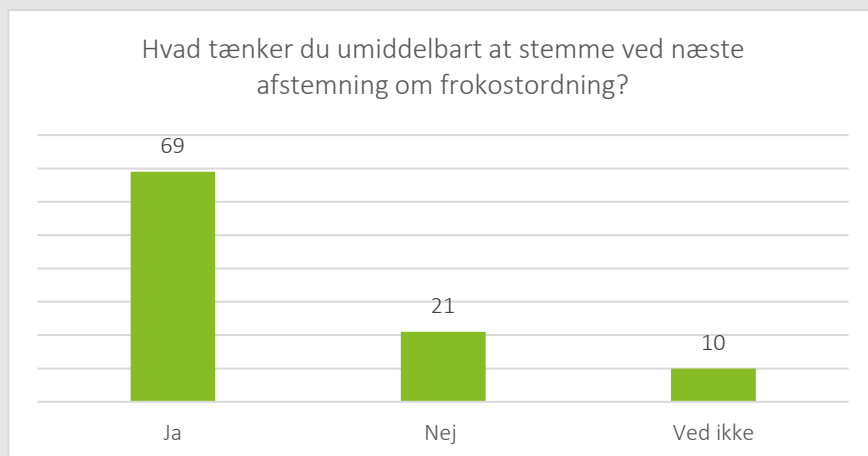
På dagtilbudsområdet er frokostordningerne forældrevalgt. Afstemningerne kører i faste intervaller hvert andet år. Det er positivt, at der i 2020 var en stor stigning i antallet af vuggestuer og børnehaver med frokostordning. Den store stigning blev anskuet som en mulighed for at få skabt en aktiv måltidspædagogik i dagtilbuddene, som understøtter børnenes maddannelse, trivsel og sundhed. I den forbindelse blev indsatsen, 'Sundhedsfremmende Måltidsfællesskaber' igangsat på tværs af Børn, Uddannelse og Sundhedsforvaltningen og kommissoriet godkendt i Sundhedsudvalget den 13. august 2020.

I forbindelse med evalueringen vedr. 'Sundhedsfremmende Måltidsfællesskaber' fra 2021 blev der udført en tilfredsundersøgelse for forældre med et eller flere børn i dagtilbud med frokostordning.

Undersøgelsen viser, at 71 procent af forældrene i meget høj grad eller i høj grad er tilfredse med frokostordningen, mens 17 procent i nogen grad er tilfredse og 11 procent slet ikke eller i mindre grad er tilfredse.

På den baggrund tilkendegiver størstedelen af forældrene, 69 procent, at de ønsker at vælge frokostordningen igen i 2022. 21 procent af forældrene ønsker ikke at genvælge frokostordningen, mens 10 procent ikke har taget stilling.

Enkelte skoler har valgt at lave en prøvehandling i løbet af perioden 2017 - 2022. De fleste steder er der positive tilbagemeldinger. Ud over Ungecentrets morgenmadstilbud, har Dybbøl Skolen også tidligere tilbudt morgenmad i modtagerklasserne, da de var på skolen.

Status på implementering:

Anbefalingen har fra start inviteret til, at dagtilbud og skoler udfører forskellige prøvehandling ud fra eget initiativ. Dette er gjort enkelte steder.

På baggrund af stigningen af vuggestuer og børnehaver med frokostordning i 2020/21 samt evalueringen vedr. Sundhedsfremmende Måltidsfællesskaber vurderes anbefalingen på dagtilbudsområde at være godt i gang. Denne status skyldes til dels, at lovgivningen fordrer, at forældrene tager stilling hvert andet år.

På skoleområdet vurderes det, at hvis anbefalingen skal implementeres bredere og mere stabilt i praksis i forhold til at opnå målsætningen, skal der skabes en struktur omkring den, således at der løbende tages stilling.

Erfaringerne på dagtilbudsområdet viser, at når først forældrene har valgt frokostordningen til, er de glade for ordningen og vælger den sjældent fra igen.

Endvidere ser ledere og personale en stor sundhedsmæssig og pædagogisk værdi i, at børnene får et dagligt fælles måltid. Det, at alle børn forholder sig til, smager og taler om den samme mad giver et særligt fællesskab omkring måltidet, hvor alle børn er inkluderet, hvilket har en positiv effekt på den mentale sundhed og trivsel. Særligt børn i udsatte positioner opleves at have et bedre energiniveau gennem dagen til leg og læring (Evaluering 2021).

	Anbefalingen er implementeret		
Behov for særligt fokus (udvikling)	X		Overgår til et generelt fokus (drift)
	Anbefalingen er ikke implementeret		

Anbefaling 6: En lærer og en pædagog i 1. – 3. klasse

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi udvikle og styrke undervisningens kvalitet gennem tværfagligt samarbejde mellem lærere og pædagoger. Derfor tildeles en pædagog i alle undervisningstimer i 1. til 3.klasse for hver 24 elever. En klasse på 18 elever vil således have en pædagog tilknyttet 75% af tiden.

Målsætninger:

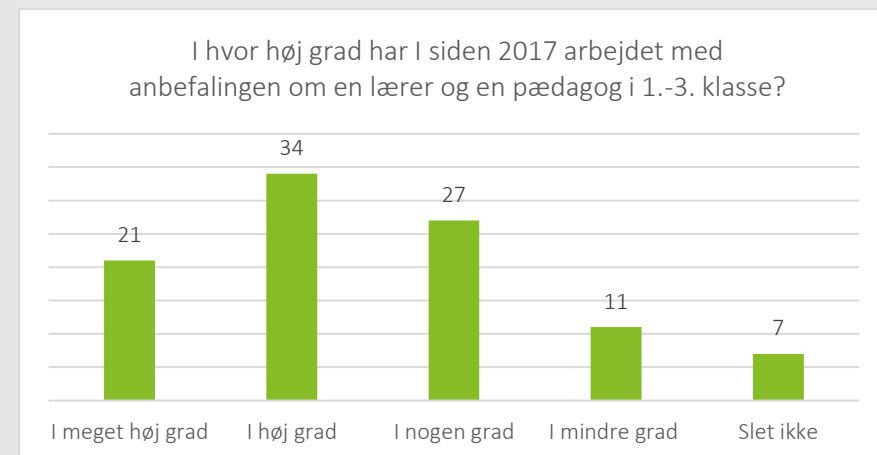
- Der skal skabes læringsbetingelser, der øger elevernes udbytte.
- Det tværfaglige samarbejde skal udvikle og styrke undervisningens kvalitet.
- Et intensiveret samarbejde mellem lærere og pædagoger i undervisningen skal styrke inklusionsopgaven.

Ændringer undervejs:

Der tildeles på nuværende tidspunkt en ekstra pædagog til en klasse på 24 elever i 1.-3. klasse. Det vil sige, at i en klasse med 12 elever kan pædagogen deltage i halvdelen af timerne.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

55 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. en lærer og en pædagog i 1. – 3. klasse. 27 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere svarer i nogen grad og 11 i mindre grad.

På skolerne er der arbejdet med følgende tiltag:

- Der er i de fleste undervisningstimer en lærer og en pædagog tilstede.
- Der er etableret et tættere teamsamarbejde.
- Der er etableret tvillingeklasser/-modeller, samt fx udeskole.
- Der er øget mulighed for undervisningsdifferentiering grundet den ekstra pædagog.

- Etableringen af rullende skolestart med aldersintegreret undervisning.

I indeværende budgetår 2022 har skolerne fået tildelt 11,8 millioner til opgaven. Se oversigt til højre fordelt pr. skole.

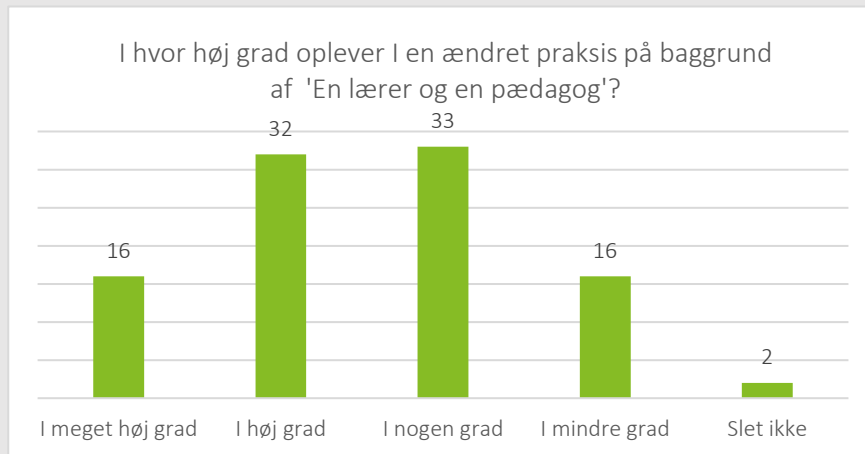
Skolerne fordeler selv pengene.

Der er i forbindelse med anbefaling 10: Overgang til skole/SFO også tildelt midler til en lærer og 0,8 pædagog i 0.klasse. Dette for at sikre en bedre overgang mellem dagtilbud og skole.

Byrådet har i budgetaftalen 2020 afsat midler til to-lærer/pædagog på mellemtrinnet.

Med finansloven i 2020 blev der afsat midler til at styrke folkeskolen. Der er med puljen "Løft af folkeskolen" afsat midler til at ansætte flere lærere fra 2022. Dette arbejde er netop igangsat.

Skoler	Mertildeling ift. Anbefaling 6
Ahlmann-Skolen	546.815
Augustenborg Skole	650.710
Broager Skole	1.175.653
Dybbøl Skolen	1.547.488
Fynshav Skole	284.344
Gråsten Skole	935.054
Humlehøj Skolen	415.580
Hørup Centralskole	863.968
Lysabild Skole	262.471
Nordals Skolen	524.943
Nybøl Skole	448.389
Nydamskolen	656.178
Nørreskov-Skolen	683.519
Rinkenæs Skole	218.726
Sønderskov-Skolen	1.427.188
Ulkebøl Skole	1.126.440
I alt	11.767.467

48 procent af respondenterne, som har arbejdet med anbefalingen, mener at arbejdet i meget høj grad eller høj grad har medført en anden praksis. Der er 33 procent der har svaret i nogen grad og 16 i mindre grad.

Effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere på skolerne oplever, at der er udelukkende positive effekter af en lærer og en pædagog. De uddyber deres besvarelse med følgende:

- God mulighed for at se eleven fra flere fagprofessionelle øjne.
- Konflikter kan ofte bedre løses, da der er en ekstra person tilstede.
- Da det er en kendt person for eleverne, giver dette også en bedre overgang mellem skole og SFO/klub.

- Der er mere ro på klassen, hvilket giver større mulighed for udvikling og trivsel hos eleverne.
- Bedre mulighed for at kunne rumme elever med særlige behov og sikre en øget inklusion.

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere på skolerne oplever for det meste, at anbefalingen fungerer uden problemer. Dog italesætter skolerne også følgende udfordringer:

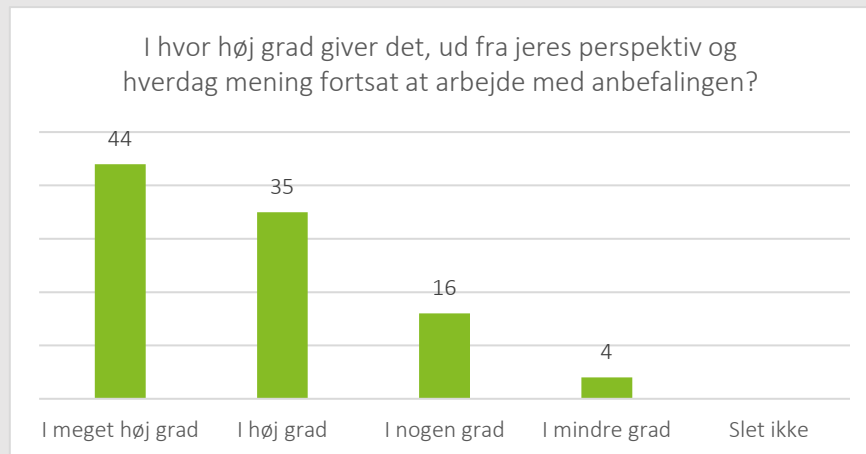
- Udfordring i hvilken rolle pædagog og lærer har. Der kan være behov for tydelig afklaring på hvad de "ekstra hænder" skal bruges på.
- Udfordring i at få to forskellige faggrupper til at samarbejde og ses som ligeværdige.
- Mængden af forskellige voksne pr. klasse. Der er klasser, hvor der kan være 3 forskellige pædagoger tilkøbt, hvilket giver uro for klassen. Dette gør, at pædagogen ofte bruges som "brandslukning" i timerne og ikke som en del af teamet i klassen.
- Pædagogen bliver ofte brugt som vikar.
- Der er ikke nok timer til pædagogen, for at anbefalingen kan lykkes til fulde.

DLF ytrer, at deres medlemmer i indskolingen sætter pris på ekstra hænder i undervisningen, og der er medlemmer, hvis samarbejde med en pædagog

(eller en lærer) fungerer rigtig godt, da de rette kompetencer og rammer er til stede. Der opleves dog, at der har manglet et ordentligt fokus på, hvad konteksten er og hvilke kompetencer, der er til rådighed.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

79 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere på skolerne mener, at det i meget høj grad eller i høj grad giver mening, fortsat at arbejde med anbefalingen. Derudover svarer 16 procent i nogen grad og 4 procent i mindre grad.

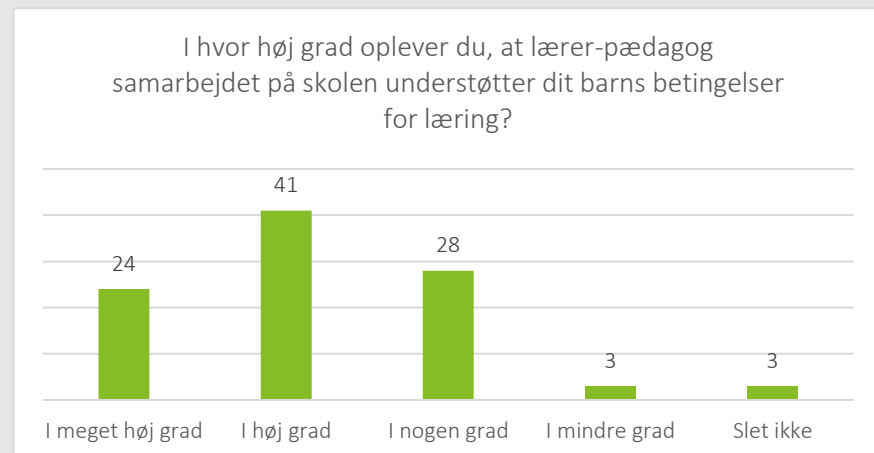
Langt de fleste skoler ønsker at fortsætte arbejdet med anbefalingen som der pt. arbejdes på den lokalt. Skolerne uddyber deres svar med:

- At fortsætte det tætte samarbejde. Samt at kunne udbygge pædagogerne og lærernes samarbejde gennem hele skoleforløbet.

- At have faste og få pædagoger pr. klasse, således at der er få, men kendte voksne omkring den enkelte elev og klassen.
- Udvide muligheden for flere klassetrin samt øge mængden af ressourcer efter behov, fx ved klasser med mange udfordringer.

Forældrenes perspektiver:

65 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever, at lærer-pædagogsamarbejdet understøtter deres barns/børns betingelser for læring. 28 procent svarer i nogen grad og 3 procent i mindre grad.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

- Der er en oplevelse af, at samspillet mellem pædagog og lærer fungerer fint og er til gavn for eleverne.

- Mangel på kommunikation ift. denne indsats, da der ikke er information om, hvor mange voksne der er i de forskellige klasser.
- Der er et ønske om, at denne anbefaling udbygges yderligere, da der stadig er flere klasser, hvor der ikke er nok voksne.
- Mulighed for at udnytte pædagogens faglighed noget mere fx med små "breaks" fra den klassiske undervisning.
- Når der er flere voksne om eleverne, fordrer det en større udvikling af deres udvikling og trivsel.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen overordnet er implementeret i praksis.

Indsatsen er iværksat i hele indskoling fra 0. til og med 3. klasse.

Dog viser data også, at der fremadrettet er behov for et særligt fokus i den videre udvikling af anbefalingen i forhold til at skabe et konstruktivt lærer-pædagogssamarbejde. Et samarbejde hvor begge parter kender og er trygge i egne roller og kan spille hinanden gode med henblik på at øge elevernes faglige udbytte og sikre trivsel og inklusion i klassen.

Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)	X
Anbefalingen er ikke implementeret	
Overgår til et generelt fokus (drift)	

Anbefaling 7: Forældreinvolvering

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi gøre det attraktivt at involvere sig som forældre. Vi anerkender, at forældre har en central rolle i forhold til at styrke det enkelte barns trivsel, udvikling og læring i dagtilbud og skole. Derfor vægtes forældreinddragelse højt; både den formelle forældreinddragelse i form af bestyrelsesarbejde, men også den uformelle, som finder sted i mødet mellem forældre og det pædagogiske personale i dagligdagen og digitalt.

Målsætninger:

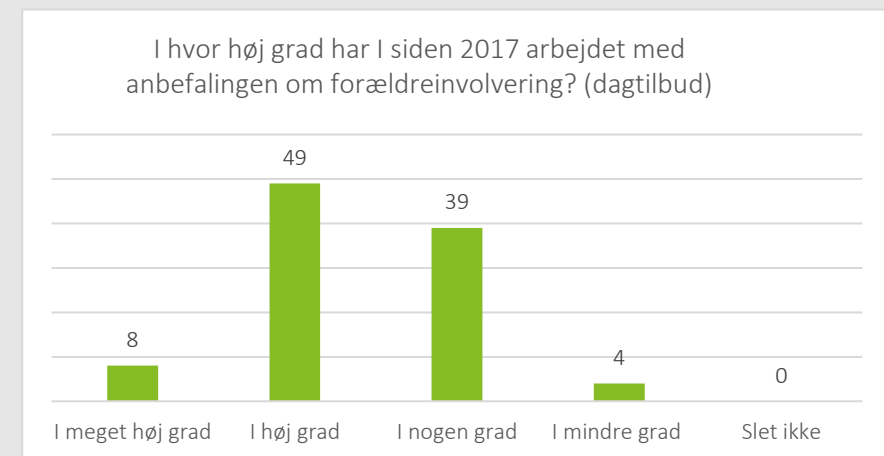
- Det skal være attraktivt at involvere sig som forældre.
- Der skal være et godt samspil mellem barn, forældre og det pædagogiske personale.
- Valgte forældre skal uddannes til bestyrelsesarbejdet og lederne skal uddannes i at understøtte bestyrelsesarbejdet bedst muligt.

Ændringer undervejs:

Der har ikke som sådan været store ændringer undervejs. Dog er anbefalingen i praksis udvidet fra kun at omhandle den formelle forældreinvolvering i form af bestyrelsesarbejde og lignende til også at omhandle den uformelle forældreinvolvering i hverdagen.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

57 procent af de adspurgte ledere og med arbejdere i dagtilbud tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj grad eller i meget høj grad har arbejdet med anbefalingen om forældreinvolvering. 39 procent svarer i nogen grad, mens 4 procent har arbejdet med anbefalingen i mindre grad.

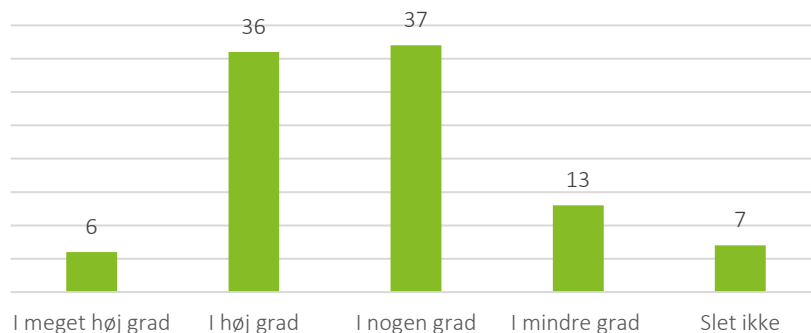

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

- Forældrene har indflydelse på arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan.
- Forældrerådet inddrages i den daglige pædagogiske praksis.
- Der arbejdes med at skabe god kommunikation til og med forældre på Aula.
- Der arbejdes med at skabe gode rammer for dialog med forældrene i hverdagen, fx ved at fortælle 'den gode historie' om barnet.

- Der arbejdes med at skabe gode rammer for dialog til forældresamtaler og inddrage forældrenes perspektiver og kendskab til barnet.
- At forældrene har mulighed for at deltage i nogle dele af den pædagogiske praksis, fx ift. dialogisk læsning.
- At lave projekter – ofte sprogarbejde-, der går på tværs af børnehave og hjem, så forældrene er involveret i deres barns hverdag og udvikling.
- At inddrage forældrene til praktiske opgave.

I hvor høj grad har I siden 2017 arbejdet med anbefalingen om forældreinvolvering? (skole)

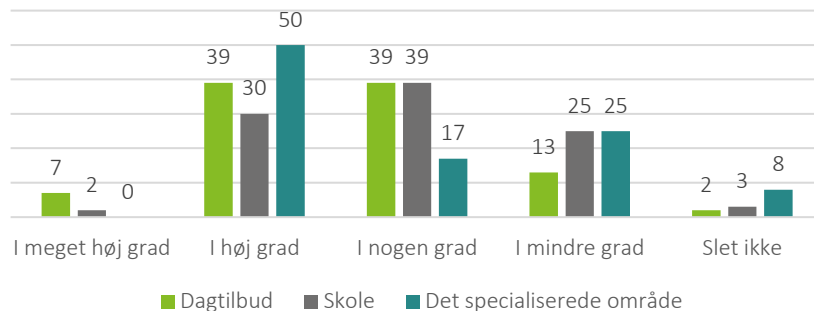

På skoleområdet tilkendegiver 42 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere, at de i høj eller meget høj grad har arbejdet med forældreinvolvering. 37 procent svarer i nogen grad, 13 procent har arbejdet med anbefalingen i mindre grad, mens 7 procent slet ikke har arbejdet med anbefalingen.

Der er arbejdet med følgende tiltag på skoleområdet:

- Ud over bestyrelsen og klasse- eller forældreråd, er der på nogle skoler udnævnt 'kontaktforældre', som hjælper klassen/skolen ved behov.
- Der stilles større krav til forældrene.
- Elevstyrede samtaler.
- At skabe et tæt samarbejde og en god kommunikation med forældrene bl.a. via god information fra skolen.
- Tæt kontakt til forældrene via Aula.
- Kurser og uddannelse til forældre, som er valgt ind i bestyrelsen.
- Trivselsgrupper med inddragelse af forældre.
- Personlig kontakt til forældre.
- Særlige forældremøder for flersprogede forældre.

I hvor høj grad oplever I en ændret praksis på baggrund af anbefalingen?

Henholdsvis 46 procent af ledere og medarbejdere på dagtilbudsområdet, 32 procent på skoleområdet og 50 procent på det specialiserede område oplever, at der i høj eller meget høj grad er opstået en ændret praksis på baggrund af arbejdet med anbefalingen.

39 procent på dagtilbudsområdet og det specialiserede område samt 17 procent på skoleområdet oplever i nogen grad en ændret praksis, mens 15 procent på dagtilbudsområdet, 28 procent på skoleområdet og 33 procent på det specialiserede område i mindre grad eller slet ikke ser en ændret praksis.

Effekter hos børn og elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud oplever forskellige effekter hos børnene, når der er et godt forældresamarbejde. Herunder ses et overordnet udsnit af ledere og medarbejders oplevede effekter hos børnene:

- Børnene trives, er trygge og udvikler sig.
- Forældrene accepterer en fastere struktur, hvilket kommer børnene til gode.
- Børnene fortæller mere hjemme og mærker en tydelig sammenhæng i hverdagen.
- Børnene er stolte, når forældrene hjælper til i børnehaven og de passer bedre på tingene.
- Børnene oplever stor glæde og genkendelighed, når der arbejdes med de samme ting hjemme og i dagtilbud.

På skoleområdet oplever ledere og medarbejdere følgende effekter hos eleverne, når der er et godt samarbejde mellem skole og hjem på flere niveauer:

- Eleverne er gladere og i bedre trivsel.
- Eleverne er mere nysgerrige og engagerede.
- Det styrker elevernes interne fællesskab.
- Det giver eleverne ro, når de oplever at skole og forældre snakker sammen og at forældrene har interesse i deres skolegang.

På det specialiserede børne- og ungeområde oplever ledere og medarbejdere, at:

- Det giver barnet tryghed, når forældre og de professionelle voksne har en god dialog og et godt samarbejde omkring barnet.

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

I nogle dagtilbud og skoler oplever ledere og medarbejdere ikke deciderede forhindringer. Men en af de oplevede forhindringer, som går igen, er naturligt nok corona-perioden og restriktionerne omkring afstand.

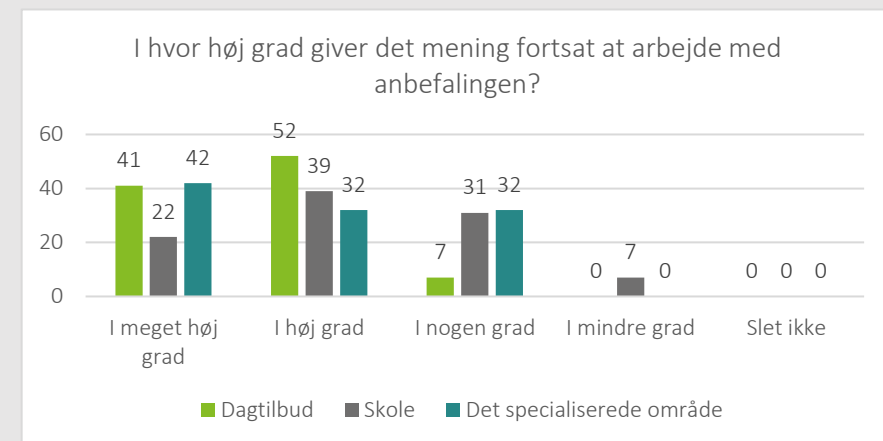
Derudover har de oplevede forhindringer i hhv. dagtilbud, skoler og det specialiserede område været:

- Manglende opbakning ved arrangementer, forældremøder, mv.
- At det er en stor organisation, så forældrene kan opleve det begrænset hvad indflydelse de reelt har i bestyrelsen.
- Der kan opstå misforståelser ved skriftlig kommunikation på Aula.
- Det kan være svært at få involveret forældrene.
- Det er svært at rekruttere medlemmer til bestyrelsen.
- Sprogbarrierer kan udgøre en forhindring for samarbejdet.
- Forældrene har travlt.
- Der er for mange bestyrelsesmøder pr. år, hvilket afskrækker nogle forældre fra at melde sig.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

93 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud, 61 procent fra skolerne samt 74 procent på det specialiserede område mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 7 procent af fra dagtilbudsområdet, 31 procent fra skoleområdet samt 32

procent fra det specialiserede område mener, at det i nogen grad giver mening at fortsætte anbefalingen.

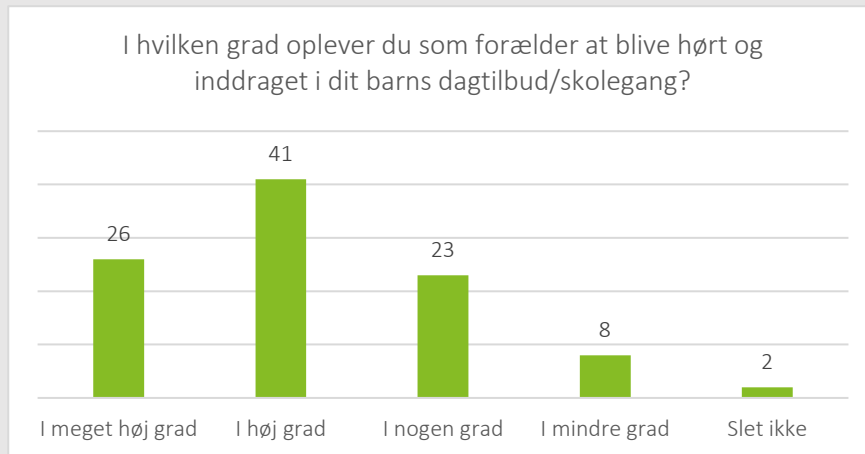
I det fortsatte arbejde med anbefalingen ønsker ledere og medarbejdere i dagtilbud, skoler og det specialiserede område at sætte fokus på:

- At klæde personalet på til samarbejdet med forældre; også når det bliver svært.
- At involvere forældrene endnu mere.
- God kommunikation; både digitalt og i den direkte dialog med forældre.
- Gøre samarbejdet i hverdagen mere personligt, fx ved at ringe til forældrene, frem for at skrive til dem.

- Fokus på at klæde bestyrelserne bedre på, fx via fælles oplæg, kurser eller uddannelse.

Forældrenes perspektiver:

63 procent af forældrene til et eller flere børn i dagtilbud og/eller skole oplever i høj eller meget høj grad at blive hørt og inddrage i deres barn/børns dagtilbud og/eller skole. 23 procent oplever det i nogen grad, mens 10 procent i mindre grad eller slet ikke oplever involvering.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

- Der kunne tilbydes mere uddannelse og fælles information til nyvalgte i de forskellige bestyrelser (råd).
- Bestyrelsen og dens arbejde skal være endnu mere synlig for resten af forældregruppen.
- Bestyrelsesmedlemmerne oplever at blive hørt og have medbestemmelse.
- Enkelte forældre sår tvivl om, i hvor høj grad dagtilbud/skole ønsker involvering.

Status på implementering:

Anbefalingen vurderes at være implementeret i praksis på forskellig vis og i forskellig grad.

Forældreinvolvering har længe været kendt som en vigtig medspiller i både dagtilbud og skoler og er en integreret del af praksis langt de fleste steder.

Anbefalingen har bidraget med at sætte spot på vigtigheden af både den uformelle forældreinvolvering i hverdagen samt den mere formelle forældreinvolvering i dagtilbud og skole via kursus og uddannelse af forældre i bestyrelserne.

Data understreger, at begge former for forældreinvolvering er vigtige, idet de understøtter børn og elever i dagtilbud og skoler på forskellige niveauer.

Med viden om den store betydning forældreinvolvering har for barnets læring og faglige og sociale trivsel, kan der med fordel arbejdes med et særligt fokus på anbefalingen fremadrettet.

		Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)		X	
		Anbefalingen er ikke implementeret	

Anbefaling 8: Pladsanvisning – digital booking

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi tilbyde forældrene et system, der giver dem større medbestemmelse i valg af dagtilbud til deres barn. I systemet kan forældrene let skabe sig et overblik over, hvor og hvornår de kan få en plads til deres barn. De kan selv booke pladsen uden at skulle kontakte pladsanvisningen.

Målsætninger:

- Forældre kan selv booke en plads i dagpleje/vuggestue til deres barn, lige så snart barnet har et cpr-nummer.
- Forældre ved med det samme, om barnet har en plads.
- Forældre har mulighed for at planlægge barnets forløb i dagpleje/vuggestue, børnehave og frem til og med SFO.
- Forældre kan se, hvornår der er ledige pladser i det ønskede dagtilbud.
- Forældre kan booke et møde samt et besøg med de dagtilbud, der har interesse.

Ændringer undervejs:

Der er ikke opstået ændringer undervejs.

Tiltag:

Bookingsystemet giver forældrene en større gennemsigtighed i forhold til, hvilke tilbud, der er en mulighed i en given periode, samt hvilke der er lang ventetid til. Systemet giver forældrene et overblik langt ud i fremtiden og dermed medbestemmelse over barnets forløb fra dagtilbud til SFO.

Oplevede forhindringer:

Systemet bygger på forældrenes individuelle valg af institution til deres barn/børn. Derfor kan der indimellem opstå tomme pladser i nogle dagtilbud, mens andre vil have overbelægning i kortere perioder. Der arbejdes kontinuerligt med at få optimal udnyttelse af alle pladser i dagpleje, vuggestue, børnehave og SFO.

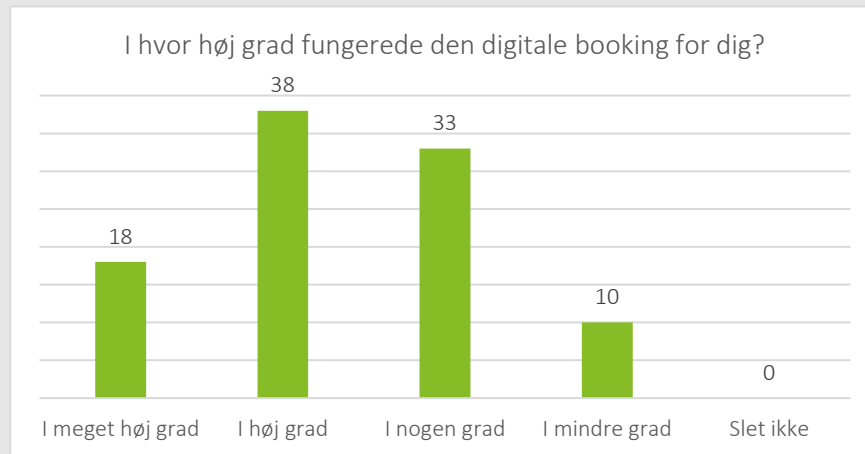
FOA oplever, at forældrenes frie valg af dagpleje indimellem kan være en udfordring, fordi forældrenes valg af dagtilbud bliver bestemmende for sammensætningen af børn. Ifølge FOA er dette ikke altid hensigtsmæssig i praksis fx i forhold til børnenes alder, evt. udfordringer, mv.

Forældrenes perspektiver:

Forældrene er overordnet tilfredse med den digitale booking. 56 procent mener det i høj grad eller i meget høj grad fungerede godt. 33 procent af

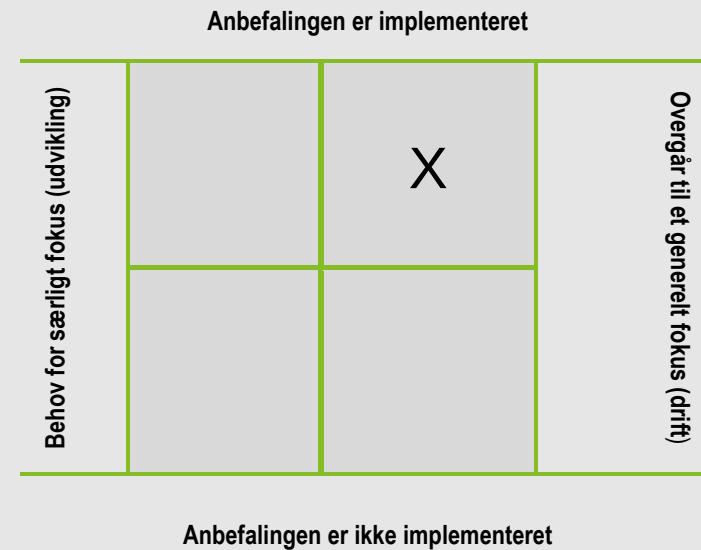
forældrene synes den digitale booking fungerede i nogen grad, mens 10 procent mener det fungerede i mindre grad.

Status på implementering:

Anbefalingen er implementeret og overgået til drift.

Der har været visse indkørvingsvanskeligheder, men for nuværende er den blevet godt modtaget af forældrene.

Anbefaling 9: Distriktsinddeling med forpligtende samarbejdsaftale

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi skabe helhed og sammenhæng i børns opvækst på 0-18 års området. Visionen er, at alle børn og unge har ret til et liv med trivsel og tryghed, hvor livsglæde og livslang læring indgår som væsentlige faktorer. For at skabe et tæt forpligtende samarbejde på tværs af dagtilbud, skoler og psykologer, sagsbehandlere, socialarbejdere, ressourcepædagoger med flere, er der etableret fem distrikter i kommunen med hver deres forpligtende samarbejdsaftale. Samarbejdsaftalen beskriver roller og ansvar.

Målsætninger:

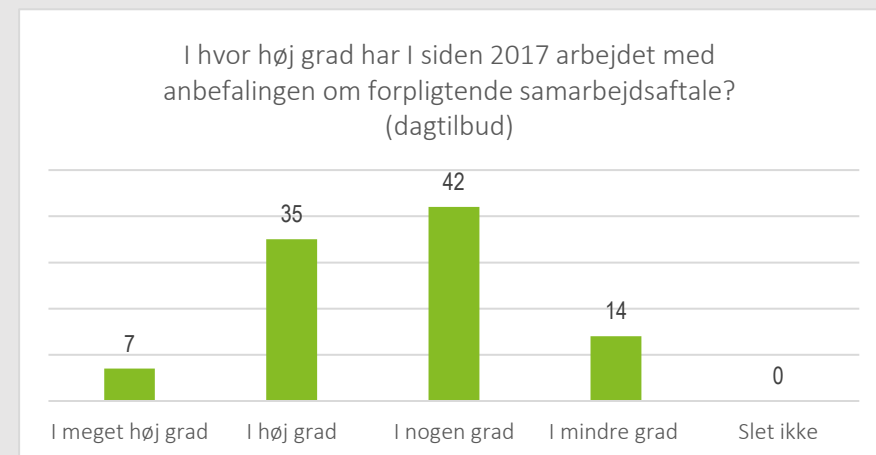
- Distriktsinddelingen skal medvirke til at skabe mere handlekraft lokalt, idet handlemulighederne er tæt på den daglige praksis.
- Distriktsinddelingen skal sikre, at områdets overbygningsskoler kan skabe en kapacitet i udskolingen, så muligheden for holddeling, linjefag med videre optimeres kvalitativt.
- Distriktsinddelingen skal sikre, at dagtilbudsafdelinger, der er udfordret på grund af faldende børnetal, har et minimum af børn i de enkelte enheder, således at fremragende kvalitet kan præsteres i alle afdelinger.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

42 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. distriktsinddeling. 42 procent svarer i nogen grad og 14 procent i mindre grad.

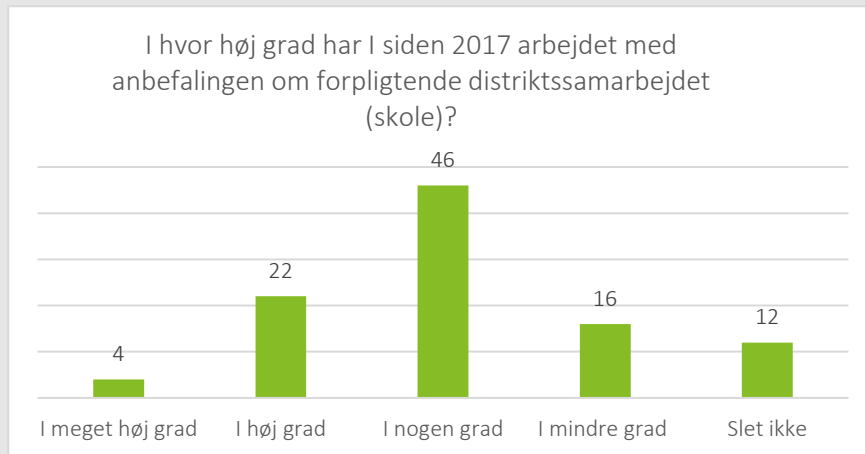

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

- Der er udarbejdet et rul, hvor distrikterne mødes med det tværfaglige team.

- Der er et større fokus på samarbejde på tværs af faglighed m.m., og dette skaber også bedre mulighed for "uformel" sparring.
- Brobygning for kommende skolebørn.

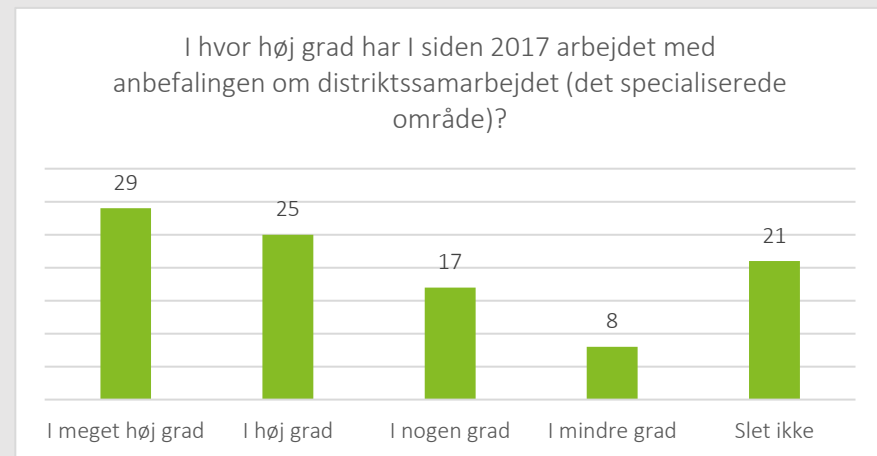
26 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere på skolerne tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen vedr. distriktsinddeling. 46 procent svarer i nogen grad og 16 procent i mindre grad.

På skoleområdet er der arbejdet med følgende tiltag:

- Samarbejde med overtagende udskolingsskoler ift. gode overgange.
- Brobygning for kommende skolebørn (samarbejde med dagtilbud).
- Generelt øget samarbejde med dagtilbud.

På det specialiserede område har 54 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i høj eller meget høj grad arbejdet med anbefalingen. 17 procent svarer i nogen grad, mens henholdsvis 8 procent og 21 procent svarer i mindre grad og slet ikke.

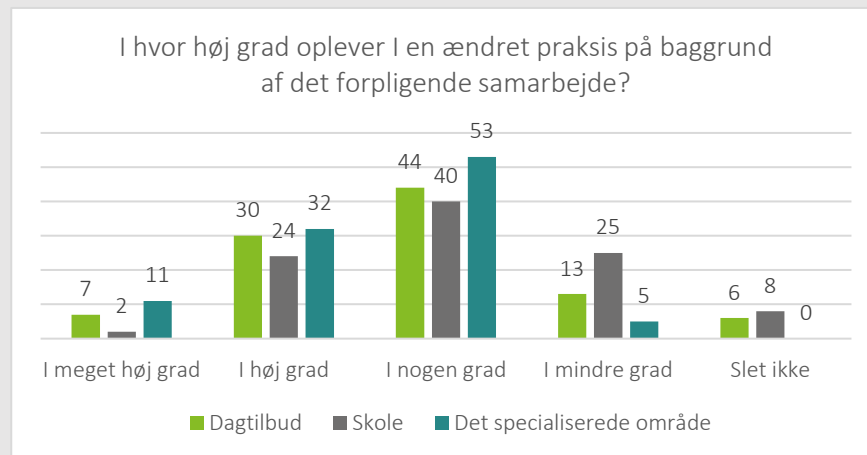

På det specialiserede område er der arbejdet med følgende tiltag:

- Der er iværksat møderul i alle enheder, hvor dagtilbud og skole har "møderessourcer" som de kan råde over og hvor tværfaglige medarbejdere er forhåndsreserverede.
- Etableret sparringsmøder med tværfagligt team.
- Fast psykolog, PPR medarbejdere m.m. tilknyttet bestemte distrikter.
- Myndighed deltager ikke i distriktsinddelingen grundet for lille bemanding i distrikterne.

I besvarelsene for dagtilbud, skole og det specialiserede område tegner der sig et billede af, at der er stor forskel på hvorvidt det igangsatte tværfaglige møderul forsat bruges. Der er flere, der italesætter, at det er en stor opgave administrativt at fastholde samt at flere ikke ser en stor værdi i mødeafholdelsen.

Der ses også eksempler på områder, hvor det fungerer godt og hvor ledere og medarbejdere finder det værdifuldt.

Ovenstående diagram viser besvarelsene fra dagtilbudsområdet, skoleområdet og det specialiserede område ift. i hvor høj grad, der opleves en ændret praksis grundet anbefalingen. Grafen viser, at den største andel på tværs af de tre områder ligger i besvarelsen nogen grad og dernæst i høj grad.

Effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede område oplever følgende effekter hos børn og elever:

- Både dagtilbud og skole beskriver, at der opleves en effekt af mere trykke børn som starter i skole.
- Alle tre områder beskriver, at man hurtigere kan etablere en indsats for børn i udsatte positioner.
- Det specialiserede område beskriver, at der sikres at alle familier har lige muligheder for en dialog med institution og fagpersoner.
- Det specialiserede område beskriver, at der etableres en fælles retning i området, som også virker trygt for barn og familie.

Udover ovenstående er der også en større andel af respondenterne, som i deres besvarelser beskriver, at de ikke oplever nogle synlige effekter hos børnene.

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

I nogle områder har ledere og medarbejdere i ikke oplevet nogen deciderede udfordringer. Andre ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede område har oplevet følgende:

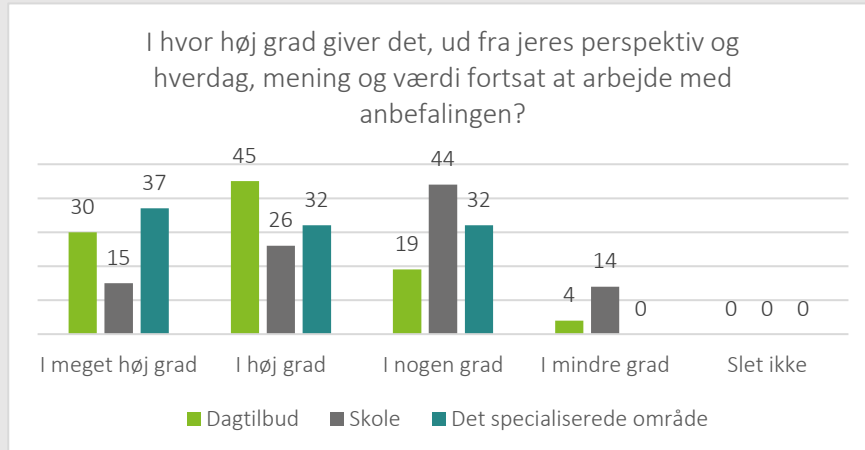
- Der hersker stadig en silotænkning, hvilket vanskeliggør samarbejdet.
- Der har været en stor udskiftning personalemæssigt i de tværfaglige teams m.m.

- Ressourceforbruget og koordineringsopgaven er for stor.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

Nedenstående diagram viser besvarelsene fra dagtilbudsområdet, skoleområdet og det specialiserede område ift. i hvor høj grad, det giver mening at fortsætte arbejdet med anbefalingen.

Diagrammet viser, at det specialiserede område samt dagtilbudsområdet oplever en større værdi i at fortsætte med anbefalingen frem for skolerne. Derimod ligger der en større andel på skoleområdet, som svarer i nogen grad til denne anbefaling.

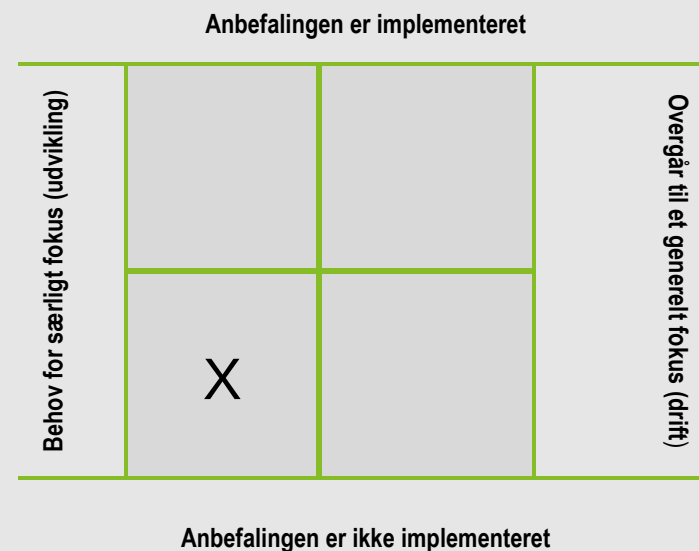
I det fortsatte arbejde med anbefalingen, ønsker de tre områder følgende:

- At fortsætte samarbejdet som nuværende eller øge samarbejdet.

- At få etableret en bedre struktur over møderul og det administrative.
- At få alle fagområder repræsenteret i møderullet.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen er delvist implementeret idet, der er stor variation områder og afdelinger imellem. Det vurderes derfor, at der er behov for et særligt fokus i forhold til at få distriktssamarbejdet gennemgående implementeret som et forankret samarbejde i Sønderborg Kommune.

Anbefaling 10: Overgang til skole/SFO

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi skabe en god overgang fra børnehave til skole til gavn for børnenes trivsel og læring. Dette gøres gennem et tæt samarbejde mellem dagtilbud og skoler i de fem distrikter.

Målsætninger:

- Børnene skal opleve en god overgang fra børnehave til skole i alle fem distrikter.

Ændringer undervejs:

I starten var omdrejningspunktet for anbefalingen, at overgangen til skole skulle ske 1. marts. Dette er ikke længere tilfældet, idet man ikke alle steder fandt det meningsfuldt. Således har anbefalingen et fokus på den gode overgang fra dagtilbud til skole, frem for datoen.

Jf. anbefaling 6 tildeles også en pædagog i 0. klasse med henblik på et øget fokus på den gode overgang.

Herunder ses et overblik over de forskellige datoer for overgang til skole i Sønderborg Kommune. De fleste skoler har skolestart 1. maj:

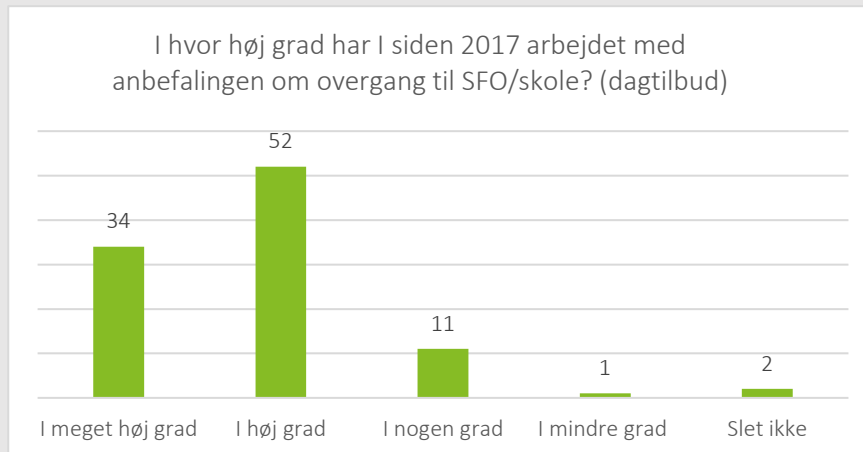
Skole	Overgang
Ahlmann-Skolen	1. maj
Sønderskov-Skolen	1. maj
Humlehøjskolen	1. maj

Kløverskolen	1. maj	1. august	
Dybbøl-Skolen	1. maj		
Ulkebøl Skole	1. maj		
Nydamskolen	1. marts		
Nybøl Børneunivers	1. maj		
Broager Skole	1. maj		
Rinkenæs Skole	1. maj		
Gråsten Skole	1. maj		
Hørup Centralskole	1. maj		
Nørreskov Skolen	1. marts	1. august	1. nov.
Lysabild Børneunivers	1. maj		
Fynshav Børneunivers	1. maj		
Nordals Skolen	1. marts	1. august	1. nov.
Augustenborg Skole	1. maj		

Hos de to skoler på Nordals, Nørreskov Skole og Nordals Skolen har der siden 2017 været rullende skolestart. Ordningen blev evalueret i 2020. Ifølge evalueringen opleves rullende skolestart samt aldersintegreret undervisning som positivt af både forældre, elever, ledere og personale i dagtilbud og skoler. Nye elever integreres hurtigt på skolerne og oplevelsen er, at en større andel elever i indskolingen trives bedre end tidligere.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

86 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller i meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 11 procent svarer i nogen grad, mens 3 procent har arbejdet med anbefalingen i mindre grad eller slet ikke.

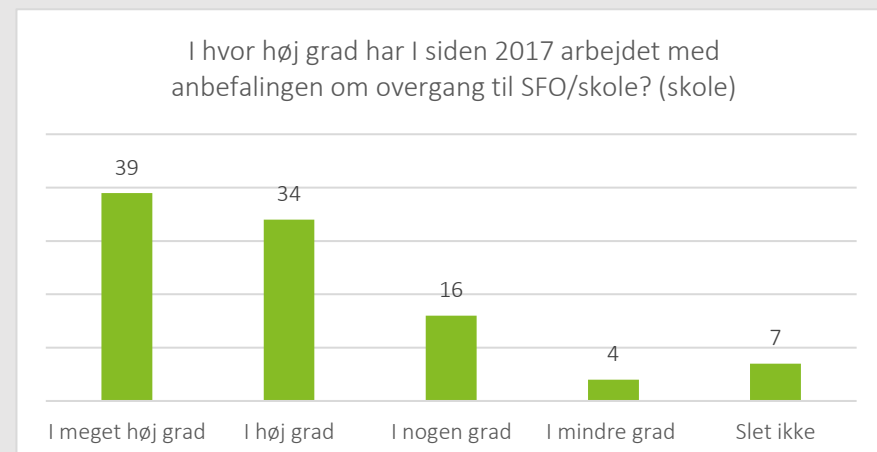

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

- Der samarbejdes med skolen om, at de kommende skolebørn arbejder med bestemte sanglege, historier, piktogrammer, mv. i både dagtilbud og skole i brobygningsperioden.
- De kommende skolebørn har faste besøg på skolen før skolestart.
- Læreren har faste besøg i børnehaverne.

- Der er mange steder organiseret et godt samarbejde mellem dagtilbud og skole på flere niveauer.
- Forældresamtaler vedr. overgangen til skole. Nogle steder er skolen også repræsenteret.
- Nogle steder følger børnehavepersonalet med over i SFO/skole i en kort periode.

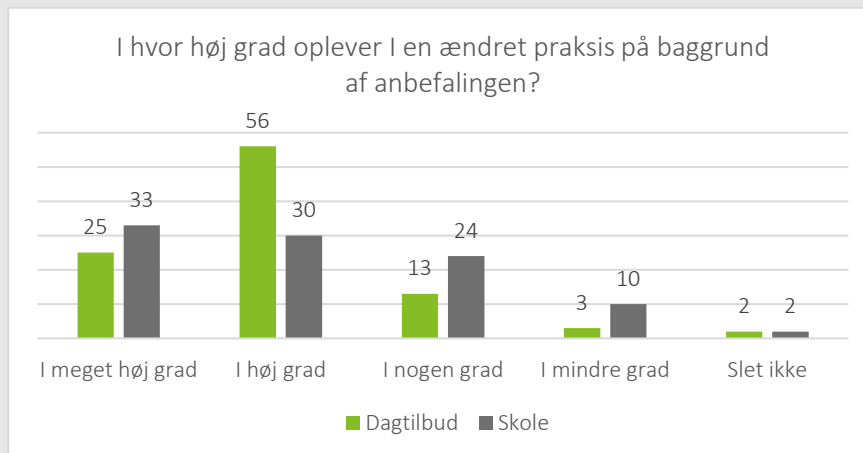
På skoleområdet har 73 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegivet, at de i perioden 2017-2022 i høj grad eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 16 procent svarer i nogen grad, mens 11 procent har arbejdet med anbefalingen i mindre grad eller slet ikke.

På skolerne er der arbejdet med nedenstående tiltag:

- Ugentlige besøg af kommende skolebørn.
- Personalebesøg i dagtilbud.
- Faglige møder mellem dagtilbud og skole.
- Rullende skolestart og aldersintegreret undervisning.

81 procent af respondenterne på dagtilbudsområdet og 63 på skoleområdet, som har arbejdet med anbefalingen mener, at arbejdet i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 13 procent på dagtilbudsområdet og 24 på skoleområdet mener, at der i nogen grad ses en ændring, men henholdsvis 3 procent og 10 procent i mindre grad ser en ændring.

Oplevede effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud og skole oplever følgende effekter hos børn og elever:

- Børnene er mere trygge i overgangen, fordi de kender SFO/skole samt de børn og voksne, de skal gå sammen med.
- Børnene har mulighed for at skabe relationer inden skolestart.
- Børnene er mere motiverede og glæder sig til at starte i skole.
- Brobygningen giver børnene tryghed i overgangen.
- Skolens personale har et øget kendskab til børnene og børnene kender skolens personale, hvilket øger børnenes trivsel.
- Flere vælger distriktsskolen pga. den gode brobygning.
- Rullende skolestart og aldersintegreret undervisning medfører en hurtigere indslusning af nye elever i stamklasserne.

Når de ældste børnehavebørn spørges vedr. overgangen til skole, svarer alle, at de glæder sig til at starte i SFO/skole. Alle børn har været på besøg på skolen og beskriver, hvilke voksne og børn de kender.

"I skolen opfører man sig ordentlig. Man skal høre, hvad læreren siger. Når klokken ringer, skal man gå ud eller spise eller få frikvarter. Når den ringer 3 gange skal børnene ind" (Børneinterview 1).

"Man laver lektier i skolen. Vi får ikke så mange lektier, når man er lille. Efter 2. klasse får man flere" (Børneinterview 3).

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

I nogle dagtilbud og skoler opleves ingen forhindringer i forhold til implementeringen af anbefalingen. Andre steder opleves nedenstående forhindringer:

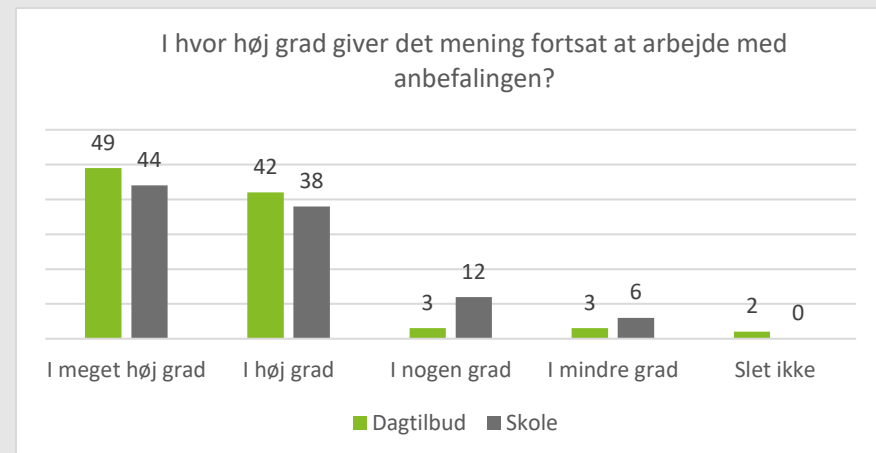
- Corona-perioden var en udfordring for samarbejdet på tværs.
- Der er forskel på proceduren ved overgangen, når børn sendes til distriktsskolen versus privat- eller friskole.
- Brobygningen kan kræve mange personaleressourcer; særligt når børnene er fordelt mellem flere skoler.
- Samarbejdet kan være svært og ressourcekrævende, når børnene kommer fra mange forskellige dagtilbud.
- Det kan være svært at finde uddannede pædagoger til overgangsperioden i maj og juni.
- Til Nest-klasserne kan det være en udfordring at nå at visitere børn inden overgangen 1. marts.
- Det kan være svært for børnehaverne at afgive pædagoger i overgangen; særligt når børnene skal på flere forskellige skoler.

DLF beskriver at det er svært i fx Sønderborg by at sikre, der følger hænder med fra dagtilbud, fordi man modtager børn fra mange forskellige institutioner.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

På dagtilbudsområdet mener 91 procent af de adspurgte ledere og medarbejder, at det høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 3 procent mener det i nogen grad giver mening, mens henholdsvis 3 og 2 procent mener, at det i mindre grad eller slet ikke giver mening.

På skoleområdet mener 82 procent af de adspurgte ledere og medarbejder, at det høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 12 procent mener det i nogen grad giver mening, mens 6 procent mener, at det i mindre grad giver mening.

De fleste dagtilbud og skoler ønsker at fortsætte arbejdet som hidtil samt at styrke samarbejdet på tværs yderligere.

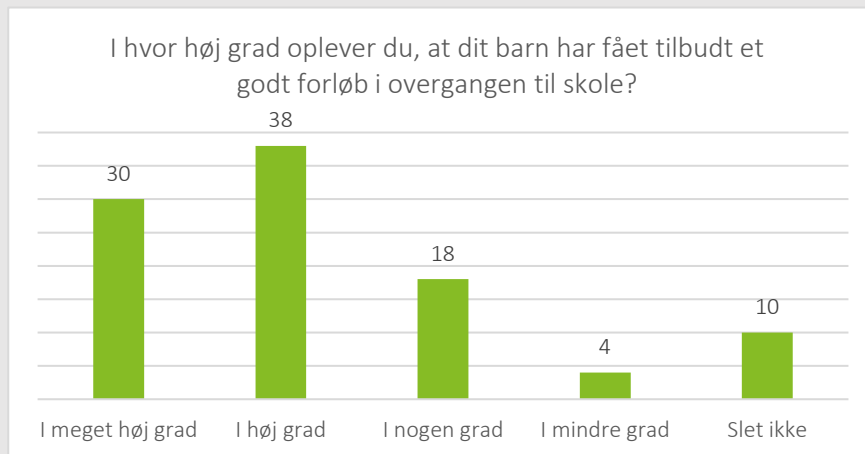
Derudover ønskes det overordnet at arbejde med:

- At skolens personale kommer på besøg i børnehaven.
- Flere fælles aktiviteter, fx at invitere børnehaven ind til arrangementer på skolen.

Forældrenes perspektiver:

68 procent af forældrene oplever i høj eller meget høj grad, at deres barn/børn har fået tilbudt et godt forløb i overgangen til skole. 18 procent oplever det i nogen grad, mens 14 procent i mindre grad eller slet ikke oplever at deres barn/børn har fået en god overgang.

Forældrene uddyber med følgende:

- Det har været en god brobygningsperiode og overgang for mit barn.
- Konstellationen omkring rullende skolestart og aldersintegreret undervisning fungerer godt; særligt i forhold til at skabe børnefællesskaber på tværs.
- Der kan med fordel forventningsafstemmes yderligere mellem dagtilbud og skole i forhold til, hvad børnene skal kunne, når de begynder i skole.
- Overgangen fra kommunale børnehaver til fri- eller privatskoler bør styrkes.

Status på implementering:

Det vurderes, at anbefalingen er implementeret, men kan drage fordel af et fortsat fokus i forhold til at styrke det videre samarbejde på tværs.

En udfordring, der går igen, og som der er stort fokus på at arbejde med, er når henholdsvis dagtilbud sender børn til mange forskellige skoler, og når en skole modtager børn fra mange forskellige dagtilbud.

Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)	X
Anbefalingen er ikke implementeret	
Overgår til et generelt fokus (drift)	

Anbefaling 11: Gæstepleje i daginstitution

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi imødekomme forældres ønske om, at børn i dagpleje altid kommer det samme sted hen, når de skal i gæstepleje. Det giver tryghed. Det gør vi ved at tilknytte et til fem dagplejere til en børnehaveafdeling, hvor de har legestue og gæstepleje. I Sønderborg by udgør den fælles legestue også gæstepleje.

Målsætninger:

- Ansættelsesforholdene for dagplejerne er stabile og de har hele tiden fire børn.
- Dagplejerne tilknyttes hver især en dagtilbudsafdeling og indgår som en del af et arbejdsfællesskab. Afdelingen udgør gæstepleje.
- Forældrebetalingen for dagpleje og vuggestue er den samme.

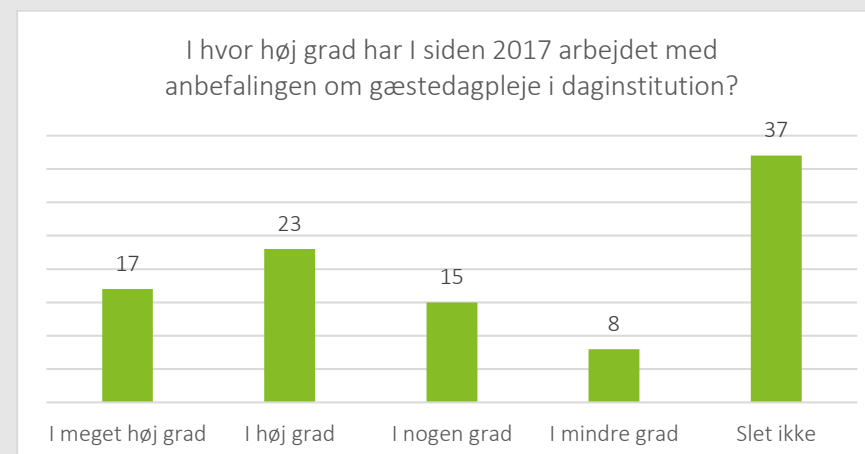
Ændringer undervejs:

Anbefalingen hed oprindeligt 100 procents dækning i dagpleje, gæstepleje i daginstitution, ens forældrebetaling i dagpleje og vuggestue.

100 procent dækningsgrad er omformuleret til 93 procent dækningsgrad.

Tiltag i dagtilbud:

I dagtilbud er det pga. pladsmangel ikke alle daginstitutioner, der har en gæstepleje tilknyttet. I dagtilbudsområdet Sønderborg samt enkelte andre steder er gæsteplejen placeret i dagplejens legestue. Denne konstellation kan forklare den høje andel på 37 procent af ledere og medarbejdere, som slet ikke arbejder med anbefalingen.

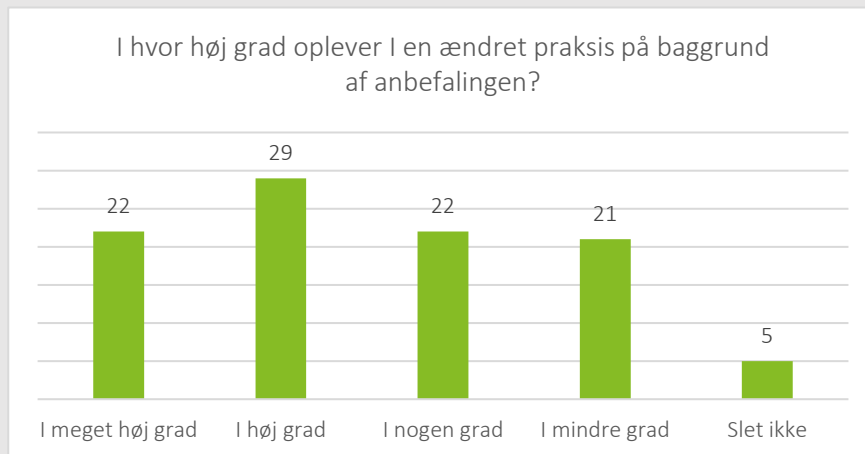

40 procent af ledere og medarbejdere har arbejdet med gæstepleje i daginstitution i høj eller meget høj grad. 15 procent har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 8 procent har arbejdet med anbefalingen i mindre grad.

I dagtilbud har der været fokus på følgende tiltag:

- At lederen har tæt kontakt til flyvere og dagplejere.
- At inddrage gæsteplejeren og dagplejere i aktiviteterne i huset samt planlægningen af dem.
- At inddrage dagplejebørnene og deres familier i arrangementerne i daginstitutionen.
- Dagplejer og børn har faste besøg i vuggestue og børnehave. Det giver en bedre overgang.

51 procent oplever, at arbejdet med anbefalingen i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 22 procent mener, at det i nogen grad har medført en ændring, mens 21 procent svarer i mindre grad og 5 procent svarer slet ikke.

Oplevede effekter hos børnene:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud oplever forskellige effekter hos børnene qua arbejdet med gæstepleje i daginstitution. Herunder ses et overordnet udsnit af ledere og medarbejders oplevede effekter hos børnene:

- Børn (og forældre) er mere trygge, fordi børnene kommer hen til et sted de kender, når de skal i gæstepleje.
- Forældre tilvælger børnehaven, hvor barnet har været i gæstepleje.
- Børnene får en lettere overgang til børnehave.

Oplevede forhindringer:

I nogle daginstitutioner har ledere og medarbejdere ikke oplevet nogen forhindringer, mens man i andre overordnet har oplevet følgende:

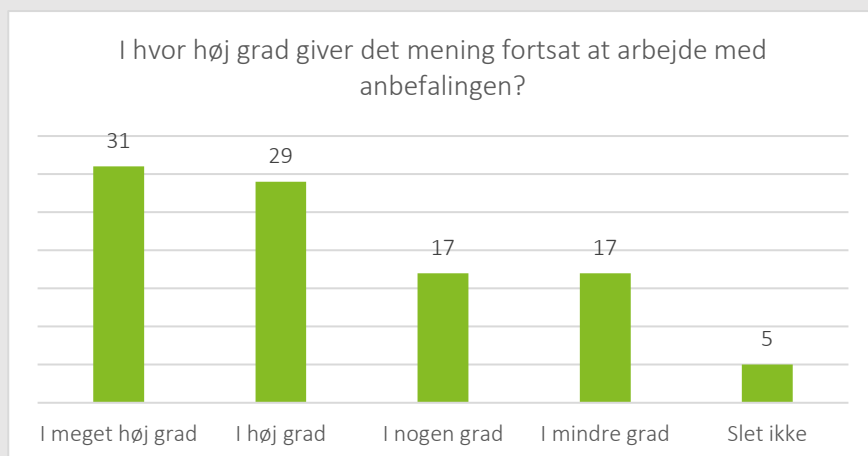
- Corona-perioden har besværliggjort det gode samarbejde med dagplejen.
- Nogle daginstitutioner har ikke de fysiske rammer til en gæstepleje, hvilket betyder at samarbejdet er grebet anderledes an.
- Det kan være svært at få personale nok, hvilket har medført stor udskiftning og har til tider gået ud over normeringen i daginstitutionen.
- De gældende overenskomster på fagområderne kommer til at spænde ben for dagplejerne, idet dagplejerne ikke har mulighed for at blive en aktiv del af møder og arrangementer i daginstitutionen.

Ifølge dagplejernes fagforening, FOA fungerer gæsteplejen bedst i legestuerne. De mener ikke, at det er daginstitutionerne, der styrker gæsteplejen.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen:

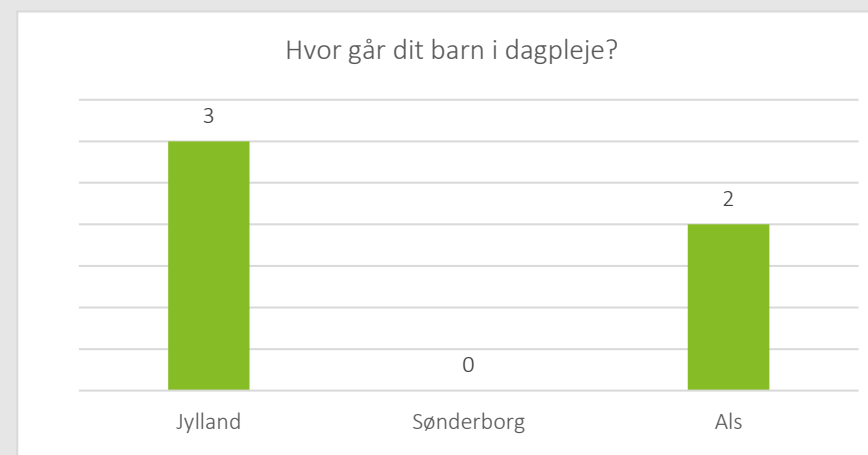
60 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen. 17 procent mener, at det i nogen grad giver mening, mens henholdsvis 17 og 5 procent mener det i mindre grad eller slet ikke giver mening af fortsætte arbejdet med anbefalingen.

De fleste ledere og medarbejdere ønsker at fortsætte arbejdet med gæstepleje i daginstitution som hidtil med henblik på at styrke samarbejdet.

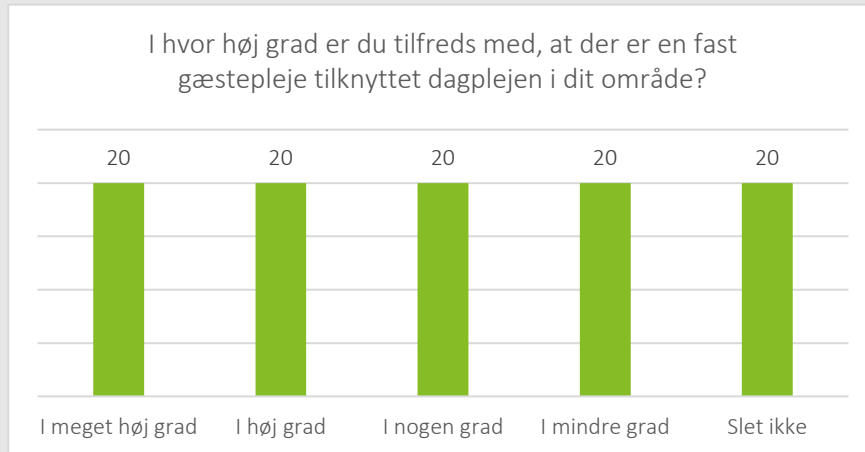
Forældrenes perspektiver:

Der er desværre kun 5 forældre med et barn i dagpleje, som har besvaret spørgeskemaet. Det lave antal forældrerrespondenter betyder, at besvarelsene ikke nødvendigvis er repræsentative for forældregruppen som helhed.

De deltagende forældre har børn i dagpleje i henholdsvis Jylland og Als.

Forældretilfredsheden er meget blandet og fordeler sig mellem alle fem parametre.

Forældrene uddyber med følgende:

- Tanken om gæstepleje i daginstitution er god, men det fungerer ikke i praksis.
- Børnene kan risikere at skulle i forskellige gæstehuse/daginstitutioner pga. overbelægning, hvilket ikke fungerer i praksis.
- Der opleves ikke faste rammer i gæsteplejen, idet der er stor udskiftning i personalet.

Forældrenes mere negative oplevelser stemmer godt overens med ledere og personales oplevede forhindringer i praksis.

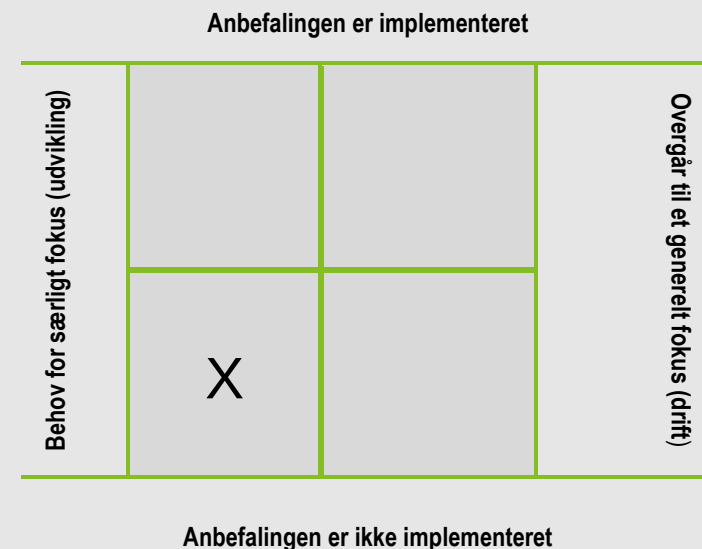
Status på implementering:

Ovenstående data viser, at der er stor variation i forhold til, hvordan og i hvor høj grad gæsteplejen er implementeret i daginstitutionerne.

Der skal således fortsat arbejdes med implementeringen i praksis, så ambitionerne om genkendelige rammer og de samme omsorgspersoner omkring barnet i gæstepasningen realiseres.

Det vurderes dermed, at anbefalingen ikke er fuldt ud implementeret i praksis.

Anbefalingens ambitioner har stort potentiale; dels i forhold til at børn og forældre kommer til at opleve øget tryk i gæsteplejen og overgangen til børnehave, dels i forhold til at dagplejerne indgår som en del af et større pædagogisk arbejdsfællesskab.

Anbefaling 12: Datainformeret ledelse

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi målrette anvendelsen af data i dagtilbud og skole med henblik på, at ledere og medarbejdere bruger mindre tid på dokumentation. Dette gøres ved at tage irrelevant data ud af praksis samt understøtte ledere og medarbejderes kompetencer til at udvælge og fortolke relevant data til kvalificering af praksis.

Målsætninger:

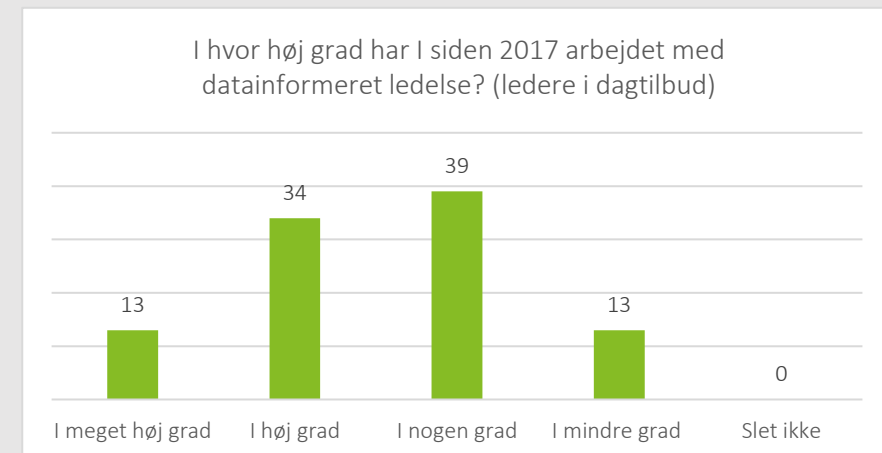
- Alle ledere og medarbejdere i dagtilbud og skole skal understøttes i at udvælge og fortolke data.
- Der skal skabes en evalueringskultur via arbejdet med feedback, hvor der er et kontinuerligt fokus på barnets nærmeste udviklingszone i dagtilbud og elevernes faglige, sociale og personlige læring på skoleområdet.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

47 procent af de adspurgte ledere i dagtilbud tilkendegiver, at de i høj eller meget høj grad arbejder med datainformeret ledelse. 39 procent svarer i nogen grad, mens 13 procent af lederne arbejder med anbefalingen i mindre grad.

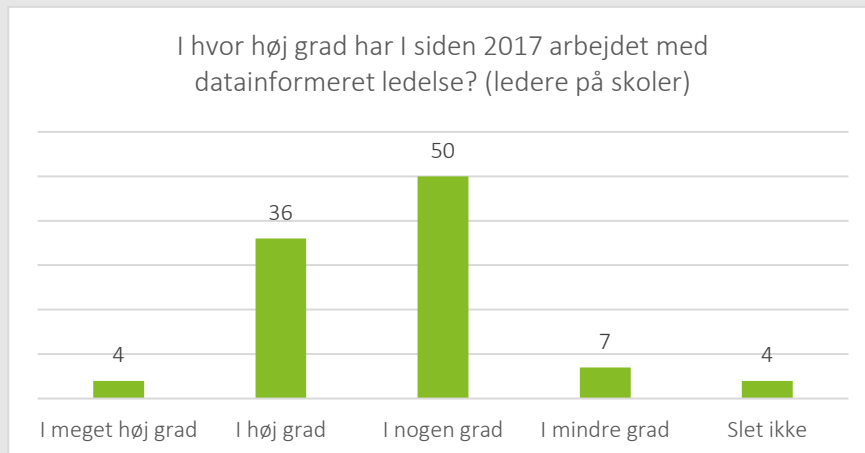

På dagtilbudsområdet er der arbejdet med nedenstående tiltag:

- Datainformeret ledelse er et punkt til alle ledermøder.
- De forskellige platforme såsom TOPI, sprogsvurdering, MUS, mv. er implementeret, og praksis udvikles med afsæt i disse data.
- Der føres pædagogisk tilsyn via KIDS-redskabet og der bliver fulgt op på punkter herfra.

- At skabe en god evaluerings- og refleksionskultur i dagtilbud.

På skoleområdet har 40 procent af lederne arbejdet med databaseret ledelse i høj eller meget høj grad. 50 procent af lederne har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 7 procent har arbejdet med datainformeret ledelse i mindre. 4 procent af lederne har slet ikke arbejdet med anbefalingen.

På skoleområdet er der arbejdet med følgende tiltag:

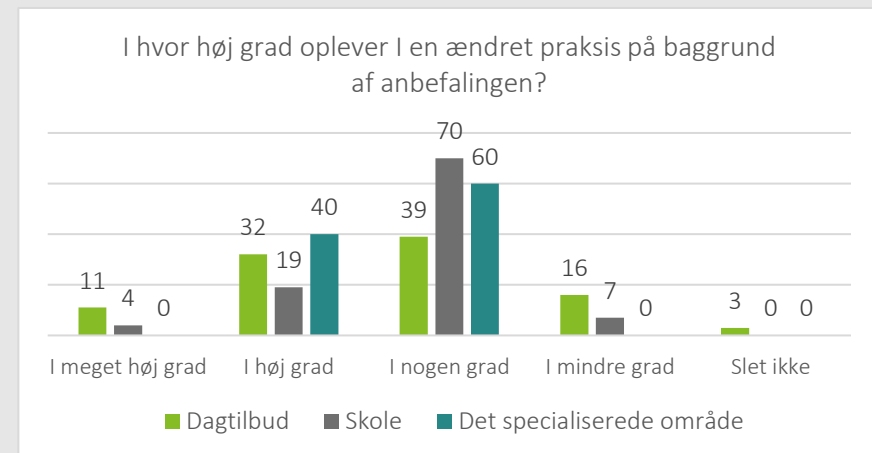
- Data anvendes som overordnet ledelsesredskab. Personale og bestyrelse holdes løbende orienteret.
- Der arbejdes ud fra data om trivsel samt fravær hos elever og lærere.

- Systematiske test i matematik og læsning på alle klassetrin samt opfølgning på resultater.

43 procent af lederne i dagtilbud mener, at arbejdet med datainformeret ledelse i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 39 procent af lederne mener, at det i nogen grad har medført en ændret praksis, mens 16 procent svarer i mindre grad og 3 procent slet ikke.

På skoleområdet mener 70 procent af lederne, at arbejdet med anbefalingen i nogen grad har medført en ændret praksis. 23 procent mener, at arbejdet i høj eller meget høj grad har medvirket til en ændret praksis, men 7 procent mener i mindre grad.

På det specialiserede område, oplever 60 procent af lederne i nogen grad en ændret praksis, men 40 procent oplever i høj grad oplever en ændret praksis.

Oplevede effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede område oplever følgende effekter hos børn og elever:

- Det giver en positiv effekt for barnets trivsel, udvikling og læring når der hurtigt kan følges op i forhold til det enkelte barn med afsæt i anvendte data.
- Børn og elever styrkes i deres kompetencer.
- Der følges hurtigt op bl.a. i forbindelse med højt fravær.
- Eleverne kan arbejde målrettet og blive så dygtige, som de kan.
- Der er en øget opmærksomhed og professionalisme omkring det enkelte barn.
- Indsatserne bliver i højere grad tilpasset ud fra det enkelte barns (datamæssige) behov.
- De enkelte børn får en tidligere opmærksomhed og en tidligere indsats ved behov.

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

I nogle dagtilbud og skoler har lederne ikke oplevet forhindringer i forbindelse med implementeringen af anbefalingen. Andre steder har de oplevet følgende:

- Det har været en tilvænning at anvende digitale platforme i dagtilbud.

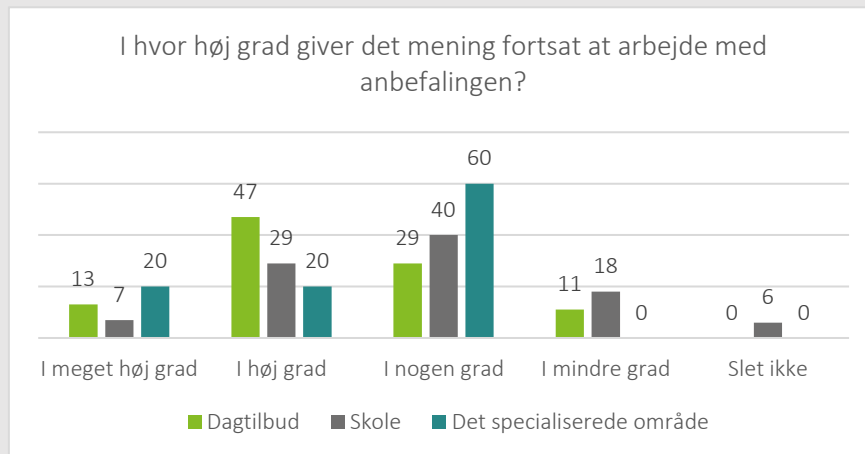
- Der opstår indimellem tekniske udfordringer.
- De mange digitale platforme fordrer mere dokumentation og journalisering og er tidskrævende.
- At tyde og læse data korrekt.
- Nationale test opleves som ressourcekrævende i forhold til outcome.
- Det kan være svært at få tid til at bruge data systematisk.
- Der er forskellige måder at tolke og registrere fravær på, hvilket giver en usikkerhed i forhold til dataenes validitet.
- Systemerne taler ikke sammen.
- Data skifter ofte, hvilket gør det problematisk at sammenligne nye data med tidligere år.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

60 procent af de adspurgte ledere i dagtilbud mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med datainformeret ledelse. 29 procent svarer at det i nogen grad giver mening at fortsætte anbefalingen, mens 11 procent svarer i mindre grad.

På skoleområdet mener 36 procent af lederne, at det i høj eller meget høj grad giver mening fortsat at arbejde med datainformeret ledelse. 40 procent svarer at det i nogen grad giver mening at fortsætte anbefalingen, mens 18 procent svarer i mindre grad og 6 procent svarer slet ikke.

60 procent af lederne på det specialiserede børne- og ungeområde, mener det i nogen grad giver mening fortsat at arbejde med anbefalingen, mens 40 procent mener, at det i høj eller meget høj grad giver mening.

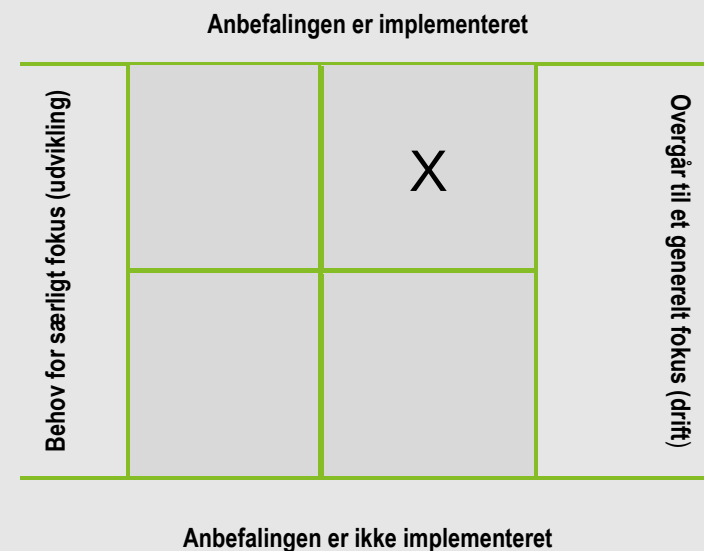
I det fortsatte arbejde med anbefalingen, ønsker ledere i dagtilbud, skoler og det specialiserede område at fortsætte som hidtil samt at sætte fokus på:

- At opbygge en evalueringskultur i daginstitutionen.
- At blive endnu mere bevidst om at bruge de data der genereres.
- At få analyseret eksisterende data yderligere.
- At styrke dialogen omkring data og opfølgning på resultater.
- At involvere personalet yderligere i datainformeret ledelse.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen grundlæggende er implementeret i praksis og overgår dermed til et generelt fokus. Data viser, at der arbejdes med anbefalingen i dagtilbud og skoler i forhold til børn og elevers trivsel, udvikling og læring.

DLF beretter, at der er begyndende tiltag med mellemformer ude på skolerne, som der kan være et potentiale i, ift. i praksis at få en kompetenceudvikling/erfaring. Men der er samtidig en oplevelse af, at det fortsat er på et forsøgsstadiet, og der mangler et overblik over indsatserne og den overordnede plan.

Anbefaling 13: Virksomhedssamarbejde og øget vejledning i de unges uddannelsesvalg

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi skabe rammer, så elever, der har færdiggjort folkeskolen, er robuste og ansvarlige unge med stærke faglige, sociale og personlige kompetencer. Endvidere vil vi understøtte at flere unge vælger erhvervsuddannelsesvejen.

Målsætninger:

- Der etableres en virksomhedsenhed i Børn, Uddannelse og Sundhed sammentænkt med indsatserne i VidensBy Sønderborg og Ungecentret.
- Der skal skabes øget fællesskab mellem folkeskoler, ungdomsuddannelser og virksomheder med forbedret vejledning i de unges uddannelsesvalg.
- Kvalitetssikring af introduktionskurserne og brobygningsforløbenes læringseffekt.
- Der iværksættes indsatser, der understøtter at flere unge vælger erhvervsuddannelsesvejen.
- Der etableres et efteruddannelsesforløb for lærere for at give dem et øget kendskab til erhvervsuddannelser.
- Der skal udvikles en model for, hvordan offentlige og private virksomheder kan lægge opgaver ud, som skolerne kan byde ind på.

- Der sættes i regi af VidensByen yderligere fokus på 'læringsrum, innovation og entreprenørskab' i skolerne.
- Det nuværende Uddannelsesråd sammenlægges med Uddannelsesstrategisk Forum til et nyt samlet 'Uddannelsesstrategisk råd', hvor Dansk Industri og LO indgår.

Ændringer undervejs:

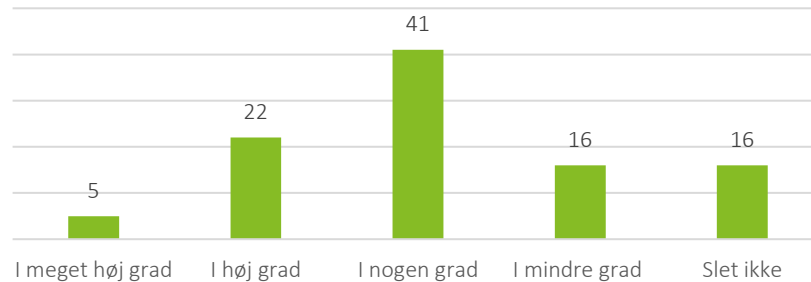
Der har ikke været ændringer undervejs.

Tiltag på skolerne:

41 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i nogen grad har arbejdet med anbefalingen vedr. virksomhedssamarbejde og øget vejledning. 27 procent svarer, at de i høj grad eller i meget høj grad har arbejdet med anbefalingen, mens 32 procent svarer, at de i mindre grad eller slet ikke har arbejdet med anbefalingen.

Nogle af respondenterne er fra indskoling, hvorfor de ikke har arbejdet med anbefalingen.

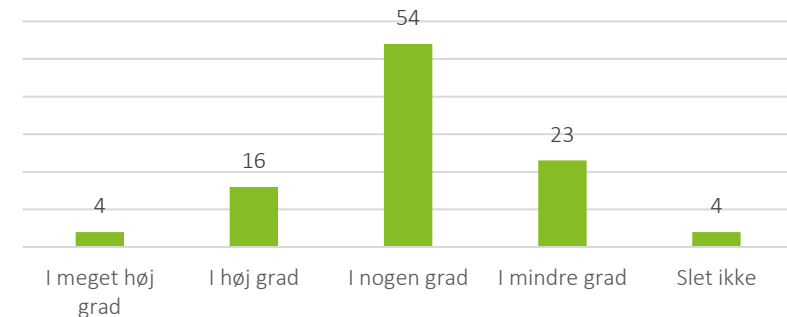
I hvor høj grad har I siden 2017 arbejdet med anbefalingen om virksomhedssamarbejde og øget vejledning

På skolerne er der arbejdet med følgende tiltag:

- Virksomhedsbesøg og –samarbejde
- Praktikperioder
- Samtaler med eleverne
- Lærere på 'kursus' hos ungdomsuddannelserne
- Brobygningsforløb
- Passage til virkeligheden
- Øget samarbejde med UU
- Fokus på anvendelsesorienteret undervisning

I hvor høj grad oplever I en ændret praksis på baggrund af anbefalingen?

54 procent af respondenterne, som har arbejdet med virksomhedssamarbejde og øget vejledning, mener, at arbejdet i nogen grad har medført en ændret praksis. 20 procent mener, at det i meget høj grad eller i høj grad har medført en ændret praksis, mens 27 procent svarer i mindre grad eller slet ikke.

Oplevede effekter hos eleverne:

Ledere og medarbejdere på skolerne oplever forskellige effekter hos eleverne. Herunder ses et overordnet udsnit af deres oplevede effekter hos eleverne:

- Motiverede og engagerede elever.
- De elever, der er skoletrætte og gerne vil erhvervsvejen, kan bedre overskue skoledagen.

- Eleverne får øget kendskab til erhvervslivet.
- Eleverne får et bedre overblik over deres muligheder for valg af ungdomsuddannelse.

Vedr. anbefaling 13, beskriver de ældste elever, at de føler sig godt rustet til at træffe deres uddannelsesvalg og ved hvem de skal spørge, hvis de er i tvivl. De oplever, at deres UU-vejledere hjælper dem godt på vej, og de føler også, at der bliver spurgt mere ind til erhvervsuddannelserne.

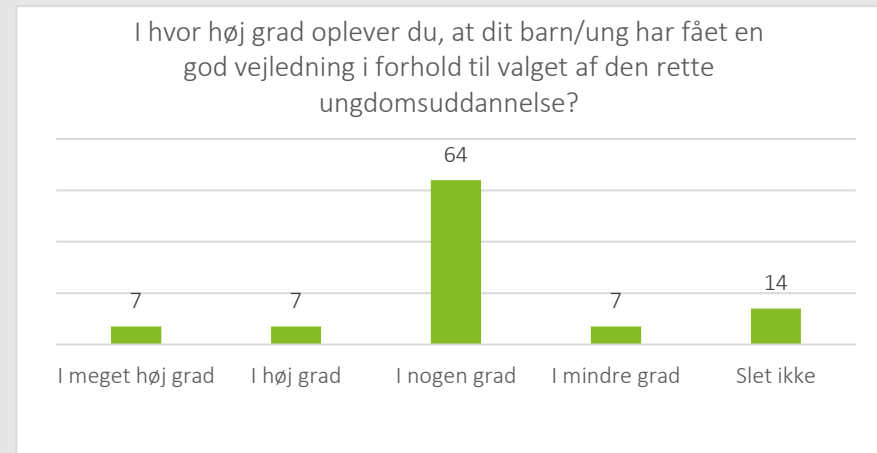
En elev beskriver, at en underviser var god til at: *"Hjælpe mig med at dyrke min interesse [matematik] og gav mig fx ekstra opgaver og et indblik i uddannelser"* (Elevråd fokusgruppeinterview).

Oplevede forhindringer på skolerne:

Nogle af de oplevede forhindringer i forhold til implementeringen af anbefalingen i praksis er følgende:

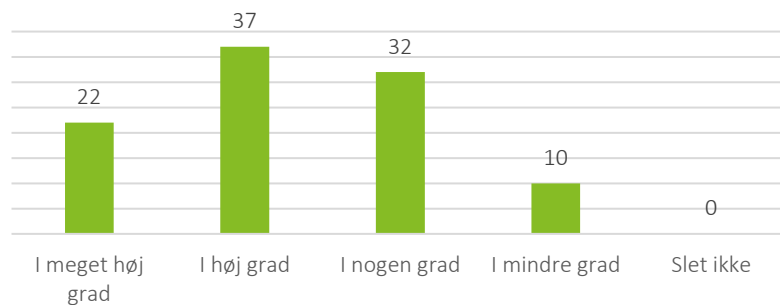
- Der er en kringlet kommunikation mellem UU, hjem og skole, hvilket er tidskrævende for familier og skolens personale
- Når eleverne kommer tilbage på skolen efter et forløb, kan det være svært at følge med
- Forventningsafstemningen mellem skole og UU kan blive bedre.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen på skoler:

59 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere, som har arbejdet med anbefalingen på skolerne mener, at det i meget høj grad eller i høj grad giver mening, fortsat at arbejde med anbefalingen. 32 procent mener, det i nogen grad giver mening, mens 10 procent mener, at det kun giver mening i mindre grad.

I hvor høj grad giver det mening og værdi fortsat at arbejde med anbefalingen?

Forældrenes perspektiver:

57 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i meget høj eller i høj grad oplever, at deres barn/ung har fået en god vejledning i forhold til valget af ungdomsuddannelse. 32 procent af forældrene svarer, at deres barn/ung i nogen grad har fået god vejledning, mens 10 procent mener, at deres barn/ung i mindre grad har fået god vejledning.

Forældrene uddyber deres besvarelser med følgende:

- Eleverne har fået god vejledning.
- Der har været et stort fokus på erhvervsuddannelser, hvilket er fint. Dog er det vigtigt at tage udgangspunkt i den enkelte elev, når man vejleder.

- Det er måske for tidligt at lave brobygning allerede i 8. klasse – det er ikke alle, der ved, hvad de vil.

Status på implementering:

Anbefalingen vurderes at være implementeret. Alle elementer/indsatser er ført ud i livet, men det er forskelligt i hvor høj grad, skolerne har taget anbefalingen til sig. Hvis anbefalingen skal være en fast del af praksis, skal der arbejdes med den under et særligt fokus.

		Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)			X
		Anbefalingen er ikke implementeret	
		Overgår til et generelt fokus (drift)	

Flere af målsætninger har affødt udvikling af eksisterende indsatser såvel etablering af nye indsatser:

- Byrådet har i februar 2022 godkendt en sammenhængende plan for vejledning.
- Der er i 2022 etableret en udskolingsledernetværk, der også medvirker til en fortsættelse af målsætningerne.
- Børne- og Uddannelsesudvalget besluttede d. 2. juni 2021 en fælles indsats inden for anvendelsesorienteret undervisning og projektbaseret læring.
- Der etableres en målrettet indsats for mellemtrinnets timeløse fag Uddannelse og Job: Passage til Virkeligheden.

Flere vælger erhvervsuddannelsesvejen

Ift. målsætningen om at flere unge skal vælge erhvervsuddannelsesvejen, er der mange initiativer sat i værk.

Udskolingslærerne har i 2021 været på efteruddannelsesforløb for at øge kendskabet til erhvervsuddannelserne – et tilbud som forsættes i regi af Virksomhedsenheden.

Målsætningen i Sønderborg Kommune er, at 30% af eleverne skal vælge en erhvervsuddannelse efter 9. og 10. klasse. I 2022 er tallet steget, og er pt. på 22,7%.

2019	2020	2021	2022
21,9 %	19,9 %	19,2 %	22,7 %

Fælles indsats inden for anvendelsesorienteret og praksisnær undervisning og projektbaseret læring

Som led i Børne- og Uddannelsesudvalgets beslutning er der nedsat styregruppe bestående af skoleledere, lærerrepræsentant ved tillidsrepræsentant, formand for lærerkredsen og tovholder. Yderligere en arbejdsgruppe fra VidensBy der løser de opgaver styregruppen stiller.

Målet for arbejdet er fra det godkendte kommissorium:

"At udvikle en undervisning, der styrker elevernes motivation og trivsel, bevare elevernes nysgerrighed og styrker fremtidens kompetencer. At undervisningen skal give værdi, så eleverne oplever, at den teoretiske undervisning kan omsættes til praksis, så teorien bliver meningsgivende og dermed er en motiverende faktor for alle elever".

Der arbejdes ud fra det fælles begreb "Anvendelsesorienteret og praksisnære undervisning (APU)" (Børne- og Uddannelsesudvalget d. 7. april 2022) samt at der er ikke er én løsning for alle skoler.

"Praksisnær og anvendelsesorienteret undervisning i et dannelsesmæssigt perspektiv er undervisning, der forbinder fagene med elevernes interesser, erfaringer og spørgsmål til deres omverden – både den nære lokale omverden og den globale store omverden" (VIA slutrapport).

Den anvendelsesorienteret og praksisnære undervisning (APU), har trådt ind i alle didaktiske metoder. Dvs. der er ikke kun én didaktisk vej til at opnå anvendelsesorienteret og praksisnære undervisning. Dvs. at APU er en tilgang til sin undervisning, hvor man åbner verden for eleverne.

Via dialog med skoleledelserne er allerede eksisterende indsatser og kommende indsatser på folkeskolerne i Sønderborg Kommune afdækket. Sideløbende er viden fra folkeskolerne via møder med lærere og teams

indsamlet. De kommende indsatser mht. til kompetenceløft, bliver planlagt ud fra disse dialogmøder og i tæt samarbejde med den enkelte skoleleder.

Passage til Virkeligheden

Passage til Virkeligheden er udviklet til at kunne bruges som platform for undervisning der skal opfylde målene for det timeløsefag Uddannelse & Job på mellemtrinnet. Passage til Virkeligheden er frivilligt og findes nu på 2 placeringer: EUC Syd og Nydam Skolen.

Passage til Virkeligheden har udbredt forståelsen for mulighederne ved at vælge en erhvervsuddannelse og har haft til hensigt at højne respekten for faglærte – håndværkere, ifølge elevernes sprogbrug, og godt håndværk. Samtidigt at øge eleverne viden og opmærksomheden på håndværksfagene.

Primære deltagere i Passage til Virkeligheden er elever på 6. årgang. 6. klasserne er karakteriseret ved at de endnu ikke har bundet sig på et uddannelsesvalg. Elever der er ældre end 6. klassetrin og helt op til EUD10, men som ikke har kendskab til erhvervsuddannelserne er også en målgruppe som skal have mulighed for at bruge platformen hvor læringen er rettet mod netop disse klassetrin og behov for virkelighedsnær undervisning og indblik arbejde der følger efter en erhvervsuddannelse.

Der ønskes en opmærksomhed på varetagelsen af det obligatoriske, men timeløse fag, Uddannelse og Job på mellemtrinnet.

Anbefaling 14: Uddannet personale i dagtilbud og skole

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune vil vi give alle børn en god ballast i starten af livet og videre op gennem deres skolegang. Derfor skal langt størstedelen af de professionelle, der arbejder i de kommunale dagtilbud og skoler være uddannet.

Målsætninger:

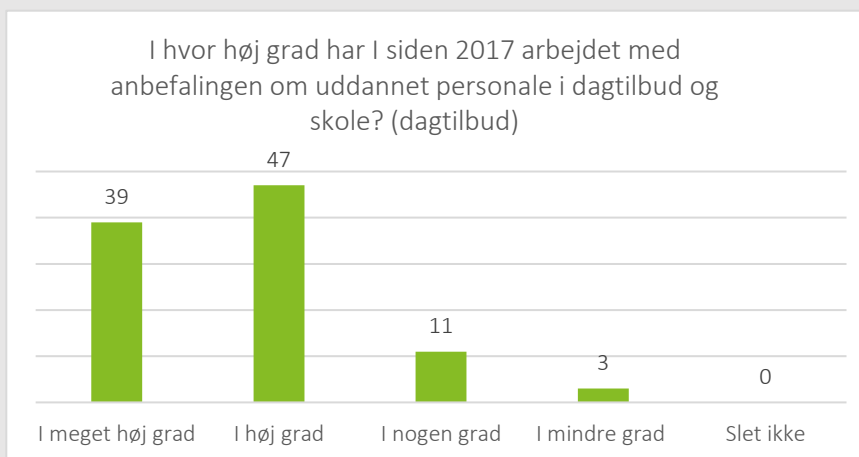
- Alle nuværende dagplejere skal inden 2022 have gennemført en pædagogisk assistentuddannelse (PAU).
- Fremadrettet ansættes kun dagplejere med en pædagogisk assistentuddannelse.
- Pædagogmedhjælpere skal tage en pædagogisk assistentuddannelse, så det balancerer med 80% pædagoger, 10% pædagogiske assistenter og 10% medhjælpere.
- 95 procent af undervisningen skal udføres af undervisningsfagsuddannede lærere i 2025.
- Ledere skal have en diplom i ledelse.

Ændringer undervejs:

Der har ikke været ændringer undervejs.

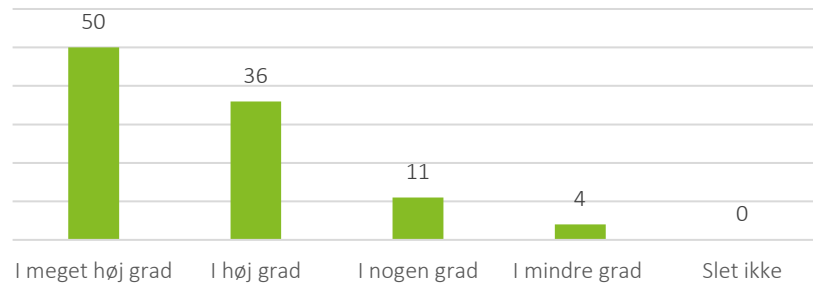
Tiltag i dagtilbud og skoler:

86 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 11 procent svarer i nogen grad og 3 procent i mindre grad.

86 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere på skoleområdet tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj grad eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 11 procent svarer i nogen grad og 4 procent i mindre grad.

I hvor høj grad har I siden 2017 arbejdet med anbefalingen om uddannet personale i dagtilbud og skole? (skole)

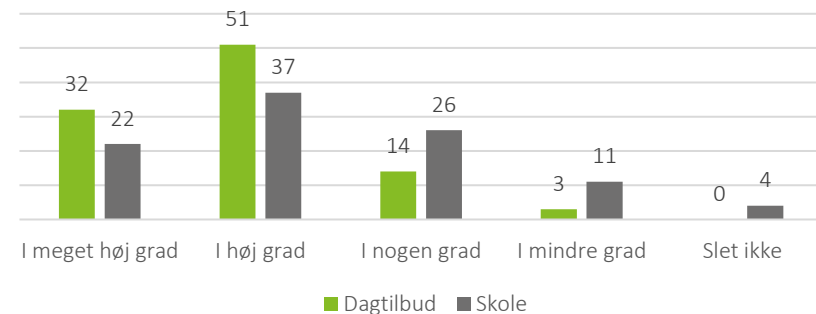

Der er arbejdet på følgende tiltag i dagtilbud og skole:

- At ansætte de rigtige medarbejdere, som alle har den rigtige uddannelse til opgaven.
- At sende dagplejere og pædagogmedhjælpere på pædagogisk assistentuddannelse (både dagtilbud og skoleområdet).
- På dagtilbudsområdet er der et fokus på målsætningen 80-10-10.
- På dagtilbudsområdet er der arbejdet med personaledekning, og fokus på uddannet personale i primetime.
- På skoleområdet er udarbejdet vikarworkshops samt prioriteret uddannelser til medarbejderne.
- På skoleområdet har lærere været på linjefagsopgradering (undervisningskompetence).

- Ledelserne har været på diplomuddannelse.

I hvor høj grad oplever I en ændret praksis på baggrund af anbefalingen?

83 procent af respondenterne på dagtilbud, som har arbejdet med anbefalingen mener, at der i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 14 procent i nogen grad og 3 i mindre grad.

59 procent af respondenterne på skoleområdet, som har arbejdet med anbefalingen mener, at der i høj eller meget høj grad har medført en ændret praksis. 26 procent i nogen grad og 11 i mindre grad.

Effekter hos børn/elever i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud og skole beskriver, at det er svært at vurdere disse effekter hos børnene. Derudover beskriver de følgende:

- Højere faglighed og dermed skabes der større mulighed for udvikling og trivsel hos børnene.
- Velfungerende professionelt samarbejde om eleverne, hvilket styrker læring og trivsel.
- Mindre uro i klasserne

Oplevede forhindringer i dagtilbud og skoler:

Ledere og medarbejdere på tværs af dagtilbud og skole beskriver følgende forhindringer:

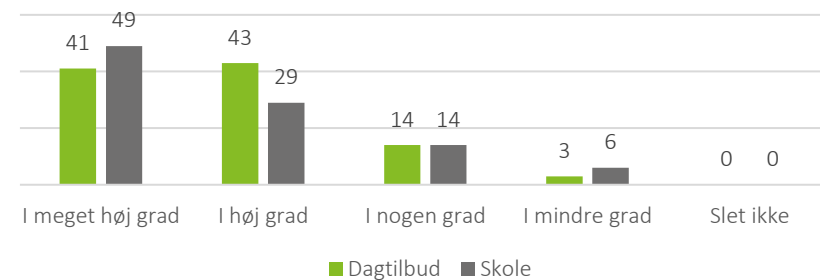
- Det kan være svært at få kvalificeret personale.
- Vikardækning og udgifterne til dette.
- På skoleområdet kan det være svært at fagdække visse områder.

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud og skoler:

84 procent af respondenterne på dagtilbud, som har arbejdet med anbefalingen mener, at det i høj eller meget høj grad giver værdi, fortsat at arbejde med anbefalingen. 14 procent svarer i nogen grad og 3 procent svarer i mindre grad.

78 procent af respondenterne på skoleområdet, som har arbejdet med anbefalingen mener, at det i høj eller meget høj grad giver værdi, fortsat at arbejde med anbefalingen. 14 procent svarer i nogen grad og 6 procent svarer i mindre grad.

I hvor høj grad giver det, ud fra jeres perspektiv og hverdag, mening og værdi fortsat at arbejde med anbefalingen?

I det fortsatte arbejde med anbefalingen, ønskes der overordnet at sætte fokus på:

- At fortsætte arbejdet.
- At der laves en overordnet strategi for at få kvalificerede medarbejdere.

Status på implementering:

På dagtilbudsområdet er målet med at uddanne dagplejere og pædagogmedhjælpere nået, og ca. 99 dagplejere og medhjælpere er i 2022 uddannet pædagogisk assistent. I dagtilbud er andelen af pædagogmedhjælpere reduceret fra 20 til 14 procent, mens andelen af pædagogiske assistenter er steget.

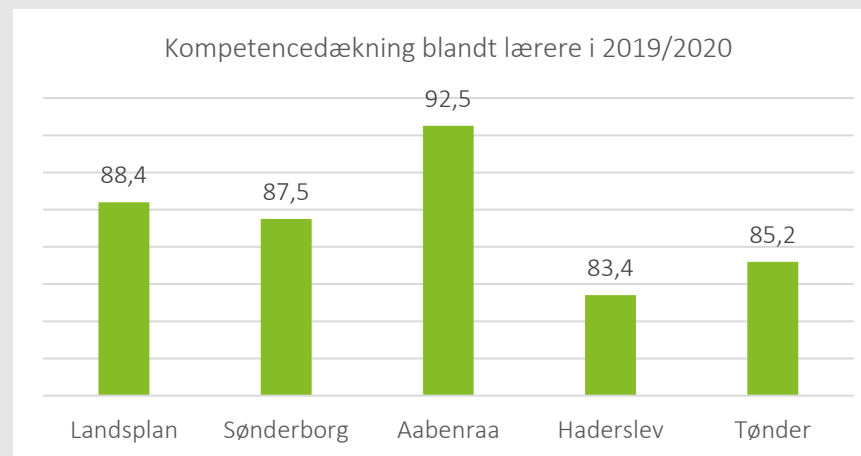
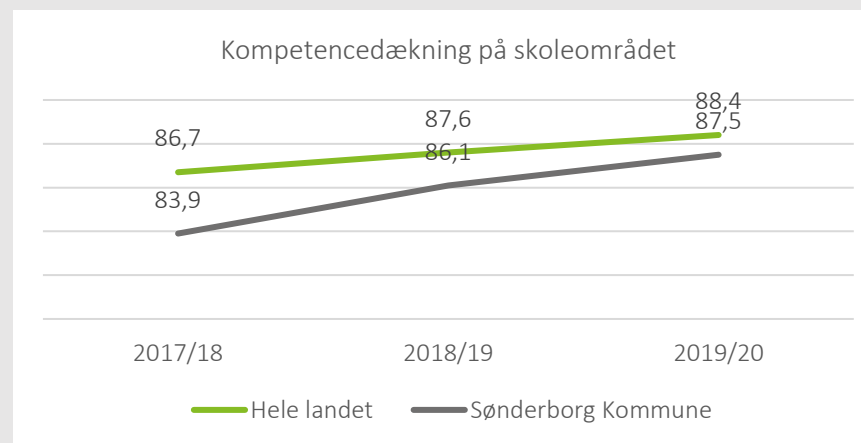
Målsætningen om 80 procent pædagoger i dagtilbud er ikke helt nået på kommunalt niveau. En af forhindringerne – lokalt som nationalt – er, at det kan være svært at rekruttere nok uddannede pædagoger.

År	Dagplejere	Pædagogmedhjælpere	Samlet
2018/19	20	6	26
2019/20	18	5	23
2020/21	21	5	26
2021/22	19	5	24
2022/23	11	3	14

	mar-19	aug-19	feb-20	aug-20	mar-21	aug-21
Pædagoger	70%	70%	72%	72%	75%	74%
Pædagogiske assistenter	10%	10%	11%	10%	11%	12%
Pædagogmedhj.	20%	20%	17%	18%	14%	14%

På skoleområdet arbejdes der fortsat med målet om, at 95 procent af undervisningen udføres af undervisningsfagsuddannede lærere i 2025.

Nedenstående graf illustrerer en stigning blandt lærere, som er uddannet eller har særlige kompetencer i de fag, de underviser i. Denne udvikling er stigende fra 2017.

Ovenstående graf viser, hvordan fordelingen er blandt de fire andre sønderjyske kommuner samt landsgennemsnittet. Sønderborg Kommune ligger meget tæt på landsgennemsnittet. Der er 5% forskel på Sønderborg Kommune og Aabenraa Komme som ligger bedst ift. de andre 4 sønderjyske kommuner.

Datakilde: KMD Institution og Uddannelsesstatistik.dk

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt ovenstående tiltag, vurderes det, at anbefalingen overordnet er implementeret i praksis og dermed overgår til et generelt fokus.

Anbefalingen er implementeret			
Behov for særligt fokus (udvikling)		X	Overgår til et generelt fokus (drift)
Anbefalingen er ikke implementeret			

Anbefaling 15: Specialviden er vigtigere end specialinstitution

Intentionen med anbefalingen:

I Sønderborg Kommune ønsker vi, at flere børn og elever fra specialområdet bliver en del af inkluderende læringsmiljøer i almenområdet med de ressourcer, det kræver. Der vil stadig være børn, som har bedst af at være i specialtilbud, og det skal de fortsat have mulighed for.

Målsætninger:

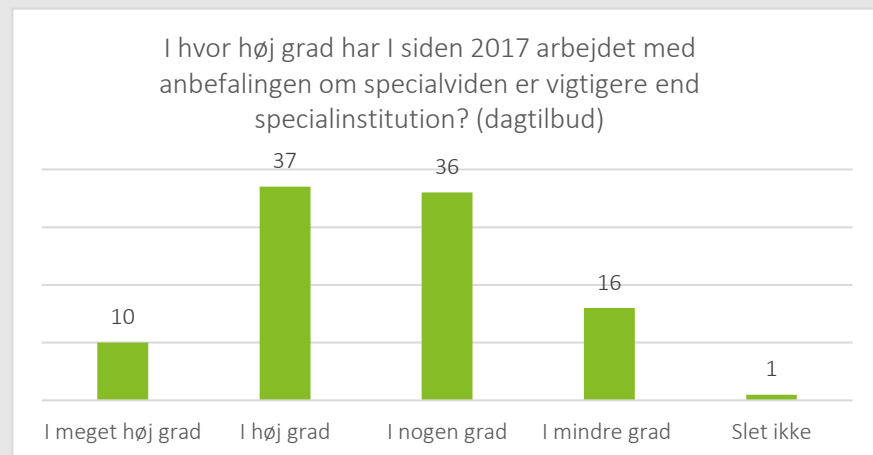
- Flere børn og elever skal være en del af inkluderende læringsmiljøer i almenområdet med de ressourcer, det kræver.
- Det skal være tydeligere, hvordan almenområdet skal understøtte børnenes og elevernes forskellige behov.
- PPR skal ud i frontlinjen og støtte pædagoger og lærere i deres daglige praksis.
- Ledelserne i dagtilbud og skoler skal sørge for at skaffe vidensressourcer og koordinere samarbejdet omkring inkluderende børnemiljøer.

Ændringer undervejs:

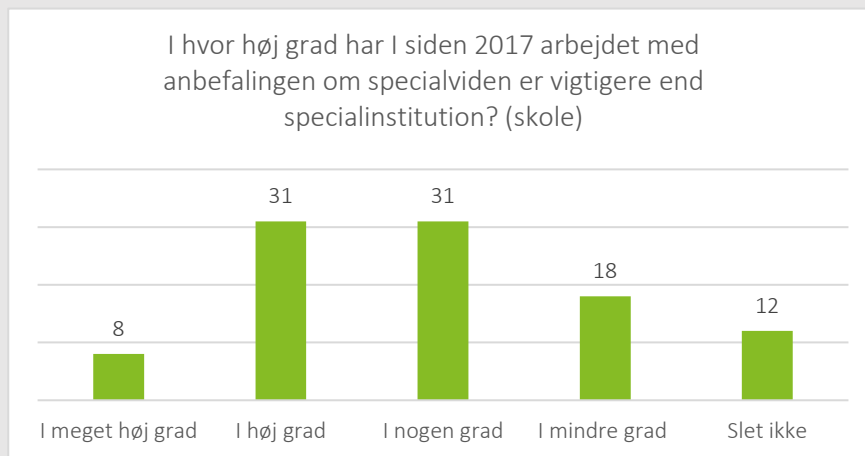
Der har ikke været nogen ændringer undervejs.

Tiltag i dagtilbud og skoler:

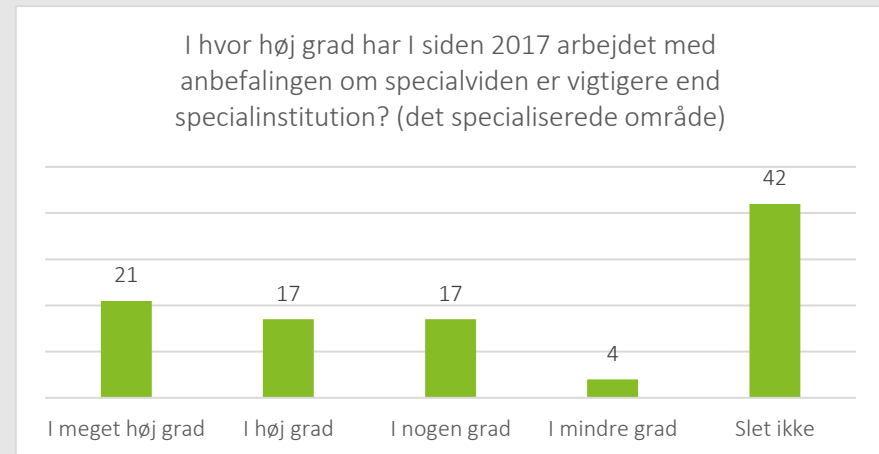
47 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i dagtilbud tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 36 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 16 procent svarer i mindre grad.

39 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere i skole tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget høj grad har arbejdet med anbefalingen. 31 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 18 procent svarer i mindre grad.

38 procent af de adspurgte ledere og medarbejdere på det specialiserede område tilkendegiver, at de i perioden 2017-2022 i høj eller meget i høj grad har arbejdet med anbefalingen. 17 procent svarer, at de har arbejdet med anbefalingen i nogen grad, mens 4 procent svarer i mindre grad.

Der skal gøres opmærksom på, at der i denne anbefaling er mange som har svaret slet ikke, grundet at anbefalingen ikke er relevant for deres arbejde.

I dagtilbud er der arbejdet med følgende tiltag:

- Arbejdet med at skabe større viden inden for området, bl.a. etableret læringsforløb, kurser for medarbejdere m.m.
- Inddraget PPR, inklusionsteamet m.m. til sparring eller forløb ude i afdelingerne.
- Arbejdet med mellemformer, såsom Nest mindset/metoder, tvillingemodeller.
- Arbejdet med fast struktur og have et mindset om, at alle børn er mere ens, end de er forskellige (kulturændring).

- Der er blevet inddraget inklusionspædagoger til de afdelinger, som har haft brug for særlig støtte.

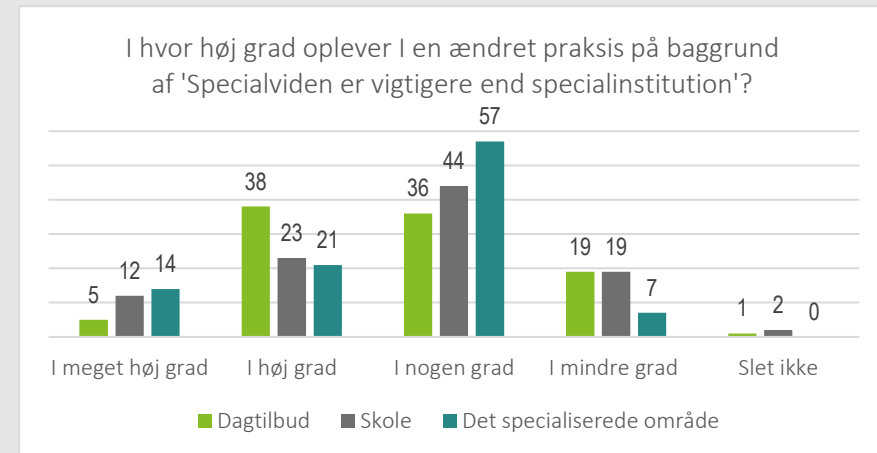
På skoleområdet er der arbejdet med følgende tiltag:

- Etableret mellemformer såsom tvillingeklasse, nest, skovklasse (mellemformer) m.m.
- Der er ansøgt pædagogisk pulje, som har gjort det muligt at etablere forsøg med tvillingemodeller og andre mellemformer.
- Der er etableret mulighed for sparring med de andre skoler om specialpædagogiske metoder til fx børn med autisme problematikker m.m.
- Der er blevet afholdt kurser med bl.a. Rasmus Alenkær, og mere brug af sparring fra inklusionsteam, PPR m.m.
- Der er arbejdet på at udvikle kompetencecenteret.
- Arbejdet med kulturændringen på skolerne ift. at vi skal se alle børn.

På det specialiserede område er der arbejdet med følgende tiltag:

- Igangsat vidensdeling på flere niveauer: skoleledelsesmøder, synliggørelse af inklusionsindsatser, AKT netværk m.m.
- Der er etableret og udviklet det fælles kompetencekatalog.
- Understøttelse og sparring ift. mellemformer, som NEST, tvillingemodeller m.m.

- Fokus på co-teaching som en metode i Sønderborg Kommune.

Ovenstående graf viser, i hvor høj grad respondenterne fra de tre områder har oplevet en ændret praksis på baggrund af anbefalingen.

Størstedelen af besvarelserne ligger i kategorien i nogen grad, og dernæst i høj grad.

Oplevede effekter hos børnene:

Ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede område oplever følgende effekter:

- Alle børn trives, når de har en oplevelse af at høre til og føler, at de er omgivet af nærværende og fagligt kompetent personale, som kan se deres behov og etablere den nødvendige praksis.
- Det er givtigt for børnene og eleverne, når der er den nødvendige specialpædagogiske viden hos de voksne omkring dem.
- Der er elever fra specialområdet, som har gavn af at kunne spejle sig i distriktseleverne. Men det er en meget hårfin balance at vurdere, hvad der kan lade sig gøre.
- Vi er blevet bedre til at rumme flere børn og elever i almenområdet. Men der er også en gruppe børn og elever, som har så store udfordringer, at de er bedre tjent med et specialtilbud og som ikke trives i almen.
- At børn føler sig inkluderet i fællesskabet.
- At børn trives godt i mellemformer.

Der er en større andel ledere og medarbejdere i både dagtilbud og skole, som ikke mener, at der er kommet den ønskede effekt ud af anbefalingen. De beskriver bl.a. udfordringer med for lange ventetider på hjælp, økonomiske udfordringer ift. at give barnet nok støtte samt at der er enkelte børn/elever som ikke trives i det almene miljø, hvilket går ud over de andre børn/elever.

De fleste elever har det godt på deres skole, selvom det *"sociale kan være svært"* (Elevråd fokusgruppeinterview).

Der er fokus på, at man ikke må holde nogen udenfor. Der er en åbenhed om, at der kan være elever, som har det svært; eller som en elev beskriver det: *"der er altid nogle, som skiller sig lidt ud"*.

Der er også andre elever, som beskriver, at der er nogle elever, som "fylder meget" i klassen og gør, at det er svært for lærerne at undervise.

Enkelte elever beskriver oplevelser, hvor de kan være bange for elever, som kan være udadreagerende.

"Det er bare dårlig stil at holde nogen udenfor" (Elevråd fokusgruppeinterview)

Elevernes beskrivelser tydeliggør at, der er stor forskel på, hvordan de enkelte skoler arbejder med børn med særlige behov, fx om der er en specialklasserække, specialskole eller andre rammer.

Oplevede forhindringer i praksis:

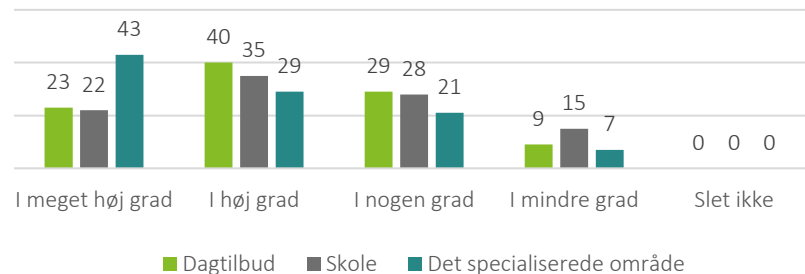
Ledere og medarbejdere i dagtilbud, skole og det specialiserede område beskriver følgende udfordringer:

- At etablere en kulturændring ift. hvordan vi ser barnet med evt. udfordringer.
- Der er til tider en for lang arbejdsproces, før barnet får hjælp/støtte.
- Der kan være mangel på ressourcer, økonomi og viden ift. hvad barnet har brug for. Vi når ikke altid i mål.

- Inklusion er stadig den største udfordring i folkeskolen og det kan være på bekostning af de andre elever i klassen (skoleområdet).
- Det er en udfordring at få skabt et fælles rum for de forskellige fagpersoner, at reflektere sammen og sammen lægge en plan, som alle følger. (at skabe en samlet enhed).

Det fortsatte arbejde med anbefalingen i dagtilbud, skole og det specialiserede område:

I hvor høj grad giver det, ud fra jeres perspektiv og hverdag, mening og værdi fortsat at arbejde med anbefalingen?

63 procent af respondenterne i dagtilbud, som har arbejdet med anbefalingen mener, at det i meget høj grad eller høj grad giver mening at fortsætte arbejdet. 29 procent svarer i nogen grad og 9 procent svarer i mindre grad.

57 procent af respondenterne i skolerne, som har arbejdet med anbefalingen mener, at det i meget høj grad eller høj grad giver mening at fortsætte arbejdet. 28 procent svarer i nogen grad og 15 procent svarer i mindre grad.

72 procent af respondenterne på det specialiserede område, som har arbejdet med anbefalingen mener, at det i meget høj grad eller høj grad giver mening at fortsætte arbejdet. 21 procent svarer i nogen grad og 7 procent svarer i mindre grad.

I mange dagtilbud, skoler og på det specialiserede område er anbefalingen stadig under udarbejdelse og der arbejdes fortsat på at få implementeret flere tiltag, som skal understøtte overgangen fra special- til almenområdet.

I det fortsatte arbejde med anbefalingen, ønskes der fokus på:

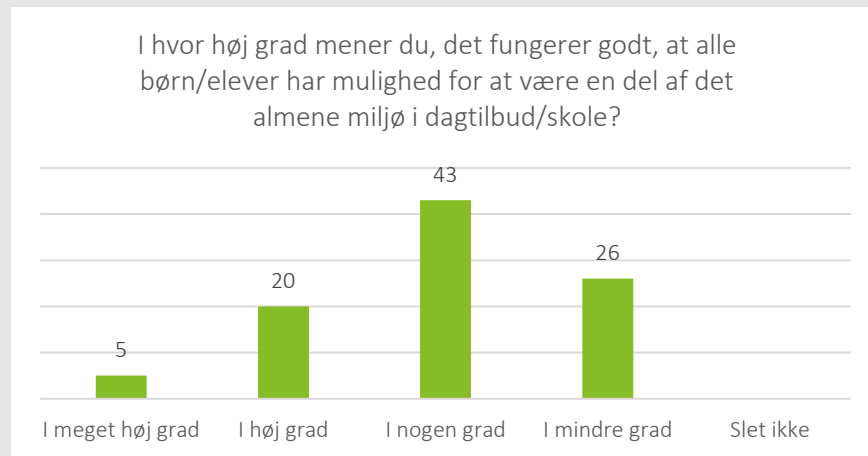
- Støtte til at skabe en kulturforandring
- Mere specialpædagogisk viden ude i praksis
- Flere ressourcer til fx støtte i almenområdet samt flere muligheder for sparring af PPR, Inklusionsteam m.m.
- At arbejde videre med etablering af mellemformer i både dagtilbud og skole.

Forældrenes perspektiver

Blandt de forældre, der har besvaret spørgeskemaet, har 93% børn i almenområdet og 7% har børn i specialtilbud.

25 procent af forældrene svarer i spørgeskemaet, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever, at det fungerer godt, at alle børn har mulighed for at

være en del af det almene miljø i dagtilbud og skole. 43 procent af forældrene svarer i nogen grad, og 26 procent svarer i mindre grad.

Forældrene uddyber deres besvarelse med følgende:

- Det kan ikke undgås, at der skabes nogle udfordringer i den daglige undervisning, når der skal være plads til alle. Det kan ses som en styrke, både for dem som har brug for ekstra støtte, men også for de resterende elever, som lærer at udvikle deres sociale kompetencer. Det kræver dog, at der er nok ressourcer – og det er ofte et problem.
- Fællesskabet i klassen lider under for inklusionstanken, og der bliver ofte undervist efter laveste niveau (skoleområde)
- Forsøget med tvillingeklasser og NEST virker positivt, og de ekstra ressourcer er også til gavn for alle elever (skoleområdet).

- Der er mangel på specialpædagogisk viden og værktøjer i praksis.
- Der er ikke nok ressourcer til, at inklusionen skal kunne lykkes. De børn som tænkes at skulle inkluderes, bliver ofte ekskluderet i fællesskabet, da der ikke er nok støtte.
- Der er for lang tid fra tanke til handling, når der er udfordringer. Det gør at der er alt for meget brandslukning frem for reel undervisning (skoleområdet).
- Der er behov for en kulturændring og flere ressourcer, for at vi kan lykkes med inklusionen. Samt en større forståelse for, at det er barnet som skal føle sig inkluderet i sit miljø. Det kan også være en succes at føle sig inkluderet i et specialtilbud.
- Der bruges for mange kræfter i klasserummet på elever med særlige behov, hvilket går ud over de "svage elever" i klassen (skoleområdet). Der er også for meget uro og til tider vold i klassen.
- Det fungerer bedre i dagtilbud end i skolen, da der kommer flere udfordringer jo ældre børnene bliver koblet med flere krav.

Status på implementering:

Med afsæt i anbefalingens praksiserfaringer samt de indkomne besvarelser, vurderes det, at anbefalingen er i implementeringsfasen. Der skal fortsat være fokus på implementering. Der arbejdes med Nestklasser og tvillingeklasser. Der foretages en særskilt evaluering i anden halvdel af 2022.

Denne anbefaling har fået flest kommentarer fra medarbejdere, ledere og forældre på de tre områder, hvilket tyder på et behov for fortsat særligt fokus i forhold til den videre implementering.

Effektmålet er endnu ikke opnået og der fortsat er en udfordring med segregeringsandelen i Sønderborg Kommune sammenlignet med landsgennemsnittet.

Forældrenes besvarelser tydeliggør endvidere, at flere dagtilbud og skoler ikke er i mål med anbefalingen. Der vurderes derfor et fortsat behov for fokus med henblik på en gennemgående implementering og evt. nytænkning af tiltag.

Anbefalingen er implementeret	
Behov for særligt fokus (udvikling)	
Overgår til et generelt fokus (drift)	X
Anbefalingen er ikke implementeret	

Effektmål

Effektmålene har været indikatorer, der har været med til at vise, hvor vidt det er lykket at skabe kvalitet i praksis.

Herunder gives en kort status på de 11 effektmål, der blev formuleret i Helhedsplanen i 2017.

Andelen af børn i grøn position skal stige år for år og andelen af børn i rød og gul position skal reduceres år for år

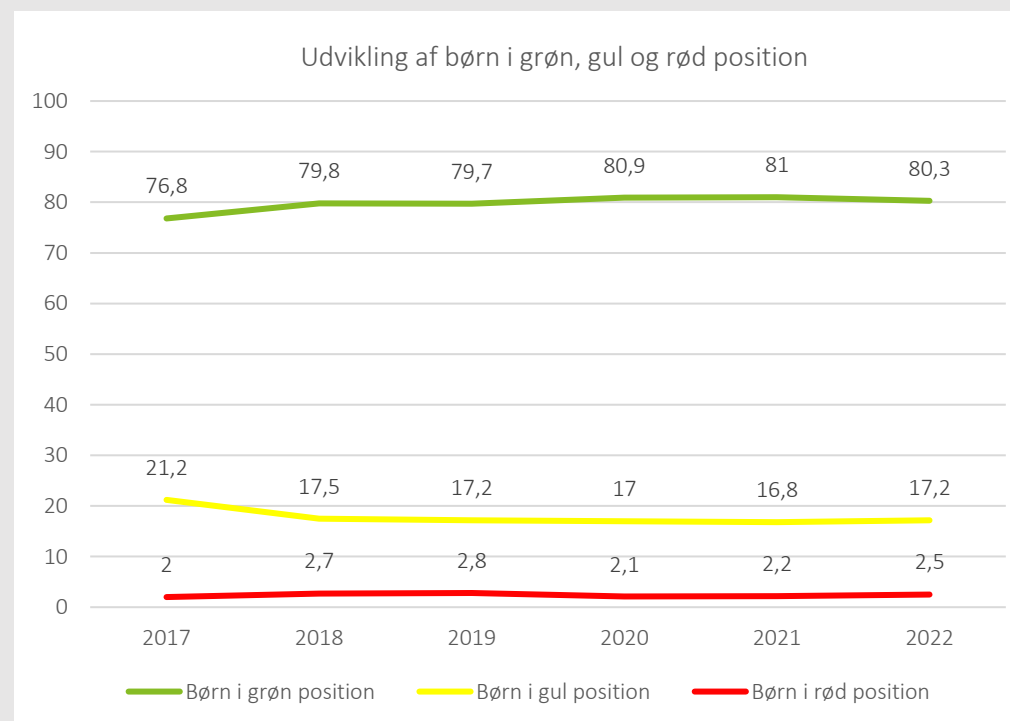
TOPI er et pædagogisk værktøj, hvor det pædagogiske personale giver en subjektiv vurdering af det enkelte barns trivsel ud fra fire parametre: 1) psykisk og emotionel trivsel, 2) kognitiv trivsel, 3) social trivsel og 4) fysisk trivsel.

Grafen til højre vedrørende andelen af børn, der er vurderet i grøn position – det vil sige i trivsel – ses ingen signifikante udsving, men en jævn stigning i antal pr. år.

Der ses ingen signifikante udsving ved børn placeret i gul og rød position, dog ses en lille stigning i begge placeringer fra år 2021-2022.

Der gøres opmærksom på, at dagplejen ikke er registreret i 2017, da de først efterfølgende fik adgang til systemet.

Datakilde: Hjernen & Hjertet, Rambøll TOPI

Elevernes trivsel skal øges

Hvert år gennemfører Børne- og Undervisningsministeriet en trivselsmåling blandt hele landets skoleelever.

Trivselsmålingen består af en spørgeramme på 20 spørgsmål til eleverne i 0.-3. klasse og 40 spørgsmål for eleverne i 4.-9. klasse. Der svares på en skala fra 1- 5, hvor 1 er den ringest mulige trivsel og 5 repræsenterer den bedst mulige trivsel. Data viser den samlede trivsel (generel trivsel) for 4.-9.klasse.

Sønderborg Kommune har igennem en lang årrække ligget stabilt i trivselsmålingen og ligger lidt over landsgennemsnittet.

Landsgennemsnittet har været faldende siden 2017, hvorimod Sønderborg Kommune ligger på de 92% i 2020/2021. Der ses ingen signifikante udsving.

Data opdateres årligt i juni, hvorfor data for skoleåret 2021/2022 ikke er med.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Udvikling af generel trivsel for elever

Andelen af børn i generel sprogindsats øges

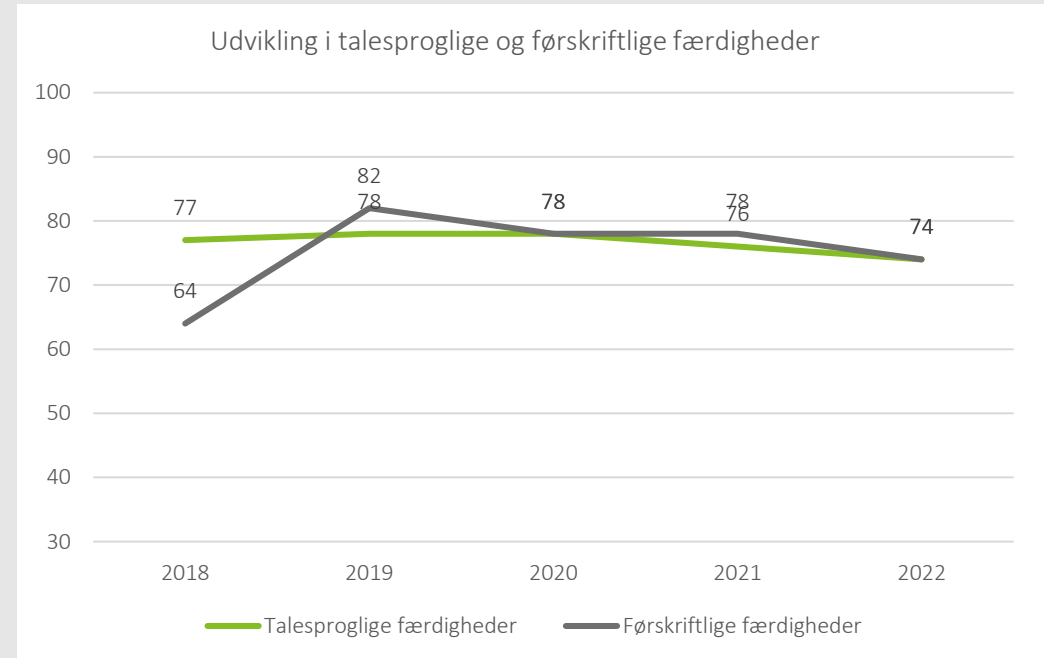
I Sønderborg Kommune anvendes en sprogvurdering fra Rambøll. Her skelnes mellem 'talesproglige færdigheder' og 'førskriftlige færdigheder'. Baseret på antallet af korrekte udsagn placeres børnene i enten generel, fokuseret eller særlig indsats. Hvis barnet har et relativt højt antal af ubesvarede udsagn, placeres det ikke i en af de tre indsatser og sprogvurderingen må udføres igen.

Grafen viser andelen af børn i generel sprogindsats, som ligger forholdsvis stabil. Der er en stigning i 2018-2019 på 14 procent point i de førskriftlige færdigheder. Der er et lille fald for Sønderborg Kommune fra 2019-2021 på 4 procent point i de førskriftlige færdigheder og 2 procent point for de talesproglige færdigheder.

Status for 2022 er på 74% for de både førskriftlige og talesproglige færdigheder.

Det er dog værd at bemærke, at sprogvurderinger laves løbende, og derfor er tallene for 2022 ikke sammenlignelige med de tidligere år, da året endnu ikke er afsluttet. Dette tyder dog på, at der formentlig vil være en stigning fra 2021-2022.

Datakilde: Hjernen & Hjertet, Rambøll Sprogvurdering

Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år

De nationale test foretages en gang årligt i 2., 4., 6. og 8. klasse i dansk og i 3., 6. og 8. klasse i matematik. Testene foretages på klasseniveau, hvorfor progressionen i resultaterne ikke følger den enkelte elevs progression.

Data er fortrolige og resultaterne må kun vises i forhold til et fald eller en stigning.

I 2. klasse ses der en stigning for Sønderborg Kommune. I 2019/20 ligger denne stigning også placeret over landsgennemsnittet.

I 4. klasse ses der et lille fald fra 2018/19, men er placeret over landsgennemsnit.

I 6. klasse ses der et lille fald fra 2018/19, hvor Sønderborg Kommune ligger under landsgennemsnit i 2019/20 og 2020/21.

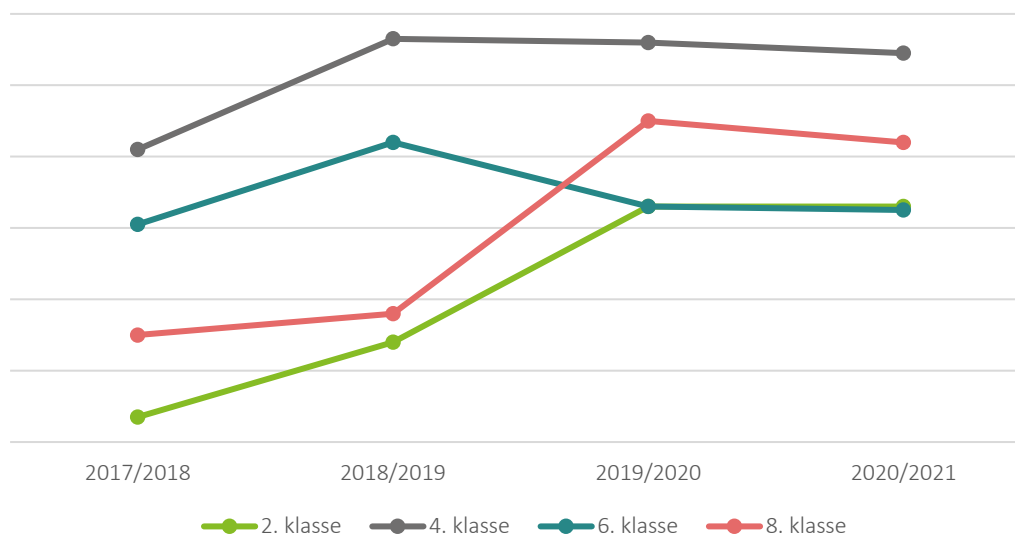
Sønderborg Kommune ligger dog over landsgennemsnit igen i 2020/2021.

I 8. klasse ses der en markant stigning fra 2018 til 2021 på og er placeret over landsgennemsnittet.

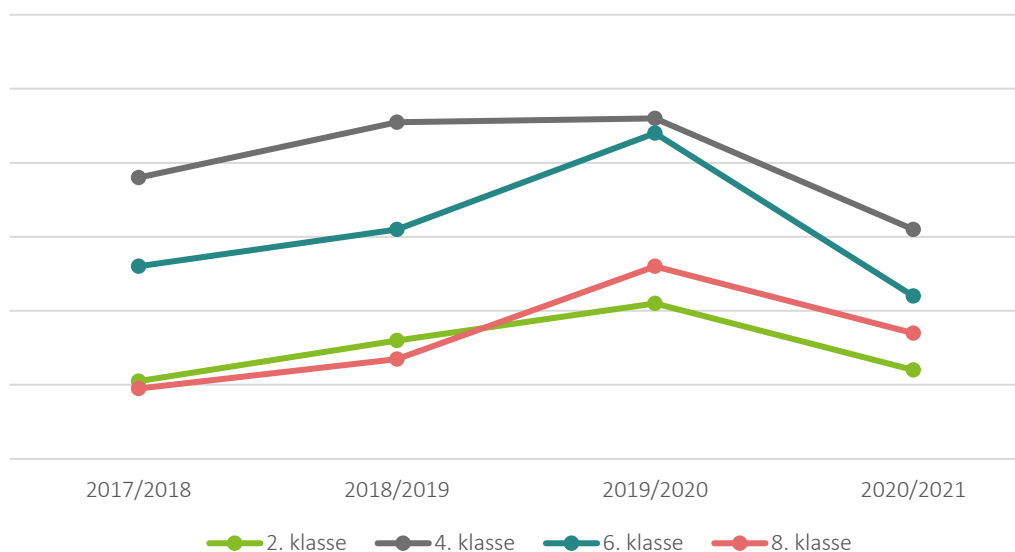
Der er i Sønderborg Kommune iværksat en indsats i faget dansk i alle 4. klasser.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Dansk, Sønderborg

Dansk, landsplan

Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år

De nationale test foretages en gang årligt i 2., 4., 6. og 8. klasse i dansk og i 3., 6. og 8. klasse i matematik. Testene foretages på klasseniveau, hvorfor progressionen i resultaterne ikke følger den enkelte elevs progression. De fleste årgange ligger stabilt med enten et lille fald eller en lille stigning set over en treårig periode.

Data er fortrolige og resultaterne må kun vises i forhold til et fald eller en stigning.

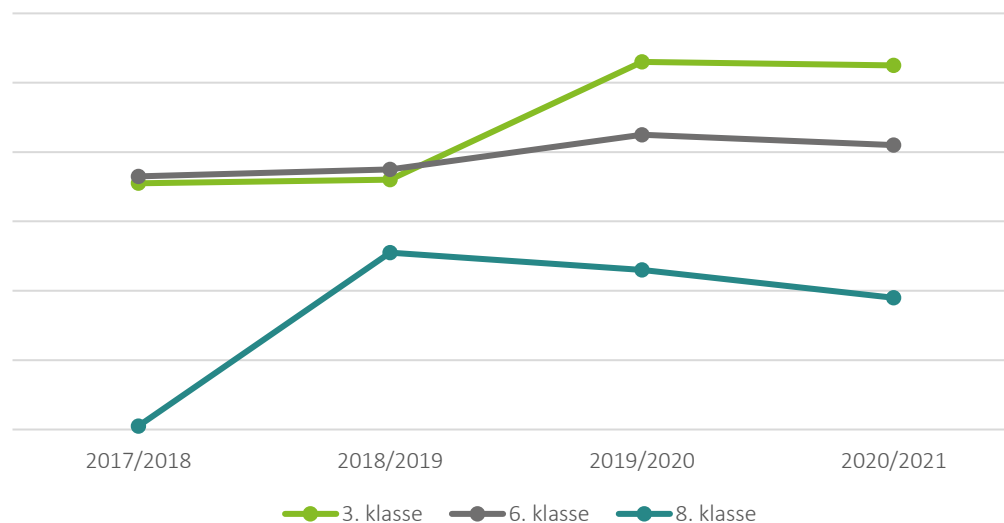
I 3. klasse ses der en stigning for Sønderborg Kommune og fra 2019/2020 placeres også over landsgennemsnittet.

I 6. klasse ses der en mindre stigning fra 2017-2021. Sønderborg ligger over landsgennemsnittet alle år.

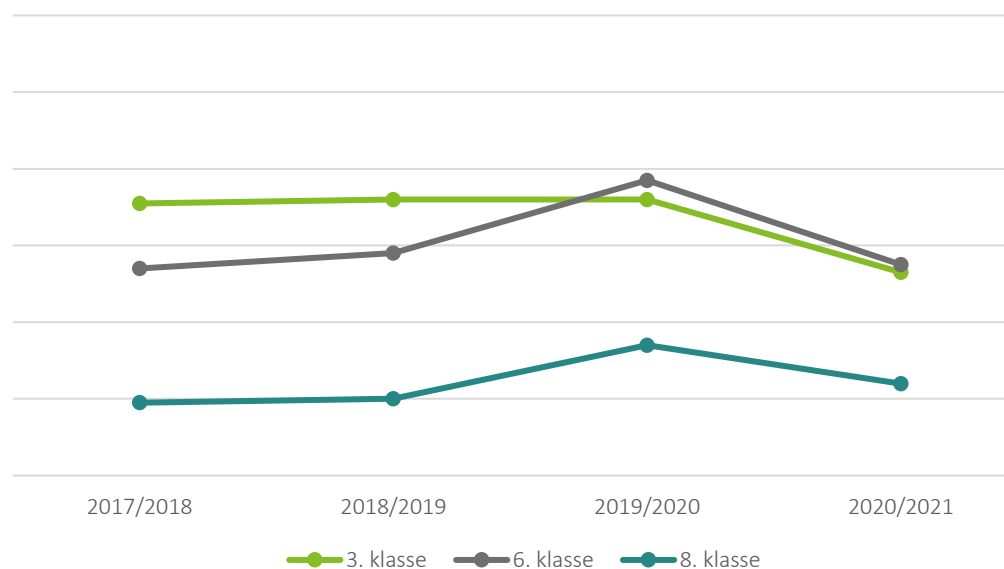
I 8. klasse ses der også et markant stigning i 2018, som dog falder en smule fra 2019 til 2021. Fra 2019 placerer Sønderborg sig under landsgennemsnittet.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Matematik, Sønderborg

Matematik, landsplan

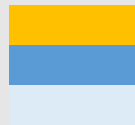

Mindst 80% af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test

Via mere og bedre undervisning skal eleverne på sigt kunne det samme i 8. klasse, som de i dag kan i 9. klasse*

Målet er opfyldt
Målet er ikke opfyldt
Ingen data

Dette effektmål har Undervisningsministeriet endnu ikke udarbejdet en målemetode for.

2018/2019: 29 over 80%

2020/2021: 27 over 80%

Data er fortrolige, og resultaterne må kun vises ud fra om målet er nået eller ej.

	Ahl	Aug	Bro	Dyb	Fyn	Grå	Hum	Hør	Klø	Lys	Nord	Nyb	Nyd	Nør	Rin	Søn	Ulk
Læsning, 2. klasse																	
Læsning, 4. klasse																	
Læsning, 6. klasse																	
Læsning, 8. klasse																	
Matematik, 3. klasse																	
Matematik, 6. klasse																	
Matematik, 8. klasse																	

90 % er uddannelsesparate inden 2020

To gange årligt i 9. klasse vurderes elevernes uddannelsesparathed i folkeskolerne. Denne vurdering bygger på elevernes sociale, personlige og faglige kompetencer ud fra egne fremtidige uddannelsesmæssige drømme. Vurderingen skal sikre, at de ikke-uddannelsesparate elever støttes med en skole- og vejledningsindsats frem mod slutningen af 9. og 10. klasse.

Uddannelsesparathedsvurderingen er ændret fra 2020. Alle elever bliver vurderet på både EUD, HF og GYM (dvs. 3 forskellige vurderinger), upåagtet hvad de ønsker af ungdomsuddannelse. Tidligere blev eleverne udelukkende vurderet på den enkeltes ønskede ungdomsuddannelse. Dermed er tallene fra 2020 og frem ikke umiddelbart sammenlignelige med tidligere år. I 2021 er 86% af alle elever vurderet uddannelsesparate.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

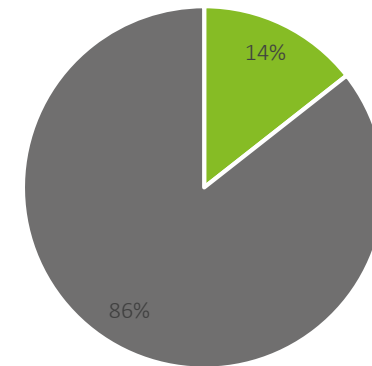
25% i 2020 og 30% i 2025 vælger en erhvervsuddannelse

Andelen af unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse, har i Sønderborg Kommune været faldende siden 2019. Faldene i 2020 og 2021 kan til en vis grad være påvirket af situationen med COVID-19.

Onlineundervisning og usikkerhed omkring eksamener kan have betydet, at flere har valgt 10. klasse. Fra 2022 stiger andelen af unge som søger ind på en erhvervsuddannelse til 22,7%.

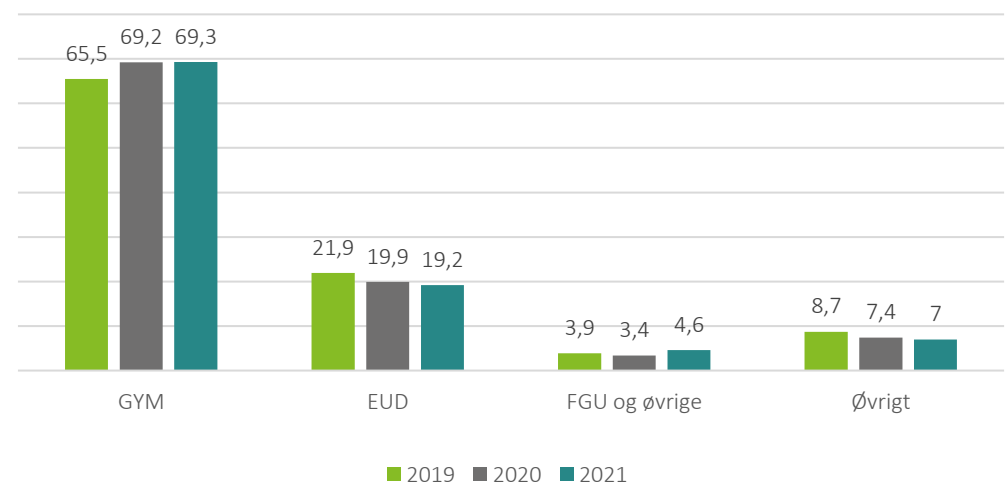
Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Andel af uddannelsesparate og ikke-uddannelsesparate i Sønderborg Kommune i pct. 2021

■ Ikke-uddannelsesparate ■ Uddannelsesparate

Andel af elever fordelt på skoletype i pct. 2021

Antallet af børn, der segregeres, falder med 2% årligt

Segregeringsgraden ligger over en femårig periode jævnt i Sønderborg Kommune og har gennem de fleste år ligget lidt højere end landsgennemsnittet.

I 2020/21 var inklusionsgraden på 94,1% på landsplan og 94,0 i Sønderborg Kommune. Hermed en segregeringsandel på 5,9% på landsplan og 6,0 i Sønderborg Kommune.

Der er fra 2020 igangsat et arbejde med etablering af mellemformer på skoleområdet. Data fra dec. 2021 viser, at segregeringsandelen nu er på 5,8 og 0,3% er i mellemformer. Effekten af denne bevægelse fra special til almen kan dog endnu ikke ses tydeligt i data.

Data på dagtilbud viser en segregeringsandel på 1,90%, dvs. en andel på 40 børn. Denne andel har været stabil siden den i 2017 lå på 1,92%.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk og KMD Institution.

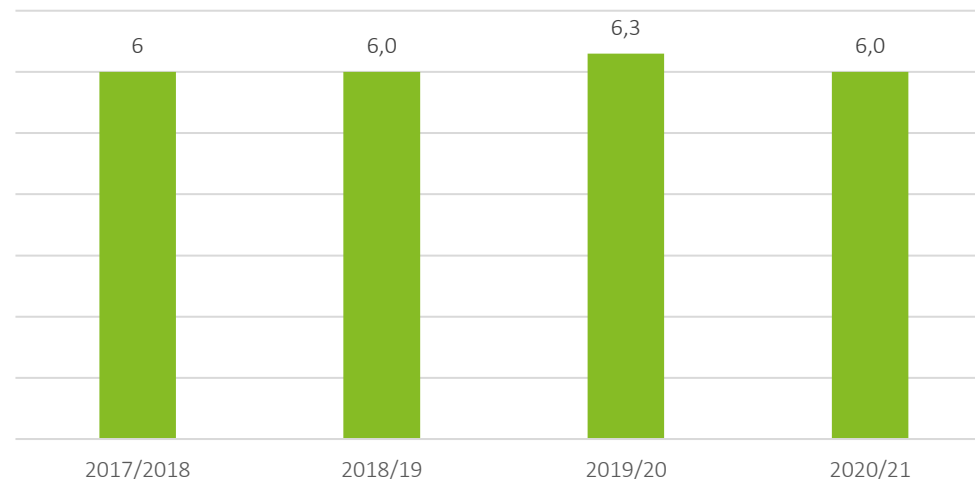
År for år at fastholde og øge procentandelen af elever i forhold til friskoler

Set over en 6 årig periode har Sønderborg Kommune oplevet en let stigning i tilgangen til privat- og friskoler.

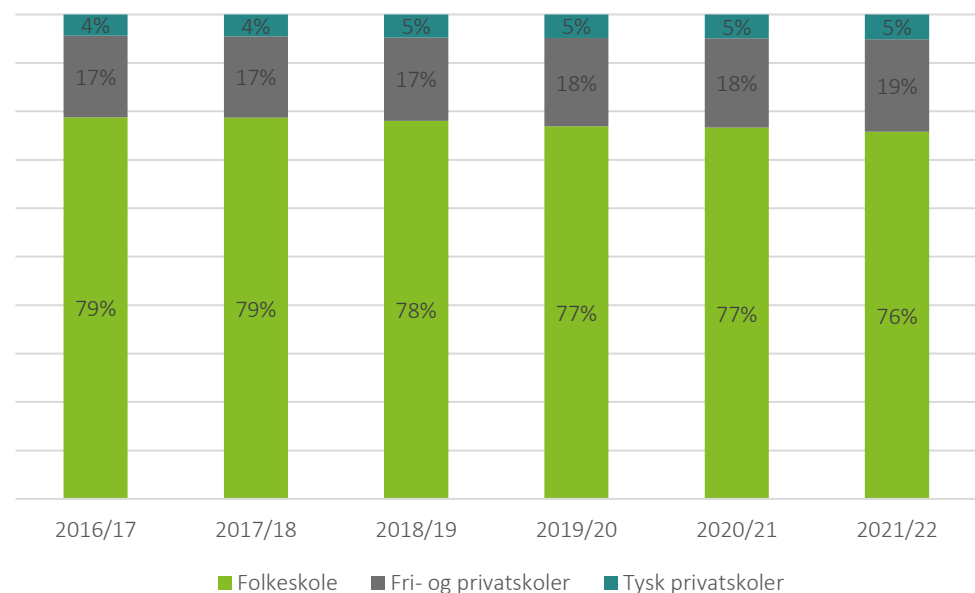
Tallene er fra den 5. september for alle årene og varierer fra måned til måned, hvilket ligeledes gør sig gældende i det enkelte skoledistrikt. I nogle skoledistrikter er der en mangeårig tradition for at vælge privat- og friskoler, fordi der er mange beliggende i området. Ligeledes er der skoledistrikter, som næsten ikke er berørt af tilgangen til privat- og friskoler.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Sønderborg segregeringsandel

Andel elever fordelt på skoletype

Øvrige data

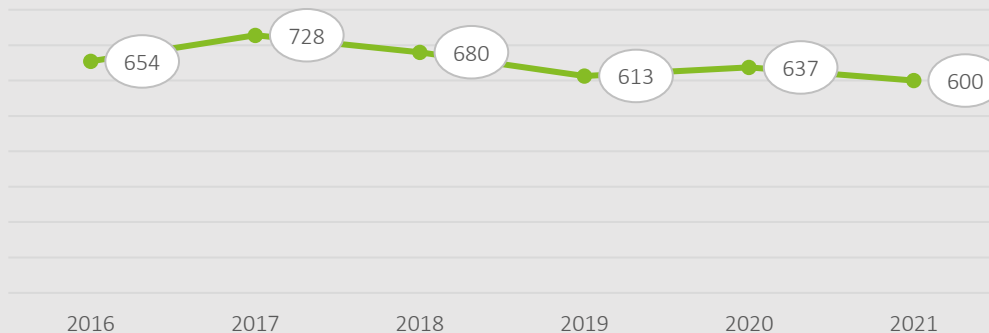
Nedenstående afsnit indeholder en række data, som kan synliggøre den proces der har været i Sønderborg Kommune fra 2017 og frem.

Dagtilbud

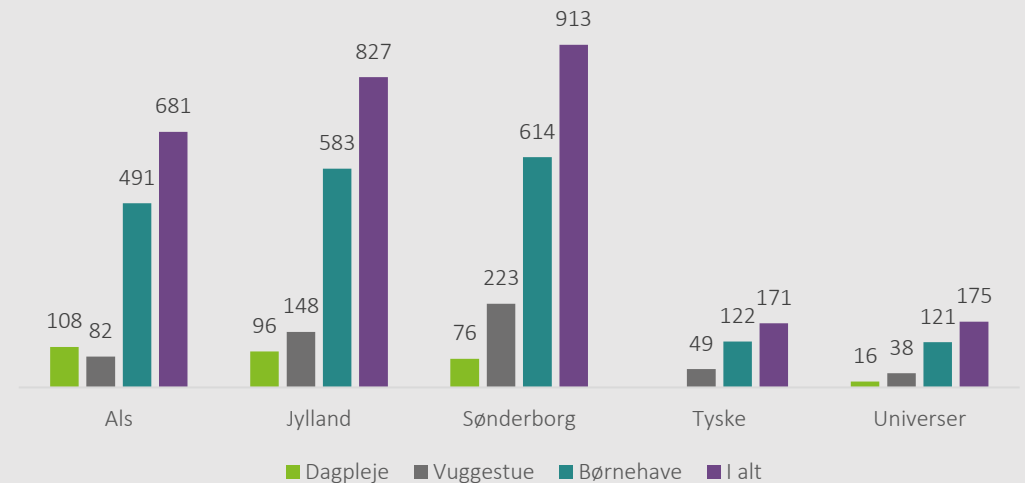
Sønderborg Kommune har

- 3 dagtilbudsområder: Als, Jylland og Sønderborg City. De tyske institutioner (DKS) er selvejende og består selv af 4 afdelinger.
- 38 institutionsafdelinger som kan bestå af børnehave, vuggestue og/eller dagpleje. Heraf er 2 afdelinger selvejende med driftsaftale.
- 3 børneuniverser
- 3 specialgrupper
- 1 specialbørnehave (§ 32).

Fødselstal

Antal børn fordelt på områder

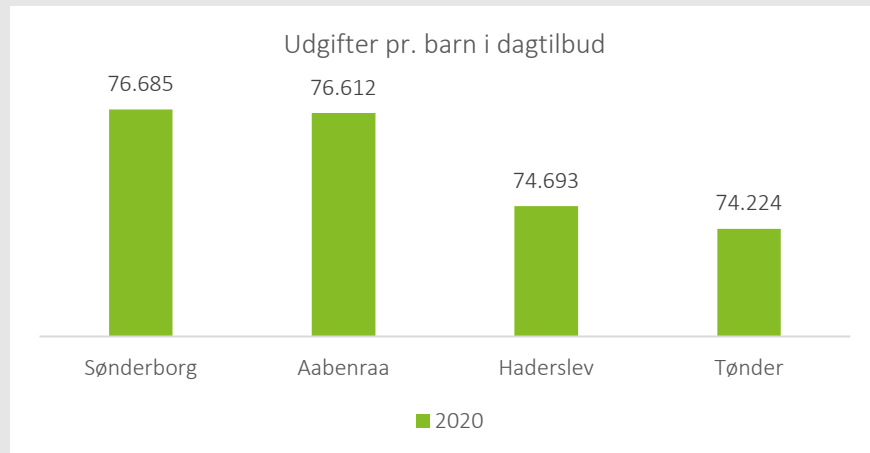

Ovenstående data viser, at der er et fald i fødselstal for Sønderborg Kommune fra 654 børn i 2016 til 600 børn i 2021, dvs. et fald på 54 børn.

I aldersgruppen 0-2,8 er der flest placeret i vuggestue områderne Jylland og Sønderborg, dog er der en større andel børn i dagpleje i område Als.

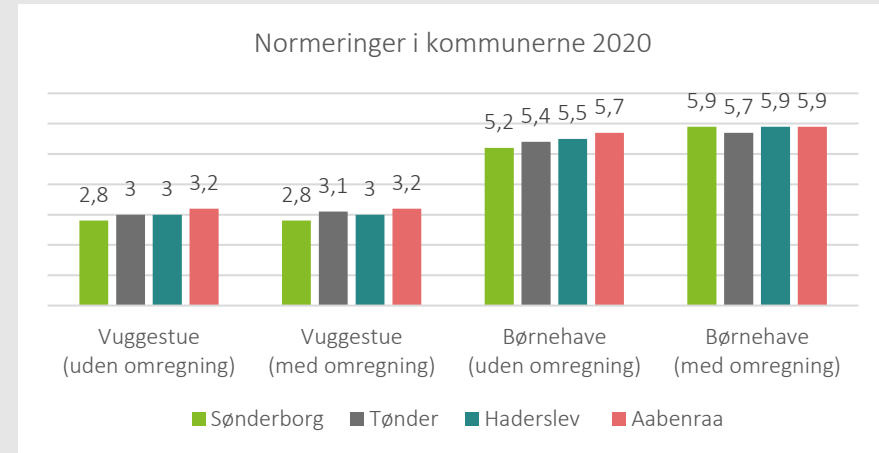
Ligeledes ses fordelingen af børn på de tre områder, samt DKS (de tyske institutioner) og Børneuniverser.

Datakilde: KMD Institution

Ovenstående graf viser udgiften pr. barn fordelt på Sønderborg Kommune samt de tre andre sønderjyske kommuner. Sønderborg ligger højest sammenlignet med de andre kommuner.

Datakilde: KL Kend din kommune

Omregnet betyder at børn, der starter i børnehave, før de er fyldt tre år, normeres som om de stadig gik i vuggestue. Sønderborg lever op til normeringen selv når omregningen er foretaget.

Datakilde: KMD Institution

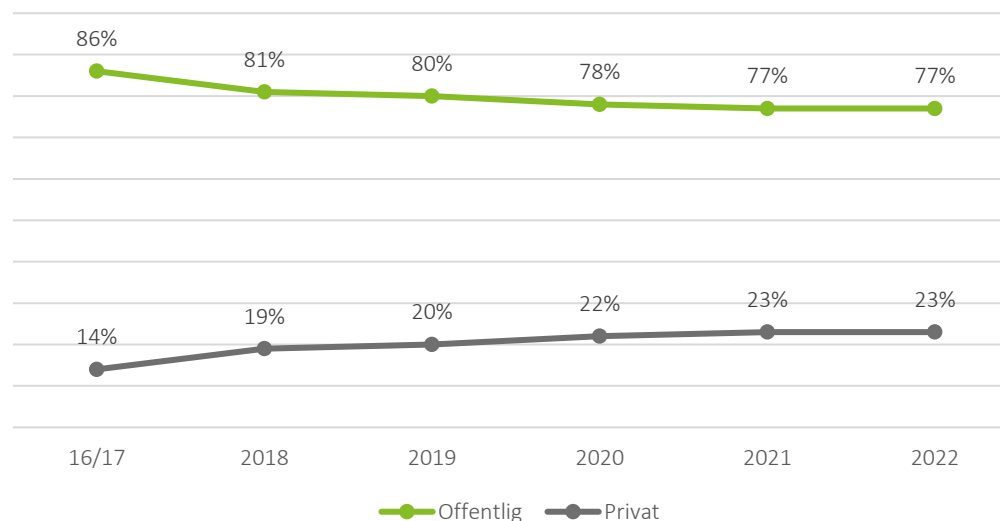
Udvikling af kommunale og private dagtilbud

Udviklingen viser, at der er en stigning i tilgangen til privat pasning for børn i alderen 0-2,8 år. Den private pasning for denne aldersgrupper dækker primært over private pasningsordninger. Hvis en privatperson opfylder kriterierne, har denne ret til at oprette sig som en privat pasningsordning.

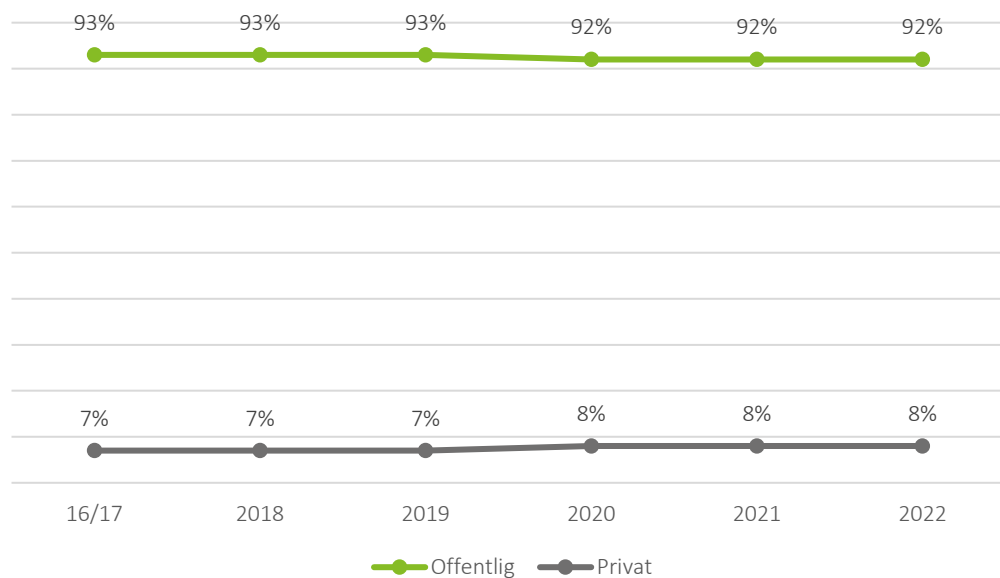
Tallene viser også, at når børnene når børnehavealderen, vælges det kommunale dagtilbud til.

Datakilde: KMD Institution

Udvikling offentlige/private dagtilbud 0 - 2,8 år

Udvikling offentlige/private dagtilbud 2,9 - 5 år

Pædagogisk tilsyn

Forvaltningen udfører hvert andet år et obligatorisk pædagogisk tilsyn med de 4 dagtilbudsområder, tre børneuniverser, specialbørnehaven samt 5 private børnehaver. Derudover fører forvaltningen tilsyn med henholdsvis dagplejen samt de private børnepassere seks gange årligt.

Ved det pædagogiske tilsyn anvendes KIDS-redskabet KIDS, som står for kvalitetsudvikling i daginstitutioner. Redskabet tager afsæt i forskningen om, hvad der udgør den mest fordelagtige pædagogiske kontekst, så børn har de bedste muligheder for at trives, udvikle sig og lære.

Der er blevet udført KIDS-observationer ud fra de tre overordnede tematikker: fysiske omgivelser, relationer samt leg og aktivitet. Der er en stigning i alle tre parametre fra 2018-2020.

Datakilde: KIDS Dagtilbud

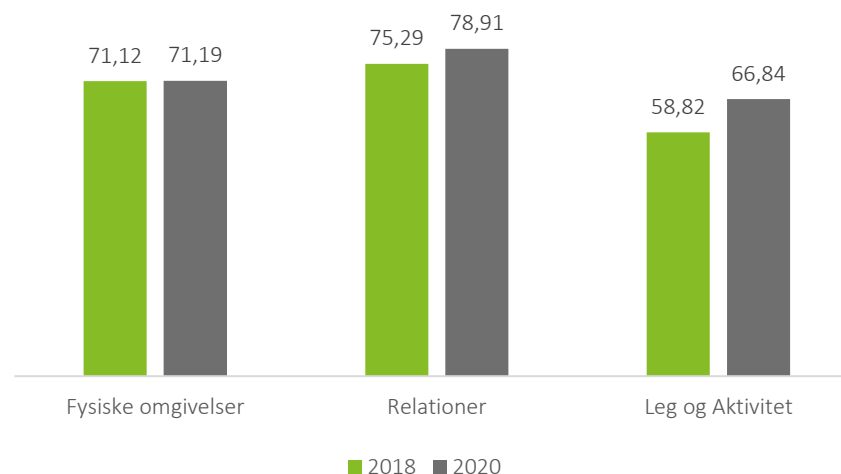
TOPI, Hjernen & Hjertet

TOPI er et pædagogisk værktøj, hvor det pædagogiske personale giver en subjektiv vurdering af det enkelte barns trivsel ud fra fire parametre: 1) psykisk og emotionel trivsel, 2) kognitiv trivsel, 3) social trivsel og 4) fysisk trivsel.

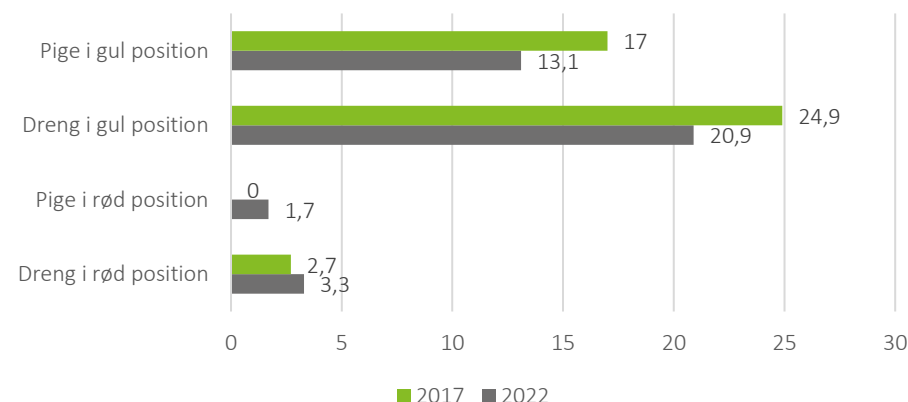
Til højre ses fordelingen mellem dreng og pige kategorien i TOPI for 2017 og 2022. I grafen ses at drenge fortsat har en større andel i både gul og rød position end piger.

Datakilde: Hjernen & Hjertet, Rambøll TOPI

Samlet score i pct. KIDS 2018-2020

Fordeling af dreng/pige i TOPI i pct.

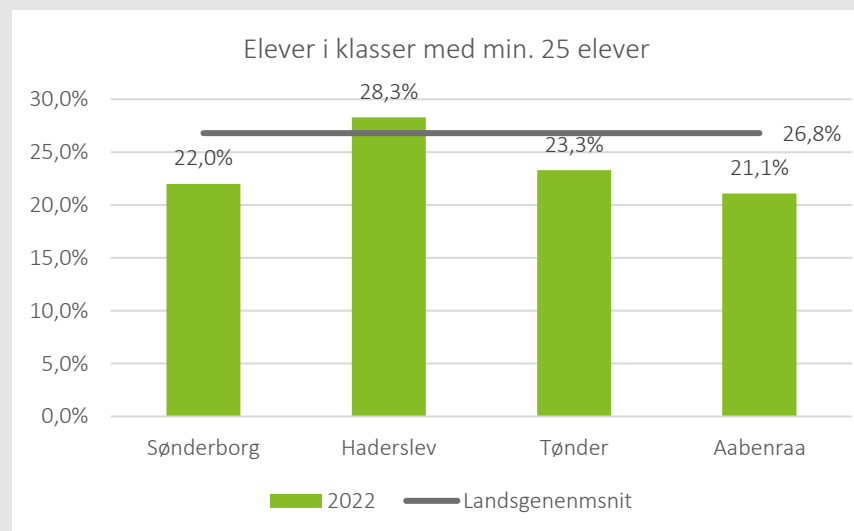
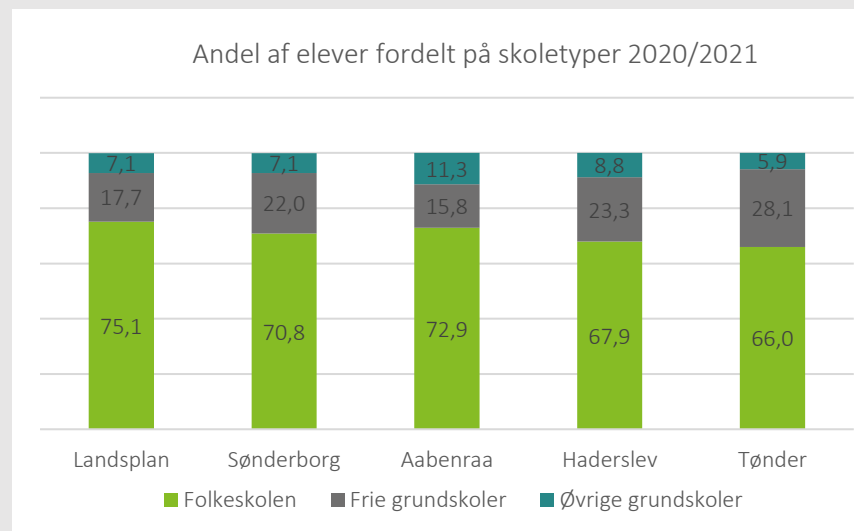
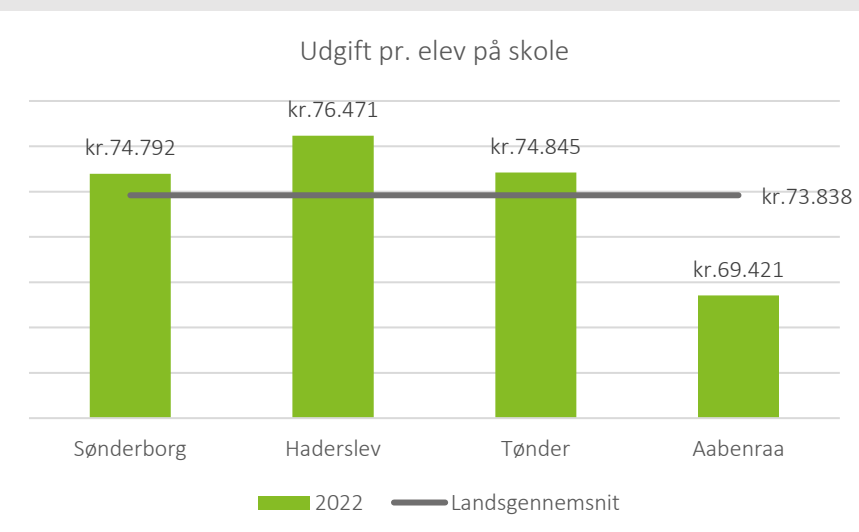
Skole

Sønderborg Kommune har 16 folkeskoler:

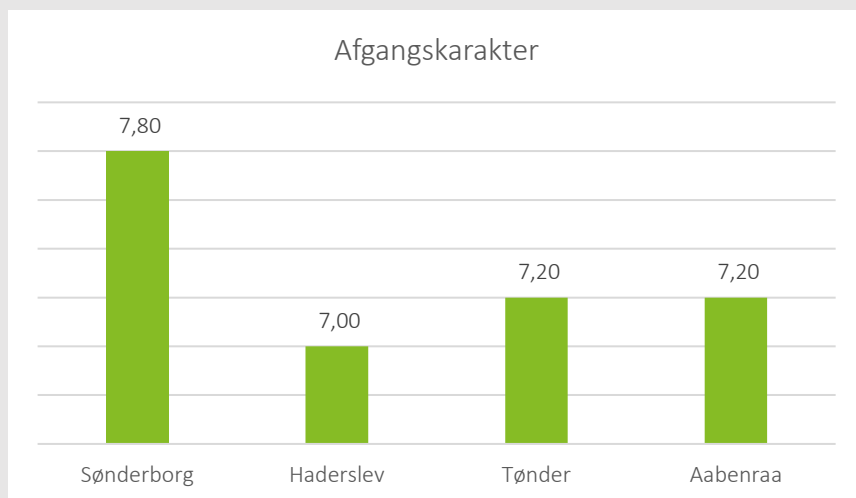
- 5 skoler med 0-6 klassetrin, hvoraf 3 er børneuniverser
- 11 skoler med 0-9 klassetrin
- En 10 klasse skole
- En specialske

Alle skoler har SFO og Klub tilbud.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Afgangskarakter

Indberettede prøvekarakterer fra skoleåret 2019/2020 og 2020/2021 er baseret helt eller delvist på ophøjede standpunktskarakterer grundet aflysninger af folkeskolens prøver som følge af Covid-19.

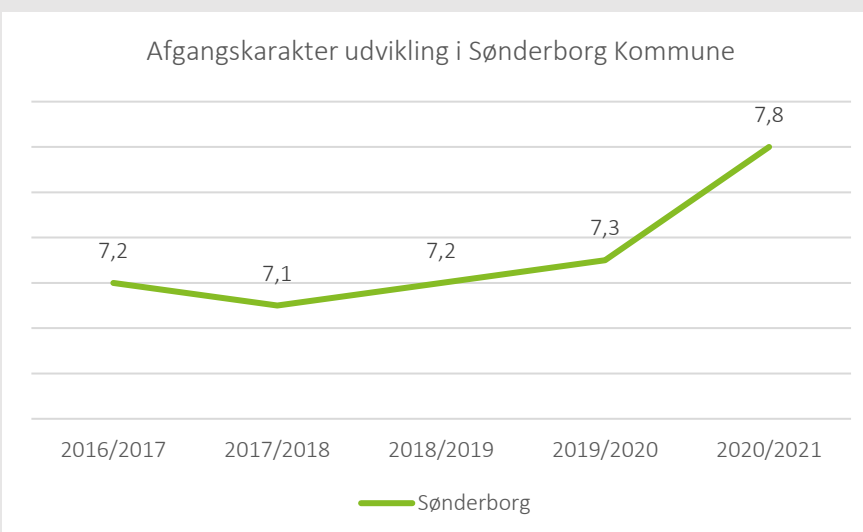
Dette forhold gør at evt. sammenligninger med prøvekarakterer fra tidligere år skal foretages med ekstra varsomhed og ikke alene kan tolkes som et udtryk for en udvikling i elevernes faglige niveau.

I skoleåret 2019/2020 blev alle prøver aflyst, og eleverne fik i stedet ophøjet deres afsluttende standpunktskarakterer til prøvekarakterer.

I skoleåret 2020/2021 blev prøverne delvist aflyst. Der blev således kun afholdt prøver i de bundne prøver i dansk, matematik og engelsk i 9. klasse samt i dansk og matematik for elever i 10. klasse.

For de aflyste prøver fik eleverne, ligesom i skoleåret 2019/20, ophøjet deres afsluttende standpunktskarakterer til prøvekarakterer. For de afholdte prøver blev det endvidere besluttet af regeringen og et bredt flertal i Folketinget, at eleverne fik ophøjet deres afsluttende standpunktskarakter til prøvekarakter, hvis standpunktskarakteren var højere end den opnåede prøvekarakter. Derudover var der ved de ikke-aflyste prøver mulighed for at undlade at formulere spørgsmål til dele af pensum, som alene var gennemgået under nødundervisning uden fysisk fremmøde.

Datakilde: KI Kend din Kommune 2022. Data er fra 2021.

Trivsel

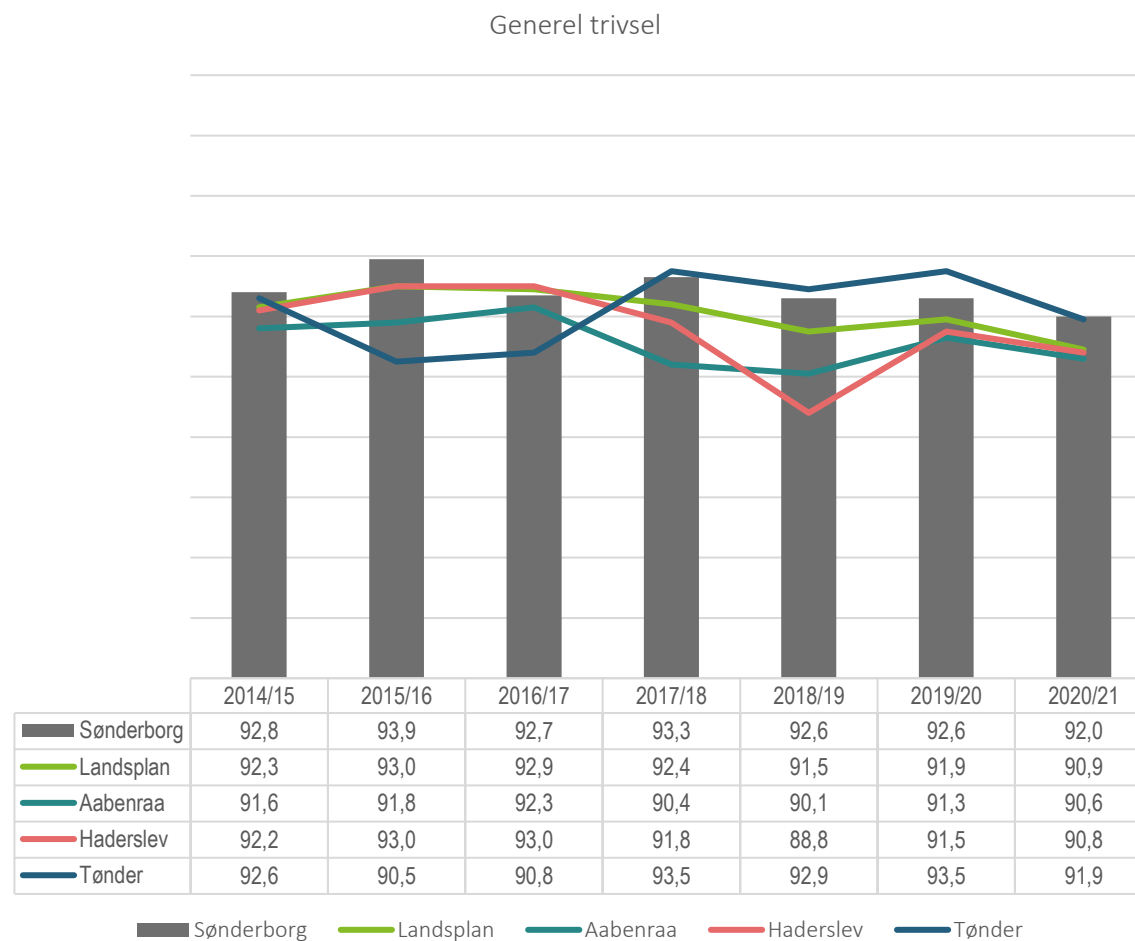
Hvert år gennemfører Børne- og Undervisningsministeriet en trivselsmåling blandt hele landets skoleelever.

Trivselsmålingen består af en spørgeramme på 20 spørgsmål til eleverne i 0.-3. klasse og 40 spørgsmål for eleverne i 4.-9. klasse.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Der svares fra 1- 5, hvor 1 er den ringest mulige trivsel og 5 repræsenterer den bedst mulige trivsel.

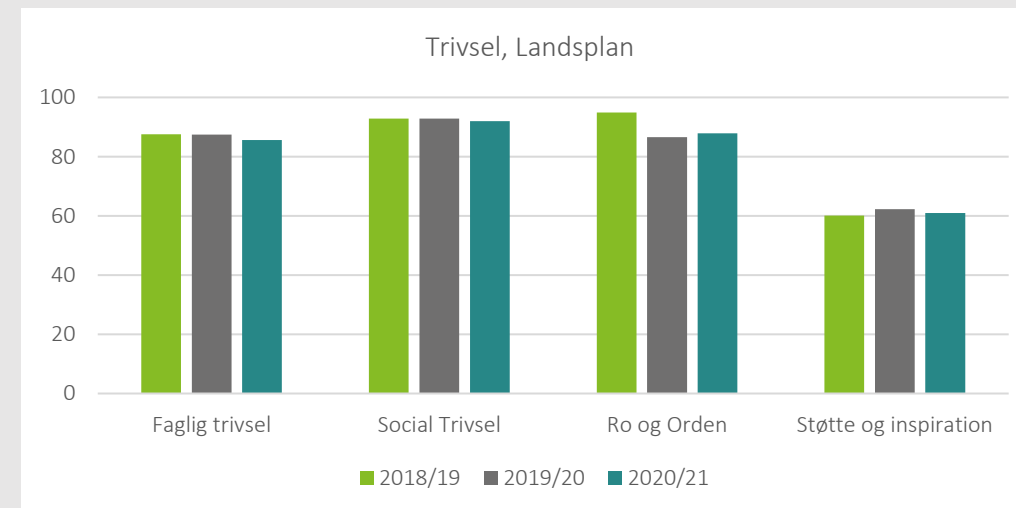
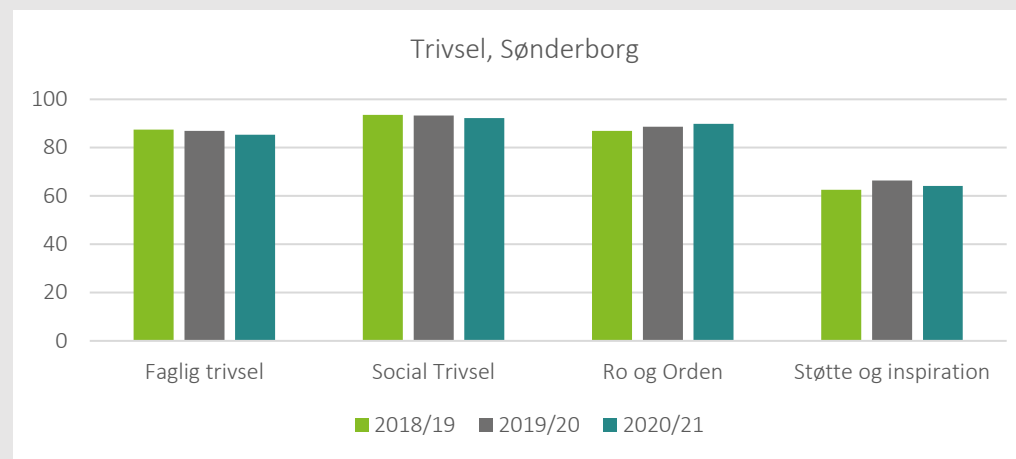
Nedenstående graf viser den samlede trivsel (generel trivsel) for 4.-9.klasse.

Graferne til højre viser trivselsmålingerne fordelt pr. år samt i de 4 overordnede indikatorer:

- Faglig trivsel omhandler elevernes oplevelser af egne faglige evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne.
- Social trivsel omhandler elevernes opfattelse af deres tilhørsforhold.
- Støtte og inspiration omhandler elevernes oplevelse af motivation og medbestemmelse, samt af lærerens hjælp og støtte.
- Ro og orden omhandler elevernes oplevelse af ro og støj i klassen samt klasseledelse.

Datakilde: Uddannelsesstatistik.dk

Implementeringsoverblik

Anbefalingen er implementeret			
Behov for særligt fokus (udvikling)	A5: Madordninger afprøves A6: En lærer og en pædagog i 1.3. klasse A7: Forældreinvolvering	A1: Øget drengepædagogik i børnehaverne A2: Pædagogen tilbage til børnene A8: Pladsanvisning – digital booking A10: Overgang til skole/SFO A12: Datainformeret ledelse A13: Virksomhedssamarbejde og øget vejledning I de unges uddannelsesvalg A14: Uddannet personale	Overgår til et generelt fokus (drift)
	A3: Fokus på mellemtrinnet A4: Volumen i udskoling A9: Distriktsinddeling med forpligtende samarbejdsaftale A11:100% dækningsgrad i dagpleje, gæstepleje i daginstitution og ens forældrebetaling A15: Specialviden er vigtigere end specialinstitution		
Anbefalingen er ikke implementeret			

Konklusion

Helhedsplanen blev vedtaget i Byrådet den 3. maj 2017 og har i perioden 2017-2022 udgjort en af grundstenene i det centrale og decentrale arbejde på alle niveauer i Børn og Uddannelse med tre forskellige Børne- og Uddannelsesudvalg i spidsen.

Efter at have levet i fem år, er der på politisk foranledning blevet udarbejdet en evaluering af Helhedsplanen.

De 15 anbefalinger har forskellig karakter alt efter, om de forholder sig til struktur, proces eller begge dele. Derfor er evalueringen af Helhedsplanen udført via multiple metoder såsom interviews, spørgeskemaundersøgelser, mv. Derudover er der anvendt allerede eksisterende data såsom kvalitetsrapporter og trivselsmålinger på skoleområdet samt sprogvurderinger, KIDS-observationer og TOPI på dagtilbudsområdet.

Centrale og decentrale ledere og medarbejdere, de faglige organisationer samt elever og børn er blevet inddraget med henblik på at give deres perspektiver på, hvordan anbefalingerne fungerer i praksis.

Evalueringen giver et indblik i, hvordan de 15 anbefalinger fungerer lokalt og på baggrund heraf er det blevet vurderet, hvilke anbefalinger der implementeret og kan overgå til drift, samt hvilke der stadig har brug for et særligt fokus for at komme helt i mål med de oprindelige målsætninger.

Evalueringen peger også på enkelte anbefalinger, som med fordel kan nytænkes i forhold til form og indhold.

Evalueringen kommer frem til følgende hovedpointer:

- 'Kvalitet i dagtilbud og skoler – En helhedsplan for Børn og Uddannelse' har fungeret som et fælles grundlag for det pædagogiske og specialiserede arbejde i dagtilbud og skoler i perioden 2017-2022.
- De 15 anbefalinger er implementeret i forskellig grad og på forskellig vis.
- Der tegner sig et billede af, at anbefalinger på dagtilbudsområdet har en mere gennemgående implementering, hvor der ved anbefalinger på skoleområdet ses en større variation skolerne imellem.
 - Dagtilbud, som er organiseret i tre geografiske områder samt et tysk område, har arbejdet med implementeringen områdevis, hvilket leder til en større ensartethed i implementeringen af anbefalingerne.
 - Skoleområdet, som er opdelt i 17 folkeskoler, har haft en større differentiering i tiltag og dermed også i implementeringsgraden.
- Der opleves flere forhindringer i implementeringen af anbefalingerne hos ledere og medarbejdere på skoleområdet, end hos ledere og medarbejdere på dagtilbudsområdet. Forhindringerne opleves ofte som ressourcer, tydelighed i opgaven og ejerskab for implementeringen.
- Det har været vanskeligt for det specialiserede børne- og ungeområde at arbejde direkte ind i flere af anbefalingerne, da de primært omhandler praksis i dagtilbud og skole. Dette område bør tænkes mere implicit ind i opgaveløsningen i Helhedsplan 2.0.

- Alle anbefalinger, som blev defineret i 2017, er stadig relevante for ledere og medarbejdere i dagtilbud og skole samt forældre i 2022.
- De 11 effektmål er fulgt gennem en femårig periode. I de fleste effektmål ses en positiv udvikling i perioden, men de ambitiøse effektmål er ikke nået.
- I Sønderborg Kommune er gennemsnittet for afgangskaraktererne steget fra 7,2 i 2017 til 7,8 i 2021. Sønderborg Kommunes karaktergennemsnit ligger højere end de andre Sønderjyske kommuner.
- Sønderborg Kommune har igennem en årrække ligget stabilt i trivselsmålingen og ligger i 2020/21 på 92% og dermed lidt over landsgennemsnittet. Landsgennemsnittet har været faldende siden 2017 og ligger i 2020/21 på 90,9%.
- I 2021 er 86% af alle elever i 8., 9. og 10. klasse i Sønderborg Kommunes folkeskoler vurderet uddannelsesparate.
- I det obligatoriske pædagogiske tilsyn anvendes KIDS-observationer. Der observeres ud fra de tre overordnede tematikker: fysiske omgivelser, relationer samt leg og aktivitet. Der er en stigning i alle tre parametre fra 2018 til 2020.
- Andelen af unge som søger ind på en erhvervsuddannelse er steget fra 19,2 i 2021 til 22,7% i 2022.

Med afsæt i evalueringen vurderes det at:

- Anbefaling 1, 2, 8, 10, 12, 13, 14 er implementeret og overgået til at være en del af driften.
- Anbefaling 5, 6, 7 er implementeret, men har stadig brug for et særligt fokus for at sikre videreudvikling.
- Anbefaling 3, 4, 9, 11, 15 er ikke implementeret, og har brug for et særligt fokus for at sikre videreudvikling og implementering.

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00
E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk